

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

Različita viđenja iste stvari

BROJ
722

Subotica, 17. veljače 2017. Cijena 50 dinara

Vrijeme poklada

Prate li se
manjinski mediji?

Prednosti
studiranja u EU

Iz kuta
hrvatskih udruga

INTERVJU
Diana Milović

SADRŽAJ

AKTUALNO

10-11

Tomislav Žigmanov, zastupnik u Skupštini
Srbije: iz Sjedinjenih Američkih Država (III.)
**SUSTAV FUNKCIONIRA
PO PRAVILIMA**

RAZGOVOR POVODOM

19

Dražen Prčić, idejni pokretač manifestacije
Hrckov maskenbal
**DJEČJI OSMJEH – NAJVEĆE
ZADOVOLJSTVO**

ŠIROM VOJVODINE

22-23

Mlada obitelj Đanić u borbi za egzistenciju
NE SRLJATI GRLOM U JAGODE

ŠIROM VOJVODINE

24

Srijemska kobasicijada u Šidu
OČUVAN BRAND

REPORTAŽA

26-27

PRELA I BALOVI

SPORT

51

Ivan Horvacki, nogometni sudac
DISTANCIRATI SE OD PUBLIKE

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić, Martin Bačić, Josip Stantić, Ladislav
Suknović, Petar Pifat, Antun Borovac, Andrej
Španović, Josip Dumenžić, Thomas Šujić

RAVNATELJ

Ivan Ušumović
e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulčić (urednica@hrvatskarijec.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK

GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

LEKTOR:

Zlatko Romić

REDAKCIJA:

Jelena Dulčić Bako

(društvo)

Davor Bašić Palković

(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)

Dražen Prčić

(urednik rubrike sport i zabava)

Željka Vukov

(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)

Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)

Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)

Jelena Ademi (grafička urednica)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dulčić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: desk@hrvatskarijec.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: *Sajnos* doo Novi SadList je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација

у публикацији Библиотека

Матице српске, Нови Сад

32+659.3(497.113=163.42)

Svejedno?

Na čelo Aerodroma *Nikola Tesla* bit će postavljen naprednjak **Zoran Babić**, prenose srbijanski mediji. Opa! Dobra vijest!? Ili loša vijest!? Ma, pustimo sad ta pitanja o vijestima, pitanja o pojmovima dobrog ili lošeg, ima nešto značajnije. Babić će na čelo Aerodroma doći kao tvorac nove riječi u srpskom jeziku – vazduplohova. Dobro, dobro, imali smo i mi Hrvati zabjebancije s jezikom poput helikoptera i zrakomlata. Evo, tek da budem egal s moje strane. Ali! Hajdemo sad u svijet. **Donald Trump** je položio

u Capitolu zakletvu, čime je postao službeno predsjednik SAD-a i ni pet ni šest poručio je kako se njegovim ustoličenjem moć seli u ruke naroda. Pazite sad – njegovim ustoličenjem, pa pravo u ruke naroda. Sreća za narod. A lipo je papa **Franjo** nedavno upozorio Europljane na populizam i rekao da se ne smiju ponoviti pogreške, to je njegova riječ – »pogreške«, mada baš i nije bila malecna pogreška, dakle pogreška iz tridesetih godina prošlog stoljeća kad se mnoštvo okrenulo »spasiteljima«, kako to kaže papa Franjo, a da bi se riješile ekonomske i političke krize. Pa jel kriziramo? Aha!

»Krizе izazivaju strah, uzbunu. Po mojem sudu, najočitiji je primjer europski populizam u Njemačkoj 1933. godine... Ljudi koji su potonuli u krizu tražili su svoje identitete dok nije došao taj karizmatični vođa i obećao im vratiti njihove identitete. Vratio im je iskrljane identitete i svi znamo što se dogodilo«, rekao je papa Franjo.

Nedostaje li nam u krizna vremena moć rasuđivanja? Trebamo li razgovarati među sobom? Ima li drugog puta? Hoćemo li sad lijevo ili desno, po agendi političkih teorija ili ćemo shvatiti da Isus nije htio biti ovozemeljaski kralj i ni na kraj pameti i duše mu nije padalo praviti svoju političku stranku? I što ćemo sad? Lijevo ili desno po političkom opredjeljenju je uvijek postojalo samo za naivne i sirotinju, a uvijek je postojao samo novac – koji ne pita nikoga! Postojao je, drage moje čitateljice i dragi mogi čitatelji, postojao je i taj novac za Judu.

Budim se i pijem kavu, nisam završio uvodnik, slušam za buđenje *Prljavo kazalište*, pjesmu *Radio Dubrava*, ide ovako otprilike: »Sedam je sati ustani, obrij se pa pomoli, partizani i ustaše, bore se za svoje pristaše, u sredini sjediš sam, sjeban mali domobran, štrajkaj, crkni, nestani, ali kruha molit prestani!«

Pitat ću ja vas sada: jeste li platili račune za grijanje, vodu, odnošenje smeća, jeste li nešto kupili svojoj djeci? Pa, kako idu stvari, jeste li obradovali suprugu ili supruga nekom sitnicom? Ako niste, pa gdje su otišli naši životi? Jeste li zaista čuli što kaže svećenik na nedjeljnoj misi? Jeste li pročitali dio neke knjige? Srpskog ili španjolskog pisca.... Volite li zaista nekoga? Ili možda razmišljate tko će biti sljedeći predsjednik Srbije? Države koja nema svoje granice. Ali, hajde da napravimo od ove zemlje dobro mjesto za život. Zvučalo to vama trivijalno ili ne – ali mi to možemo. Ovdje i sada, bez razbijanja glava tko će biti sljedeći predsjednik države. Ili je postalo sve svejedno?

Z. S.

OTKRIVEN SPOMENIK ALOJZIJU STEPINCU U OSIJEKU

Napadi iz Beograda

U Osijeku je prošloga tjedna otkriven spomenik **Alojziju Stepincu**, dan uoči njegove smrti (8. svibnja 1898. – 10. veljače 1960.). Postavljanje spomenika je pokrenula humanitarna neprofitna organizacija *Auxilium*, a podržao Grad Osijek. Spomenik je na svečanosti blagoslovio biskupski vikar Grada Osijeka **Vladimir Dugalić**. Zajedno sa županom **Vladimirom Šišljagićem** spomenik je otkrio gradonačelnik **Ivan Vrkić**.

»Inicijativu organizacije *Auxilium* da se podigne spomenik Alojziju Stepincu podržao je Grad Osijek kao znak zahvalnosti za sve ono što je učinio za opstanak hrvatskoga naroda«, rekao je gradonačelnik Ivan Vrkić.

DAČIĆ: »ANTRISRPSKA POLITIKA«

Srbijanski ministar vanjskih poslova **Ivica Dačić** nazvao je »žalosnim« podizanje spomenika kardinalu Alojziju Stepincu u Osijeku, nazvavši ga ratnim zločincem te ocijenivši taj čin kao jasnu poruku Srbima da je

zločin protiv njih dozvoljen i nekažnjiv.

»Žalosno je to što se dešava u Hrvatskoj, što potvrđuje činjenica da je u povodu podizanja spomenika Stepincu, ratnom zločincu iz vremena fašističke

stvoreno ozračje da je antisrpska politika opravdavanje zločina nad Srbima i rehabilitiranje fašističke ustaške NDH, uobičajena stvar«.

»To je i jasna poruka Srbima da je zločin protiv njih dozvoljen

ustaške NDH, najoštrija kritika došla zbog toga što je – uz parking«, naveo je Dačić u priopćenju koje je objavilo Ministarstvo vanjskih poslova Srbije.

Dačić, koji je i prvi potpredsjednik srbijanske Vlade, je upitao »zašto EU šuti o rehabilitaciji fašizma i ratnih zločina«.

On je podizanje spomenika Stepincu u Osijeku ocijenio kao »pokazatelj da je u Hrvatskoj

i nekažnjiv«, istaknuo je Dačić, te upitao zašto Bruxelles ne reagira.

VRKIĆ: »DAČIĆ JE MILOŠEVIĆ U MANJEM IZDANJU«

»Zar ja trebam voditi računa o Dačićevu mišljenju, koji razmišlja na isti način kao kad je htio okupirati Hrvatsku? Pa, što ću ja s njim komunicirati? Tko je

on? On je **Slobodan Milošević** u manjem izdanju i nastavak te politike, a ja s njima nemam što polemizirati«, rekao je Ivan Vrkić na sjednici Gradskog vijeća nakon što je **Milan Opačak** (HDZ) tražio reakciju na izjavu srpskog ministra vanjskih poslova, koji se u četvrtak obrušio na Hrvatsku zbog otkrivanja biste Alojziju Stepincu u Osijeku.

»Podigli smo spomenik jednom od najvećih hrvatskih sinova. Mislite li da će Dačić pljeskati poslije toga što sam rekao? Sa Srbima sam spreman surađivati, posebice našima, napravio sam reintegraciju i imam legitimitet da stanem iza svih hrvatskih procesa. Sad ću ja raspravljati s neakvim Dačićem. Ne pada mi na pamet nikome se pravdati. Mislite da ja to Dačiću mogu objasniti?« poručio je Vrkić.

Opačak je, unatoč tome, tražio da Osijek zatraži reakciju hrvatskog Ministarstva vanjskih poslova, s čime se složio i predsjednik Gradskog vijeća **Anto Dapić**, koji je Dačićev istup nazvao »još jednim brutalnim napadom srbijanske politike na Stepinca«.

Z. S.

O povijesnoj ulozi Stepinca

Mješovita komisija Rimokatoličke Crkve i Srpske Pravoslavne Crkve (SPC) koja razmatra povijesnu ulogu hrvatskog kardinala **Alojzija Stepinca** u Drugom svjetskom ratu sastala se ovoga tjedna u Novom Sadu u Vladičanskom dvoru Bačke eparhije.

Komisija se prošle godine sastala dva puta, sredinom srpnja u Rimu, kada je utvrđena

metodologija rada i u listopadu u Zagrebu, kada je razmatrala Stepinčevu ulogu prije Drugog svjetskog rata.

Mediji su ranije objavili kako je na prethodnom sastanku dogovoreno da će predstavnici SPC-a moći koristiti vatikansku arhivu u kojem se čuva prepiska Stepinca, pape **Pija Dvanaestog** i tadašnjeg vatikanskog državnog tajnika **Tiserana**.

Delegaciju SPC čine mitropolit zagrebačko-ljubljanski **Porfirije**, mitropolit crnogorsko-primorski **Amfilohije**, episkop slavonski **Jovan**, episkop bački **Irinej** i nekadašnji veleposlanik Srbije u Vatikanu **Darko Tanasković**, dok Rimokatoličku crkvu predstavljaju zagrebački nadbiskup **Josip Bozanić**, biskup mostarsko-duvanjski **Ratko Perić**, biskup požeški **Antun Škorčević**, kao i

povjesničari **Mario Jareb** i **Jure Krišto**.

Komisija će se sastati još dva puta ove godine, u Podgorici i Slavonskoj Požegi, a zaključak o njihovom radu trebao bi biti objavljen krajem godine.

Formiranje ove komisije inicirao je papa **Franjo** 2014. godine poslije pisma poglavara SPC-a patrijarha **Irineja** povodom procesa proglašenja Stepinca za sveca.

TRAGOM KONFERENCIJE O HRVATSKO-SRPSKIM ODNOSIMA

Različita viđenja iste stvari

*Zakoni nisu provođeni na odgovarajući način, što je najveća boljka u procesu naših integracija, rekla je Mišćević * Većina sastanaka Međuvladina mješovita odbora za praćenje Sporazuma o zaštiti manjina nije dala nikakve rezultate, spram potreba hrvatske manjine, istaknuo je Bačić*

Hrvatsko-srpski odnosi ključni su u regiji i njihov utjecaj se poput valova širi na sve zemlje u susjedstvu. Zato je u interesu svih naših susjeda da ovi odnosi ostanu stabilni i dobri. No, nakon analize i temeljnog osvrta na konferenciji o odnosima Srbije i Hrvatske *Hrvatska naš sus(j)ed*, u organizaciji Centra za spoljnu politiku, a održanom proteklog utorka u Beogradu, istaknuto je da ti odnosi nemaju težnju postajati suštinski bolji, unatoč tomu što se Srbija nalazi na granici Europske unije, jednako kao i Hrvatska, samo s različitih strana. Ili baš zbog toga.

Govoreći o hrvatsko-srpskim odnosima u kontekstu pridruživanja Srbije Europskoj uniji, Hrvatska, kao najbliži povijesni i geografski susjed ima posebne interese u tom pogledu, kako ekonomske, tako i političke i kulturne. Nedavno »stavljanje rezerve« od strane Hrvatske vezano uz poglavlje 26 nametnulo se kao tema koja je najbolje oličena u stavovima koje su iznijeli šefica tima za pregovore Republike Srbije s Europskom unijom **Tanja Mišćević** i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća (HNV) **Slaven Bačić**.

PROBLEMI U IMPLEMENTACIJI ZAKONA

Naime Tanja Mišćević je više puta istaknula kako eu-pregovori ne smiju biti prostor za rješavanje bilateralnih sporova. »Pitanje zaštite nacionalnih manjina uvršteno je u grupu poglavlja koja će biti otvorena do samoga kraja pregovaračkog procesa, (23, 24 i za Srbiju 35), upravo jer smo željeli da ono bude u aktivnom optoku cijelo vrijeme. Samo u ovim poglavljima postoji šestomjesečno izvještavanje država članica EU, i mogućnost revizije akcijskih planova. S druge strane, poglavlje 26, koje se otvara i zatvara istodobno, nemam niti približno snagu koju smo željeli dati upravo zaštiti prava nacionalnih manjina. I žao mi je što kolege iz Hrvatske nisu uvidjeli tu argumentaciju. Naša ozbiljnost je upravo u tome da sve do samoga kraja pregovora imamo mogućnost unositi izmjene, sukladno izvještajima o ostvarivanju«, kazala je Mišćević i dodala da ne postoji bilateralni problem koji se tiče zaštite prava hrvatske nacionalne manjine u Srbiji, a da ga se ne može riješiti.

Mišćević je također istaknula da je Srbija »odlučna sama provesti ono što je prihvaćeno

zaključivanjem međunarodnih konvencija, domaćim pozitivnim pravnim aktima, koji se odnose na zaštitu prava nacionalnih manjina, manjinskih vijeća i njihovo neometano djelovanje. Vidjeli smo, pak, da zakoni nisu provođeni na odgovarajući način, što je najveća boljka u procesu naših integracija. Imamo dobre zakone i trebamo dokazati da smo u stanju dobro ih provoditi. I tema implementacije, provođenja i primjene zakona bit će ključna tema nastavka naših europskih integracija«, kaže Tanja Mišćević.

Kao član Međuvladina mješovita odbora (MMO) i tako neposredni svjedok, a čija je uloga praćenje provođenja Sporazuma o zaštiti manjina, predsjednik HNV-a Slaven Bačić skreće pozornost da većina sastanaka nije dala nikakve rezultate, spram potreba hrvatske manjine. »Pitanje udžbenika se rješava za sve manjine u Srbiji. Izjednačavanje tretmana *Hrvatske riječi* i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata s ostalim ovakvim manjinskim institucijama rezultat je isključivo djelovanja pokrajinske administracije u sklopu redovite komunikacije s našim čelništvom, a ne kao rezultat preporuka od

MMO-a«. Ova se pitanja očito veoma teško rješavaju u neposrednim bilateralnim odnosima, prenosi iskustva Bačić.

Odbor donosi neobvezujuće preporuke, kojima vlasti ne posvećuju gotovo nikakvu pozornost, a na sljedećem sastanku se onda pokušava pronaći bilo što što bi bilo prikazano kao nekakav rezultat. Više je to u službi prikazivanja za javnost i političke promidžbe, nego da je riječ o suštini. »Za bilateralno rješavanje problema potrebno je imati dobru volju, na sastancima ove vrste nisam ju vidio prije svega od srpske strane, što ukazuje da će se problemi ipak rješavati na jednoj globalnijoj, europskoj razini, gdje će se pokrenuti i druga pitanja, poput političkog predstavnika Hrvata«.

POVIJESNE KONTROVERZE

U pogledu povijesnih kontroverzi i odnosa dva naroda, panelisti su izlagali uglavnom u istom tonu, izdvajajući uglavnom nacionalizam i nesprijetnost na promjene kao probleme u odnosima dva naroda.

Umjesto jednoga patrijarhalnog i autoritarnog školstva u kojem nastavnik izgovori gotovo

religijski tekst, a daci to trebaju napamet naučiti i reproducirati, povijest treba postati predmetom kritičkog mišljenja i povodom otvaranja debate o najtežim pitanjima, ukazala je redovita profesorica na Filozofskom fakultetu u Beogradu **Dubravka Stojanović**.

»U vrijeme rata, izbjegličkih kriza, ratnih zločina, opće bijede i sankcija, početkom 90-ih, vlasti su kao jedan od prioriteta izdvojile promjenu povijesti. Izmijenjena su njezina ukupna

Kada je riječ o udžbenicima, stanje se od početka stoljeća popravilo, općenito gledano. Istraživanja su pokazala da je Jugoslavija u udžbenicima novonastalih država predstavljena najnegativnije u Srbiji i Hrvatskoj. No, glavni je problem što su argumenti koji se koriste u stvaranju te negativne slike identični onima s početka 90-ih. Profesorica Stojanović tu ukazuje da se »razlozi koji su korišteni za uzrok rata i raspad Jugoslavije nalaze i danas u udž-

no da je Srbija matična zemlja Srba u Hrvatskoj. I to govori o shvaćanju hrvatsko-srpske povijesti. Naime, matična zemlja Srba u Hrvatskoj je Hrvatska već stoljećima i Srbi tamo žive duže od velikog broja Hrvata, koji su došli devedesetih godina. »Kada i Beograd i Zagreb to shvate i iskreno se počnu ponašati prema tome tako, onda će i odnos spram sadašnjosti biti drugačiji«, ukazuje Klasić.

On je kao ilustraciju međusobnih odnosa uzeo Njemačku

puno krvavija i ostavila su puno više traga. I upravo se ta prijelomna razdoblja koriste kao primjeri hrvatsko-srpskih odnosa, smatra prof. Klasić.

Povijest je učiteljica života, podsjetio je Hrvoje Klasić i dodao kako su i Hrvati i Srbi loši učenici, jer se slobodno možemo zapitati jesu li poslije četvrt stoljeća odnosi Srbije i Hrvatske garancija stabilnosti ili nestabilnosti u regiji.

PO PRAVILIMA EU

Profesor Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu **Dejan Jović**, iznio je kako ne očekuje promjene u odnosima Srbije i Hrvatske. Mehanizam pritiska na zemlje kandidate legitiman je u proces u proširenju EU, smatra Jović i ocjenjuje da bi Hrvatskoj bilo u interesu da se proširenje nastavi zbog pritiska koje bi tako mogla dalje ostvarivati ali i da Hrvatska tu ne radi ništa što je protivno pravilima EU. »To je jednim dijelom bilo i dok je Hrvatska ulazila u EU i u tom smislu je vrlo učinkovito kao sredstvo vanjske politike svih zemalja članica«, rekao je on. »Sve dok pojedine zemlje žele biti članice EU, proces ulaska u Uniju ih stavlja u situaciju da moraju ispunjavati one uvjete koje zemlje EU postavljaju pred njih«, rekao je Jović i dodao da su zemlje kandidati u lošijoj poziciji od drugih članica sve dok žele ući u EU.

Jović nastavlja da je rat fundamentalni čimbenik nastanka suvremene hrvatske države, i odatle proizlazi specifičan odnos prema ratu u hrvatskom društvu i političkim narativima. »Rat je postao središnje pitanje hrvatskog političkog i nacionalnog identiteta, i ne dozvoljava se odmak, njegov završetak, mentalno i verbalno. Iz te pozicije treba gledati i na važnost događaja iz devedesetih godina i odnose spram Srbije.«

Sve dok postoji ratni narativ kao dio hrvatskog identiteta,

tumačenja, upravo »od stoljeća sedmog«, kako kažu u Zagrebu, srednjeg vijeka, pa sve do tada trajućeg rata. Upravo da bi se taj rat uklopio, prilagodio u povijesni kontekst, da bi izgledao kao jedino logičan rezultat svih prethodnih zajedničkih stoljeća. Za tih munjevitih promjena, prijašnji idealizirani model sjećanja na Srbe i Hrvate koji kreću s Dnjepra i Dnjestra u pokušaju da nađu najljepše plavo more, najviše planine i najčistija jezera, i da tu zasnuju nesvrstanu i samoupravnu Jugoslaviju, zamijenjen je poviješću konflikta, u kojoj je ostala dilema jesu li se Srbi i Hrvati uopće ikada sreli, što se ne bi reklo na temelju tih ratnih udžbenika, ili su u trenucima kada bi im se slučajno negdje križali putovi, došli u međusobni konflikt, kao jedino mogući i prirodni odnos«.

benicima kao slika Jugoslavije. Ratovi devedesetih u udžbenike su ušli dok su još trajali, kao bi se odnos budućih generacija prema tim ratovima što prije fiksirao. Ali u današnjim udžbenicima, koji su bolji, slika o tim ratovima je nepromijenjena. Nema nikakve distance, novoga odnosa spram povoda, vlastite uloge ili odgovornosti. Slika je potpuno identična, i ako bismo se držali tih udžbenika, Srbi i Hrvati bi rat slobodno mogli nastaviti već sutra«. Udžbenici su danas, može se reći nastavak rata drugim sredstvima, konstatira Dubravka Stojanović.

Povjesničar i docent na Filozofskom fakultetu u Zagrebu **Hrvoje Klasić** oslanjajući se na nedavni posjet izaslanika srbijanskog premijera srpskoj zajednici u Hrvatskoj, je ukazao na izjavu gdje je uz ostalo reče-

i Francusku. Te su dvije nacije vodile tri velika međusobna rata u novijoj povijesti. Rezultat je uz ostalo i oko 8 milijuna mrtvih na obje strane. Međutim, samo pet godina nakon posljednjeg, Drugog svjetskog rata, francusko-njemačkim dogovorom počinje se stvarati Europska unija, a njihovo savezništvo postaje garancija stabilnosti Unije. Petnaest godina nakon rata više nije bilo moguće zamisliti rat između Francuske i Njemačke, bez obzira što je antagonizam između njih stoljećima trajao.

Kroz noviju povijest mogu se izdvojiti pojedine ključne, prijelomne godine u odnosima Srba i Hrvata. Međutim, vrijeme između tih prijelomih godina bilo je i vremena suživota. No, razdoblja rata, etničkog čišćenja, ratnih zločina bila su kraća, ali

hrvatsko-srpski odnosi neće biti dobri, ocijenio je Jović i ukazao da povijest treba ostaviti tamo gdje je, i odmaknuti se od priča o ratu, maknuti se od te teme, a ne stalno ju ponavljati i živjeti od prošlosti i u prošlosti.

»Postoje sada već generacije kojima su priče o ratovima iz devedesetih strane. Nisu ih usvojili kao dio sebe, već samo čitaju o njima. Slično kao što smo i mi o bratstvu i jedinstvu čitali i učili, ali nismo ga interiorizirali. I dobro je što konačno nastaje odmak od proteklih sukoba. No, dokle god su potomci političara iz devedesetih na vlastima u dvije susjedne države, neće biti fundamentalnoga koraka naprijed«, zaključio je Dejan Jović.

ŠAROLIKA MEDIJSKA SLIKA – CRNO-BIJELA

U medijskoj sferi postoje i danas vrhunski novinari koji rade kvalitetno i objektivno. Radili su ga i u socijalističkoj

Jugoslaviji, a tako je i danas u Srbiji i Hrvatskoj i koji pridonose normalizaciji odnosa. Međutim, postoje i novinari, što nije nepoznato niti u svijetu, koji imaju neke druge interese, koji odrađuju stvari iz potpuno drugih ambicija, upozoreno je u okviru teme o medijskoj prizmi, istaknuto je na konferenciji.

Novinar *Novog lista* iz Rijeke **Branko Mijić** kaže da ako bi se govorilo o medijskoj slici i utjecaju koji djeluje na srpsko-hrvatske odnose, može se reći da više niti u Srbiji niti u Hrvatskoj ne postoje slobodni mediji. »Postoje eventualno neki slobodni pojedinci koji imaju nekakve vlastite oaze, ali slobodni mediji odavno su prestali postojati. Oni su u službama političkih elita koje njima upravljaju i koje im određuju sudbinu. Mediji u dvije zemlje uglavnom ne govore o problemima koji muče građane u obje države – poput korupcije, neučinkovitog

pravosuđa, zlorabe medija, ideologije, ili kako izgleda svakodnevnica u Beogradu ili Zagrebu. Stižu nam informacije koje nam isporučuju političke elite. Njihov interes nisu dobrosusjedski odnosi«, veli Branko Mijić.

On je iskrivljenu ulogu medija ilustrirao primjerom kada je svojedobno pristojnim novčanim iznosom hrvatsko resorno ministarstvo financiralo izdavačku kuću *Despot*, koja je objavila tri knjige srpskog povjesničara **Bojana Dimitrijevića**, a koji je u Hrvatskoj poznat po rehabilitaciji **Milana Nedića** i koji piše o **Draži Mihajloviću** i sličnom. »Samo je na prvi pogled kontradikcija da netko tko se smatra hrvatskim desničarom, a u to vrijeme je bio ministrom, financira nekoga tko se može smatrati četnikom. I to je razlog zašto rat na ovim prostorima ne prestaje – proizvodnja neprijatelja je potrebna, kako bi se vidjelo da ugroženost

stalno postoji. Tako je i u Srbiji«, kaže Mijić.

U medijskom pogledu, treba samo pogledati kako će izgledati promocija predsjedničkih izbora u Srbiji, ili lokalnih u Hrvatskoj, podsjetio je Branko Mijić.

Na koncu, parafrazirajući sugovornike i sumirajući njihove stavove, teško je očekivati da hrvatsko-srpski odnosi u skorije vrijeme budu dobri kao nekada, prije svega zbog ratnog naslijeđa. Značajnom smanjenju tenzija pridonijelo bi smanjenje javnog govora mržnje prema Hrvatskoj, pa onda i Hrvatima u Srbiji, pogotovu putem tabloida, što ukazuje na jedan kontroliran proces. Kada togaa ne bi bilo u tolikoj mjeri, vjerujemo da bi se stvorila i drugačija percepcija u javnosti. Međutim, neophodna je jasno iskazana i otvorena dobra volja kako bi se ostvario napredak u rješavanju problema. Odnosi se će se tada sami početi vraćati na normalnu razinu.

Siniša Jurić

11.000 pregleda galerije s Velikog prela

Facebook stranica *Hrvatske riječi* zabilježila je prošloga tjedna dosad rekordnu posjećenost. Naime, fotogaleriju s *Velikog prela 2017.* održanog u Subotici, u dva dana pregledalo je preko 11.000 Facebook korisnika. Kada

je u pitanju internet, vijesti iz hrvatske zajednice u Srbiji, ali i druge informacije od značaja za našu zajednicu, osim na našem Facebooku, možete pratiti i na internetskoj stranici tjednika www.hrvatskarijec.rs.

POZIVNICA

Čast nam je pozvati Vas na

DEBO ČETVRTAK

u Domu **Demokratskog saveza Hrvata u**

Vojvodini u Subotici

(Beogradska cesta 31),

u **četvrtak, 23. veljače 2017.** s početkom u **18 sati**.

Poštovani prijatelji, članovi i simpatizeri DSHV-a, posljednjeg četvrtka pred početak korizme, prema našim običajima, trebalo bi jesti devet puta, a mi ćemo na ovom druženju, što ga tradicionalno priređujemo obilježiti taj lijepi običaj ovdašnjih Hrvata i graditi naše zajedništvo.

Predsjednik DSHV-a

Tomislav Žigmanov

IZ POVIJESTI BUNJEVAČKIH I ŠOKAČKIH HRVATA (XVI.)

Dom – Nevolje Hrvata u Ugarskoj

Osim članaka koje je citirao **Joso Šokčić** u svojem *Nevenu* od 1. prosinca 1939. godine, u *Domu* su objavljivani i drugi članci o ugarskim Hrvatima. Tako npr. u br. 11 iz 1902, **Antun Radić** napisao je kratku vijest u rubrici *Dom i rod* o tužbi kraljevskog državnog odvjetništva protiv lista *Neven* (za kojeg Radić kaže da izlazi »naravski, u hrvatskom jeziku«), ili u br. 20 iz 1902. objavio je intrigantan tekst pod naslovom *Hrvati u Americi, u Istri i u – Ugarskoj*. No svakako je jedan od najzanimljivijih dulji tekst u br. 20 iz 1902. pod naslovom *Nevolje Hrvata u Ugarskoj*, čitatelja iz Bačke nepoznatoga pseudonima »Bio Bačvanin«. Evo i teksta u cijelosti:

Od vjekada stanuju Hrvati po južnoj Ugarskoj. Za turskih vremena su se pomnožali, a danas ih ima tamo do 300.000 duša. Zovu se Hrvati, dalmate, bunjevci i šokci. Glavnija mista su jim: Subatica, Sombor, Baja, Mohač, Budim, Bajmok, Kačmar, Monoštor, Santov, Bereg, g. Stivan i t. d.

Sama Subatica računa oko 50.000 Hrvata svisnih; državni fiškal u Segedinu reče, da jih ima do 70.000 u Subatici.

Većinom su u dobrom stanju, sa zemljoradnjom se zabavljaju.

Kao blage čudi miran narod vazda je viran bio domovini, u kojoj stanuje; Magjari je bio najvorniji drug i u miru i u ratu. Magjar je rado primio prijateljstvo bunjevaca, dok su mu ovi bili od potrebe. Imali su bunjevci kadgod svoje škole, hrvacki se govorilo u opštinskim vićama i kod suda i t. d.

A kad su Magjari izgledali, da jim više od potrebe ničija

pomoć, da oni već sad mogu utapljat nemagjarske narode u magjarsku krv, tad su protirali hrvacki, jezik iz škula, iz ureda, iz suda.

Da vidimo najprija, kako je u Subatici.

Subatica je ogromnom većinom hrvackog naroda grad, i u velikom sudu *nema jednog sudca*, koji bi čestito hrvacki govorio. Toliki silan narod se tumačem služi! — U subatičkoj varoškoj skupštini se ne smije hrvacki govoriti, samo da se ne bi načinjeni magjarski značaj varoši okaljao.

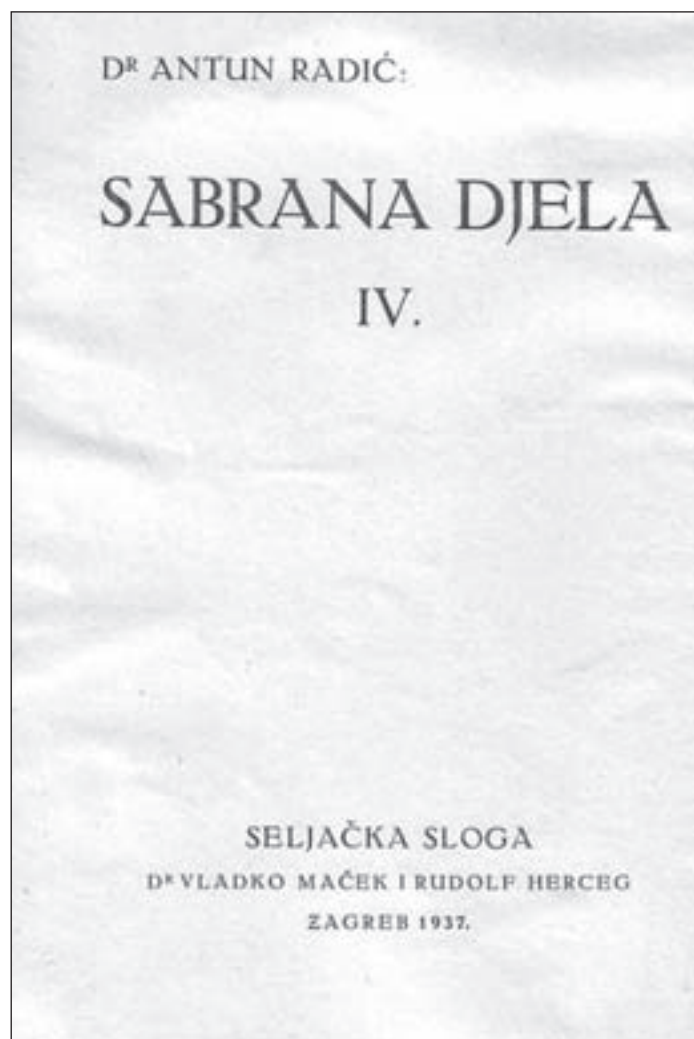
Bedan narod vapije za pravdom, vlast svoju za se traži. Prije 18 godina je »bunjevština« hametom potukla Mukićevu vladu, koja je iztiskala hrvacki jezik iz škula. Zasnovala je Mamužićevu vladu, na čelo je stavila Lazu Mamužića, koji štrepeć od klevete »panslavizma« ni prstom malim nije smio bunjevački jezik u svoja prava povratiti.

Narod je izmrzo i na njega kao na izdajicu načelnika, te je osim varoške kuće o sebi počeo tražiti svoja prava. Molio je kod škulske stolice, kod upravnog odbora, a napokon i kod same ministerije. — Tri apelate i jedna molbenica sa 1200 potpisa je otišla u Budimpeštu, da traži pravo potarmanima Hrvatima i vimim gragjanima. Ali ministar obuke Vlašić odgovori pod br. 60211/897, da ove prizive, tj. tu molbenicu, nije mogao uzeti u obzir, niti je pustio hrvacki jezik u škole.

Naša mladež u Subatici se sastala u jedno kolo, da njeguje hrvacku svirku i pismu. Pa da ne bi bilo nikake smetnje, sastade se pravilno i svoj pravilnik ponudi varoškoj upravi, da ga

podastre visokoj vladi radi odobrenja. Varoška uprava povratila pravila, uviravajuć mladež, da ona kao »amateur« t. j. onako od svoje volje, u nevinoj stvari mogu svirati i pivati i bez pravila. Mladež se umiri i pripravi se za jednu predstavu sa igrankom. Kad su ovo svoje mladenačko veselje prijavili redarstvu, ovo

bito, kad je narod vidio, da je redarstvo i to do 20 oružanika sa napunjenim puškama bilo odregjeno na misto zamišljenog »Velikog Kola« (ovako je nazvano to veselje). — Kad je bol minuo, mladež svoja pravila ponovo spremi i pošalje upravo ministeriji, koja pod br. 21270/1900 odgovori, da ne će

jim zabrani zabavu, zato, — što nemaju pravila potvrgjenih. Mladež se obrati na ministra i zaište obranu proti odredbi redarstva, a ministar ne htide obraniti nevinu zabavu mladeži. Ogorčenje je strašno bilo, oso-

potvrditi pravila »Kola mladeži«, jer ne viruje, da bi to bio cilj društvu, što je u pravilima opisano.

Tako je u Subatici.

Baćin je čisto hrvacko selo pod Kalačom (tu stoji katolički

nadbiskup) ali hrvacke pridike jedva ima svake četvrte nedilje, a pod misom hrvacki tako pivaju, ako je plaćena misa. A u škula-ma hrvacki ništa nema.

Kad su u Baji iztisli iz škula hrvacki jezik, narod se uzbunio, obratio se na Kalaču (t. j. na nadbiskupa), na Peštu, tužio se i samome Kralju, ali mu sve nije pomoglo. Rekoše jim da Bajci znadu magjarski, pa jim nije od potrebe materinski jezik.

Vratimo se u Subaticu.

Kada je plebanija sv. Terezije u Subatici bila izpražnjena, složili se »nemzeti kasino« (magjarska narodna čitaonica), »nepkör«, »gazdakör« varoška kuća, zemaljski poslanici i sve sile

korist protukandidata.

Pa šta je bio grih Paje Kulundžića? Ili je bio nespособan za paroka? — Bio je on sposobniji nego protukandidat, i nepretelji su sami javno pripoznali to, ali Pajo Kulundžić je pridlagao hrvacki jezik i hrvacku knjigu u subatičke škole: a to je dosta, da ne bude parok.

Dogodilo se u Subatici, da se je ravnajući učitelj Matija Išpanović prija 2 godine hrvacki vinčao u crkvi; i on je bio protiran iz upraviteljstva!

Lajčo Budanović, svećenik duha Kristova, radio je više nego ma koji svećenik u Subatici; ali pošto ga je narod činio i ljubio, — jer je on hrvacki rado govo-

različitih pisama će jedna gošća gospojica pivati jednu hrvacku pismu, a sudionici veselja, što nisu bili bunjevci, pobunu se proti hrvackoj pismi i društvo se razigje.

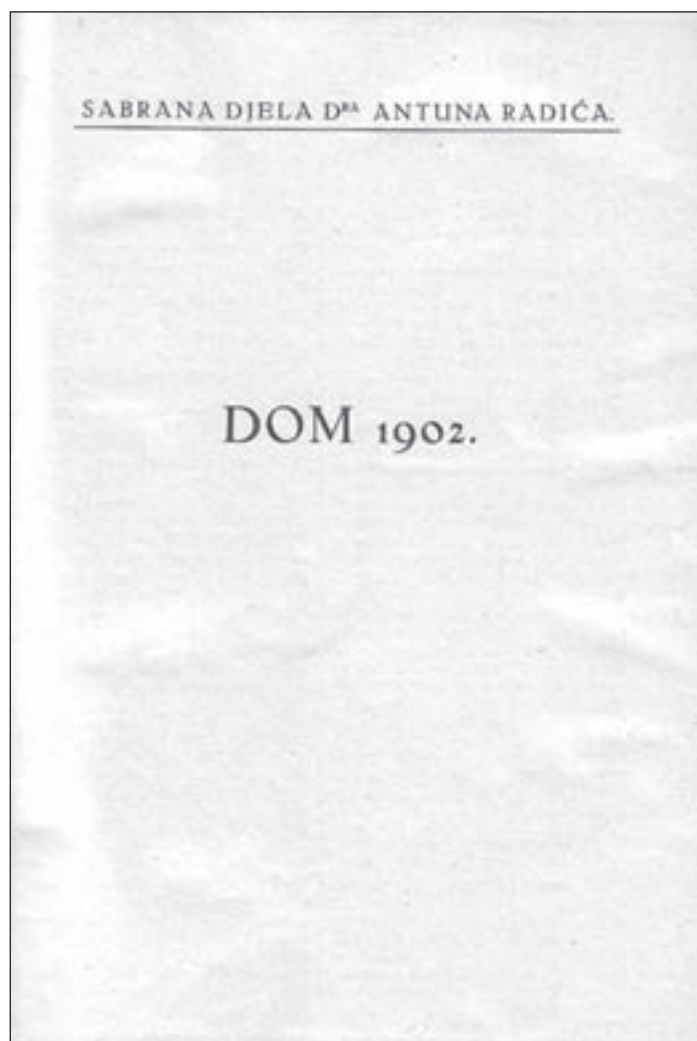
Na Paliću (kupatilo kraj Subatice) do 200 uzovnika se gostilo na poziv vlasnika munjevitog posla. Tu su se govorile zdravice magjarski i nimački. Za njima će u ime bunjevaca urednik »Subotički Novina« pozdravit novi posao bunjevački. Na to nastade strašna smutnja: lupaju tanjуре, bacaju nožеve, viljuške, nogama lupaju o stolove, pleskaju, viču, dreče se, zaurlavaju, da govornik ne bi mogo govoriti. Ovu davoriju priredi t. zv. inteligencija magjarska u Subatici na slavu imena svoga i rastira goste.

sud, da mu tamo mire pravdu. Izrekli mu sud, da samo zato, jer se tužio na silnu nepravdu: jer je branio magjarski zakon, jer je kazo, da bunjevcima ne dadu u škulu unesti katekizam bunjevački i bunjevačku čitanku, jer je kazo, da bunjevcima nije slobodno bunjevački pivat ni svirati: zato su ga odsudili na 6 miseci tamnice i 200 kruna kazne.

Počesmo se tužiti... i to nam ne dadu ... boli, a plakat ne dadu...

Pa zašto? Šta su bunjevci skrivili?

Reko je Neven već podavno: Mi smo krivi, što smo živi! Bunjevci su virni Sinovi ugarske domovine poštivaju magjarske zakone, ali ljube i jezik svoj: zato — — —

napeše, da ne bi kandidat hrvackoga naroda Pajo Kulundžić bio izabran za paroka. I uspjeli su, jer jim je i ministar došo u pomoć s otim, što je na svoj način radio u Kalači (t. j. kod nadbiskupa), da postupa u ovom slučaju na

rio, još i knjige pise hrvacki za narod, zato ga je uprava crkvena sklonila iz Subatice.

U Subatici u društvu se veselila mišovita družina. Pivalo se tu do tri volje magjarski, nimački, talijanski, ciganski. Iza mnogih

DOM, »list hrvatskom seljaku za razgovor i nauk«, izlazio je u Zagrebu od 15. XII. 1899. do 10. XI. 1904. pod uredništvom Antuna Radića, koji ga je gotovo u cijelosti ispunjavao vlastitim člancima. Bio je ponajprije preporoditeljsko-prosvjetni list, kojemu je glavna svrha bilo podizanje svijesti hrvatskih seljaka. Antun Radić je u *Domu* objavljivao više članaka o položaju i borbi južnougarskih Bunjevaca i Šokaca za poštivanje njihovih jezičnih prava u školama, upravi i sudstvu, koje su propisivali ugarski zakoni. Pišući o krajevima preko Drave i Dunava, isticao je da: »tamo ima još našeg naroda, tamo je kraj Bačka i Banat, gdje su naši, Bunjevci' i, Šokci' pravi Hrvati.« Prenosio je i tekstove iz subotičkog *Nevena*, a u rubrici *Glasovi iz naroda* na bunjevačkoj su ikavici objavljivani prilozi čitatelja iz Bačke. S druge strane, i *Neven* je prenosio članke iz *Doma* o Bunjevcima iz Ugarske.

Kalačka biskupija je pritrpila, da santovački Šokci otpanu od crkve ragje, nego da pripozna starešinstvo, većinu i prvenstvo šokaca u crkvi.

Ovi i mnogi slični slučajevi ogorčavali život našega naroda u Ugarskoj, pa kad ne mogu drugo, oni se tužili u njegovom malenom časopisu *Nevenu*, a državni tajnik pozove Nevenovog pisca u Segedin prid

Teško je, što patimo, ali ne bojimo se za naš narod, koji u onih krajevih s dana na dan raste, on će se istom očelicit u patnjama. A Magjari će se kruto privariti u računu, jer kad sve narodnosti odvijaju od sebe, onda istom jedan nezgodan — po njih — čas treba da se pokaže, kako su u manjini oni u domovini, koju svojom nazivaju.

Slaven Bačić

ZAPISI IZ SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA (III.)

Sustav funkcionira po pravilima

Nitko ne može imati previše ovlasti, odgovornosti su podijeljene, a filozofija vladanja počiva na načelima »stalne provjere« stajališta i rješenja te »ravnoteže« odgovornosti

Kako bi sustav zakonodavne vlasti dobro funkcionirao, važno je, pouka je američke demokracije, osigurati preduvjete ne bi li narodni zastupnici mogli kompetentno i posvećeno odgovarati na izazove pred kojima se nalazi američko društvo, to jest biti u funkciji rješavanja problema i ostvarivanje interesa građana SAD-a. Ovaj zahtjev je, među ostalim, osiguran i kroz proračunska sredstva koja se izdvajaju za nesmetan i kvalitetni rad senatora i narodnih zastupnika, članova Kongresa.

I ona nisu mala – svaki senator (predstavnik »gornjeg doma« zakonodavne vlasti, koji se bira na mandat od 6 godina od strane mjerodavnih tijela saveznih država – ima ih ukupno 100) godišnje ima proračun za svoje aktivnosti veći od 5 milijuna \$. Narodni zastupnici (predstavnici »donjeg doma Kongresa«, koji se biraju neposredno na izborima po većinskom sistemu u izbornim okruzima koji broje oko 725.000 građana – ima ih 435), pak, imaju za svoj rad na raspolaganju na godišnjoj razini 2 milijuna \$.

DEMOKRACIJA POČIVA NA PRAVIČNIM ZAKONIMA

Ta pozamašna sredstva se ne odnose na plaću senatora, to jest narodnih zastupnika, nego se troše na angažiranje suradnika – od savjetnika za pojed-

na područja društvenog života (pravo, gospodarstvo, vanjska politika...), preko administrativnog osoblja pa do ljudi zaduženih za tehničku i tehnološku podršku (oni rade ili u zastupnikovom/senatorovom uredu u

čima, ova sredstva omogućuju kvalitetan i glede interesa naroda posvećen rad predstavnika zakonodavne vlasti.

Narodni zastupnici imaju do 18 uposlenih svojih stručnih suradnika, a senatori mogu

detaljno financijsko izvješće o utrošku novca.

Američka demokracija počiva na pravičnim zakonima koji se primjenjuju, jasnim ali brojnim pravilima, precizno definiranim procedurama, snažnim

Sudionici studijskog posjeta iz Srbije SAD-u ispred Bijele kuće, službene rezidencije Predsjednika SAD-a u Washingtonu

Kongresu), zatim ona pokrivaju troškove funkcioniranja nekoliko kancelarija narodnih zastupnika raspoređenih u nekoliko mjesta u izbornom okrugu, iz njih se financiraju promidžbene aktivnosti, troškovi komunikacije s javnošću, održavanja javnim skupova... Drugim rije-

računati na od 20 do 50 osoba u svome stafu. Za trošenje novca za rad predstavnika zakonodavne vlasti nije potrebno imati točan i unaprijed predviđen financijski plan, no zato postoje točne upute i smjernice kako se i za što novac smije koristiti, a na koncu godine podnosi se

i nezavisnim institucijama te kulturi dijaloga. Nitko ne može imati previše ovlasti, odgovornosti su podijeljene, a filozofija vladanja počiva na načelima »stalne provjere« stajališta i rješenja te »ravnoteže« odgovornosti. Nezavisnost i stručna sposobnost institucija, pak, čvrsta

je garancija njihove uspješnosti i prateće učinkovitosti.

To se može vidjeti i na primjerima u području borbe protiv korupcije. Osim policije i tužiteljstva, u svakoj saveznoj državi postoje i etičke komisije, čiji je cilj da se kroz praćenje imovinskog stanja izabranih i imenovanih predstavnika vlasti nadzire njihovo moguće materijalno bogaćenje (u Srbiji, uz sve moguće razlike u sistemskom i funkcionalnom smislu, to je Agencija za borbu protiv korupcije), te zasebne institucije – takozvani generalni inspektorati za borbu protiv korupcije na razini saveznih država.

PODZASTUPLJENOST ŽENA U POLITICI

Osim dobivanja pritužbi neposredno od građana, ove institucije imaju nadležnost i osposobljene su da i same vode istrage, koje mogu okončati i podizanje optužnica za korupcije pred sudovima. Inspektorati imaju i osmišljene medijske planove djelovanja kako bi ohrabivali građane da prijavljuju slučajeve korupcije, ali isto tako, ukoliko njihova aktivnost završi

Randall J. Meyer, voditelj Generalnog inspektorata za borbu protiv korupcije Savezne države Ohio, i narodni zastupnik Tomislav Žigmanov

pozitivnim sudskim ishodom, koriste medije kako bi isticanjem kažnjavanja prijestupa potencijalno snažili odvraćanje od koruptivnoga djelovanja. Istodobno, oni vode i određenu

vrstu statistike te imaju cjelovite slike o vrstama i društvenim/državnim područjima u kojima se korupcija češće javlja te na temelju istih predstavnicima vlasti daju preporuke kako da

se uočeni sistemski nedostaci i manjkavosti uklone.

Naravno, američki sustav demokracije nije idealan – on ima i svojih slabosti. Recimo, kada je u pitanju zastupljenost žena u politici, i uopće u strukturama vlasti – u zakonodavnom segmentu, postotak zastupljenosti žena nije veći od 25 posto, što je u odnosu na zakonska rješenja u Srbiji manje – kod nas je taj minimum propisan na 33 posto. I o tome postoji svijest među onima koji sudjeluju u javnom životu, napose među građankama.

Otvoren, smiren i racionalni pristup problemima jeste ono što krase američku demokraciju. To se dalo vidjeti i s našim sugovornicima o ovoj problematici. Naravno, tu je i cijeli niz aktivnosti kako bi se izazovi na pozitivni način razriješili. Konkretno, kako bi se povećao postotak žena u sudjelovanju u političkom životu, postoje instituti za podršku ženama za političko djelovanje, koji ima razvijene edukacijske i ine programe namijenjene osnaživanju žena za politiku.

Tomislav Žigmanov

PRORAČUNI VELIKIH BROJKI

Proračuna najbogatije države svijeta na godišnjoj razini za 2016. godine iznosio je čak 3.800.000.000.000 \$, to jest tritisućeosamstomilijardi američki dolara! Glavnica proračunskih sredstava na federalnoj razini pokriva troškove obrane, nacionalne sigurnosti, vanjske politike, prosvjete, znanosti... No, i svaka od saveznih država ima svoje proračune. Tako proračun države Ohio, koja ima nešto više od 11 milijuna stanovnika – znači 1,5 puta je veća od Srbije, za 2017. godinu iznosi više od 50 milijardi \$, od čega se najviše troši za prosvjetu, održavanje prometne infrastrukture, funkcioniranje državnog aparata... Uistinu impresivno! Napose ako se zna da je proračun Srbije, koji pokriva sve spomenute troškove koje su potrebne za funkcioniranje jedne suverene države, za ovu godinu nešto manji od 10 milijardi \$.

TREĆA NAJMNOGOLJUDNIJA ZEMLJA NA SVIJETU

Kako stoji u Hrvatskoj enciklopediji, prema popisu stanovništva iz 2010. SAD je imao 308.745.538 stanovnika, a prema procjeni za 2012. godinu 313.914.040, što je nakon Kine i Indije čini trećom najmnogoljudnijom zemljom na svijetu. Kada je pak riječ o nacionalnoj i rasnoj struktura, prema HE situacija je sljedeća: »Potomci europskih doseljenika (bijelci; bez Hispanoamerikanaca) čine 63,7 posto stanovništva (2010); na crnce (potomci prisilno dovođenih crnaca potkraj XVII. i u XVIII. stoljeća) otpada 12,6 posto, na Azijce 4,9 posto (Kinezi, Filipinci, Indijci, Vijetnamci i dr.), a na Indijance i Eskime 0,9 posto stanovništva; Hispanoamerikanci (bilo koje rase; podrijetlom iz Meksika, Portorika i dr.) čine 16,3 posto stanovništva.«

DIANA MILOVIĆ, RAVNATELJICA ZAVODA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

Dvostruko marginalizirane!

Razgovor vodila: Jelena Dulić Bako

Prvi put Zavod za ravnopravnost spolova ima predviđena sredstva u svome proračunu za žene pripadnice nacionalnih manjina

** U ovoj proračunskoj godini opredijelili smo 43.000.000 dinara za kupovinu kuća na selu, a pravo vlasništva nad tim kućama upisivat ćemo u razmjeri 50 : 50. Na taj način, osigurali smo ženu da ima nešto na svom imenu * Zakonski minimum za udio žena u institucijama je 30 posto, a u HNV je taj broj premašen*

Iako zakonski okvir garantira ravnopravnost muškaraca i žena u društvu i štiti prava žena situacija je u praksi često drugačija. Jesu li žene u Vojvodini izložene diskriminaciji na temelju spola, koliko su marginalizirane žene pripadnice nacionalnih manjina, kakav je udio zaposlenosti žena u Hrvatskom nacionalnom vijeću i što sve čini Zavod za ravnopravnost spolova kako bi popravio položaj žena u Vojvodini govori nam njegova ravnateljica, **Diana Milović.**

HR: Kakav je položaj žena pripadnica nacionalnih manjina u Vojvodini?

Položaj žena pripadnica nacionalnih manjina u Vojvodini je generalno lošiji od položaja pripadnica većinskog naroda. One su dvostruko marginalizirane, kao pripadnice manjine i kao žene! Naravno, nije svugdje takav slučaj. Uostalom, sve ovisi od nacionalnih vijeća, kao i sastava žena u njemu. Tako imate potpunu marginalizaciju unutar samih nacionalnih vijeća, iako formalno ispunjavaju zakonski prihvatljivu brojku od 30 posto manje zastupljenog pola. To, na svu sreću, nije tako u Hrvatskom nacionalnom vijeću, gdje sam naišla ne samo na zakonski »probijenu« brojku, već na istinski dobar položaj žena. Uvijek je potrebno uraditi više, ali početak je zadovoljavajući.

HR: Prvi puta Zavod za ravnopravnost spolova ima predviđena sred-

stva u svome proračunu za žene pripadnice nacionalnih manjina. Na temelju kojih kriterija ćete ih dodijeliti, kome i koliko novca je u pitanju?

Tako je, prvi put Zavod za ravnopravnost spolova ima predviđena sredstva u svome proračunu za žene pripadnice nacionalnih manjina. Osobno sam smatrala da je bogatstvo Vojvodine upravo u različitosti koju nam donose i svakodnevno pokazuju nacionalne manjine. Ideja mi je bila da iskoristim taj kapital ljudskih resursa kojim se moramo ponositi mi ovdje u Vojvodini. Stalno slušamo o nedovoljnom odvajanju za ove skupine pa čak i nedovoljnoj brizi. Pomislila sam, hajmo to mijenjati, hajmo praviti mostove! Najbolji način za tako nešto, a da se sve ne završi na praznoj priči, jeste da se bavimo ekonomskim osnaživanjem. Iz svog skromnog proračuna, Zavod je odvojio ukupnu sumu od 2.300.000 dinara namjenski, za pripadnice nacionalnih manjina. Međutim, ono što će prevagnuti da bi netko dobio sredstva je sudjelovanje matične zemlje u zajedničkom programu. Nećemo dijeliti novce na ravne časti, kako bismo zadovoljili formu, već za prave, održive i isplative projekte. Moram pohvaliti hrvatsku nacionalnu manjinu, jer sam od njih već dobila nacrt projekta, za koji mislim da će stvarno unaprijediti odnose unutar zajednice. S tim u vezi, planiram do kraja ovoga mjeseca posjetiti Zagreb i dogovoriti se u Vladi RH, u odjelu za rodnu ravnopravnost, da zajednički uradimo projekt s jednakim ili većim udjelom sredstava. Na taj način spajamo sredstva koje odvaja Pokrajinska Vlada (jer naš Zavod je u sustavu Pokrajinskih mehanizama) i Vlade RH, kao zalog za građenje mosta, za boljitak pripadnica hrvatske nacionalne zajednice, koje su stanovnice Republike Srbije.

HR: U okviru ovog projekta posjetili ste i nacionalna vijeća, jeste

li stekli uvid kakav je položaj žena u ovim političkim tijelima manjinskih zajednica? Zadovoljava li Hrvatsko nacionalno vijeće zakonski okvir o udjelu zaposlenih žena i koliki je taj zakonski minimum?

Krajem prošloga i početkom ovoga mjeseca obavila sam razgovore s pet nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, hrvatskim, slovačkim, rusinskim, mađarskim i rumunjskim. Nije svugdje isti položaj, a HNV ću još jednom pohvaliti kao primjer dobre prakse, što se tiče udjela žena u tijelima odlučiva-

Zavod za ravnopravnost spolova je pokrajinska institucija osnovana 2004. godine odlukom skupštine Autonomne Pokrajine Vojvodine. Osnivanje Zavoda i donošenjem Deklaracije i Odluke o ravnopravnosti spolova zaokružen je sustav institucionalnih mehanizama na pokrajinskoj razini i ujedno je utemeljen pravni okvir za ostvarenje rodne ravnopravnosti na teritoriju Vojvodine u područjima koje su u nadležnosti Pokrajine. Zavod je osnovan kao stručno vladino tijelo u cilju efikasnijeg provođenja monitoringa u području rodne ravnopravnosti i stvaranja preporuka za integraciju rodne perspektive u sve politike, mjere, akcije i programe koje pokrajinska vlada donosi i provodi.

nja. Zakonski minimum je 30 posto manje zastupljenog spola, a u HNV je taj broj premašen višestruko. Zato pohvala još jednom. Položaj žena u drugim političkim tijelima manjinskih zajednica je različit od slučaja do slučaja, ali generalno – nije zadovoljavajući. Mi ćemo kao Zavod za ravnopravnost morati na tome poraditi puno više u smislu edukacije, preporuka, zakonskih okvira i programa kao što je ovaj – ekonomsko osnaživanje.

HR: Kakav je položaj žena u Vojvodini? Jesu li one u

dovoljnoj mjeri ravnopravne s muškarcima?

Položaj žena u Vojvodini je drugačiji od slučaja do slučaja. Imamo lokalnih samouprava gdje je veća zastupljenost žena, nego muškaraca, a ima i obratnih situacija. U Vojvodini od 45,37 posto općina i gradova ima organizirane Savjete za rodnu ravnopravnost. Dakle, ne mogu reći da je generalno položaj žena loš u odnosu na muškarce, ali sigurno se može još puno raditi za poboljšanje njihovog položaja. To je, između ostaloga, zadatak Zavoda

gram, već se prije svega svodi na razvoj ruralnih sredina. Ako imate mlade bračne parove koji žive u gradu, a nemaju krov nad glavom, koji je njihov razlog da ne odu na selo, gdje će dobiti svu kvalitetu života i naravno kuću za život. Ono što je nama kao Zavodu bio glavni indikator je to što će se pravo vlasništva nad tim kućama upisivati u razmjeri 50 : 50. Na taj način, osigurali smo ženu da ima nešto na svom imenu, što joj daje dodatni input u krajnjem cilju – ekonomsko osnaživanje. Tako žena više neće biti samo sudionica u muževom kućanstvu, već ravnopravni partner.

HR: Koje još projekte za poboljšanje položaja žena organizira Zavod za ravnopravnost spolova?

Zavod ima edukativne, promotivne i poticajne programe. Pojasnit ću – cilj nam je prvo mapirati sve udruge žena koja postoje i koja su aktivna na teritoriju Vojvodine. Da vidimo čime se bave i pokušamo unaprijediti njihov položaj. Educiramo ih iz raznih područja koje su njima potrebne, promoviramo rodnu ravnopravnost u svim sferama društvenog života, a zatim ih potičemo raznim konkretnim projektima da bi njihovo bavljenje bilo čim imalo efekta i za njih same, ali i za društvo u cjelini.

HR: Postoje brojne udruge koje se bave temom zaštite i poboljšanja prava žena, koliko su ona produktivna i ima li Vlast i javnost sluha za njih?

Sušтина je da su sve udruge koje se bave poboljšanjem položaja žena u našem društvu više nego dobrodošle. Njihova produktivnost ovisi od puno raznih faktora. Mi, kao Zavod, kao netko tko pripada državnom mehanizmu u ovom području, surađujemo s njima i učimo jedni od drugih. Da, Vlast ima sluha za njih i za sve druge koji se bave nečim što se zove poboljšanje.

na čijem sam čelu od listopada 2016. godine.

HR: Najavili ste da će i ove godine biti raspisan na razini Pokrajine natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava za kupovinu kuća na selu. Koji će biti glavni kriteriji i na koji način će taj natječaj pridonijeti položaju žena u društvu?

Mi smo u ovoj proračunskoj godini opredijelili 43.000.000 dinara za kupovinu kuća na selu, a kriterije ćemo dogovoriti na razini Pokrajinske Vlade. Ono što sa sigurnošću mogu reći je da ovo nije socijalni pro-

INFORMISANOST NA JEZICIMA NACIONALNIH MANJINA U SRIJEMU

MOŽE LI BOLJE?

Čitatelji i gledatelji su zadovoljni televizijskim emisijama i tiskanim medijima ali daju sugestije i prijedloge kako bi bilo bolje ili o čemu bi se trebalo informirati i obratiti veća pozornost

U Srijemu osim Srba žive pripadnici različitih nacionalnih zajednica. Osim Srba kao većinskog stanovništva ovdje žive Slovaci, Rusini, Hrvati, Mađari i predstavnici drugih manjinskih nacionalnih zajednica. Svatko od njih kroz očuvanje svoje kulture, običaja i jezika je udružen u različite kulturne udruge, njegujući pripadnost svojoj etničkoj grupi. Kada je riječ o informiranosti, na nekoliko radio i televizijskih postaja, emitiraju se programi na jezicima nacionalnih manjina, sukladno postotku u kome je na određenom podneblju prisutna etnička skupina. Također, njima su dostupni

i tiskani mediji na rusinskom, slovačkom, hrvatskom jeziku i romskom jeziku, među kojima je, kada je hrvatska zajednica u pitanju, najčitaniji tjednik *Hrvatska riječ*. Istraživali smo, kolika je zastupljenost programa na jezicima nacionalnih manjina u Srijemu, postoje li mogućnosti eventualnog proširenja tog programa, kao i jesu li Srijemci zadovoljni onim što im medijske kuće nude svojim programima.

IZVJEŠTAVANJE O DOGAĐAJIMA

Jedna od medijskih kuća na kojoj se kroz radio i televizijske postaje emitira program na

jezicima nacionalnih manjina je Radio-televizija Stara Pazova: »I poslije privatizacije nastavili smo s emitiranjem programa na slovačkom jeziku. To je u skladu s etničkim sustavom teritorija općine Stara Pazova, koja je naša primarna zona. Program nismo smanjili ni za sekundu, nego, što više, na našem televizijskom programu smo proširili i dodali još dvije emisije na slovačkom jeziku. Imamo jako dobru suradnju sa svim institucijama koje se bave zaštitom prava i očuvanjem kulturne baštine svih nacionalnih zajednica, koje žive na teritoriju Stara Pazova. Obim programa će u 2017. godini ostati isti, s tim što u radijskom

programu planiramo početi emitirati emisiju na romskom jeziku u trajanju od sat vremena«, navodi ravnatelj te medijske kuće **Miloš Lazić**. O suradnji s pripadnicima hrvatske zajednice Lazić kaže: »Imamo odličnu suradnju s Hrvatskim kulturno prosvjetnim društvom *Tomislav* iz Golubincima i redovito pratimo njihove aktivnosti i izvještavamo o događanjima koje oni organiziraju. Također, imamo dosta dobru suradnju s Katoličkom Crkvom u Novim Banovcima i Golubincima, gdje redovito pratimo obilježavanje njihovih vjerskih blagdana. Ostvarujemo dobru suradnju i s nacionalnim vijećima na državnoj i pokra-

jinskoj razini, a moram istaći i dobru suradnju s drugim programom RTV-a, odnosno s redakcijama koje pokrivaju događanja manjinskih zajednica s teritorija Stara Pazova.«

OTVORENI ZA SURADNJU

Također jedna od novijih medijskih kuća sa sjedištem u Rumi je televizija *Fruška gora*. Za godinu dana svog postojanja publika ove medijske kuće, proširila se sa srijemse regije na Beograd, Obrenovac i okolicu. U protekloj godini otvorena je redakcija u Indiji, a očekivanja su da će u ovoj godini redakcija biti otvorena i u Srijemskoj Mitrovici. O emitiranju programa na jezicima nacionalnih manjina glavni i odgovorni urednik RTV *Fruška gora* **Zlatko Markovinović** kaže: »Regionalni *Radio Srem* imao je u programskoj shemi emisiju *Vaskrsenje* koja je emitirana nedjeljom ujutru. Predstavnici Srpske Pravoslavne i Katoličke Crkve, bili su autori tih emisija koja je trajala pola sata. Emisija trenutno nije u programskoj shemi, ali se zato u našim informativnim emisijama i tijekom programa, prate aktivnosti i

jedne i druge vjerske zajednice, imajući u vidu činjenicu da su naši slušatelji veoma zainteresirani za sve što je vezano za rad i djelovanje ove dvije Crkve. I dalje značajan prostor one imaju u našem programu, a mi smo otvoreni za suradnju da ponovno počnemo emitirati vjerske emisije«. Kada je u pitanju Šid, u jednom od brojeva našeg tjednika pisali smo o emitiranju programa na jezicima nacionalnih manjina na *Kopernikus* Radio televiziji Šid. I u ovoj medijskoj kući, emitira se program ne slovačkom i rusinskom jeziku, a krajem prošle godine, nago-vješteta je mogućnost emitiranja programa i na hrvatskom jeziku. Podrška je tražena od strane Hrvatskog nacionalnog vijeća od kojeg su je i dobili. Što se u međuvremenu dogodilo, pokušali smo saznati od ravnatelja *Kopernikus* Radio televizije Šid **Nikole Vidića**: »Mi smo i dalje otvoreni za suradnju. Trenutačno su aktualni natječaji za financiranje lokalnih medija na općinskoj razini. Predali smo dokumentaciju u kojoj smo naveli i mogućnost emitiranja programa na hrvatskom jeziku. Očekujemo rezultate natječaja i još uvijek smo spremni za

suradnju i realizaciju započetih razgovora«, navodi Vidić.

VIŠE TEMA O PROBLEMIMA

Hrvatskoj nacionalnoj zajednici u Srijemu, u najvećem obimu dostupno je informiranje na hrvatskom jeziku na drugom programu Radio televizije Vojvodine i u tjedniku *Hrvatska riječ*. Sudeći po riječima Srijemaca, zadovoljni su zastupljenošću medijskih sadržaja posebno kada je Srijem u pitanju, mada bi kako navode, uvijek moglo biti bolje: »Tjednik je sasvim solidan i veoma je značajan za našu zajednicu. Veoma je važno da se informiramo i da znamo što se sve događa u našoj zajednici širom Vojvodine«, kaže **Pavao Sklenar** iz Šida: »Moja sugestija bi bila da možda više budu zastupljene neke priče o povijesnim znamenitostima i zaslužnim pojedincima iz Srijema i s našeg podneblja, koji su dali svoj veliki doprinos našoj zajednici.« Kao važan segment tjednika *Hrvatska riječ*, pojedini čitatelji izdvajaju mogućnost informiranja o aktualnim natjecajima. »U suštini ništa ne bih mijenjao što se tiče informira-

nosti i zastupljenosti informacija s teritorija Srijema. Jedino bih možda sugerirao, s obzirom na to da vidim da je svim udrugama problem financiranje, da jedan dio tjednika bude posvećen edukaciji ili približavanju postupaka kada je riječ o načinima stjecanja prava na financiranje udruga. Sve ostalo je sasvim u redu, a lijepo je kada i čitatelji mogu predočiti i predložiti što bi bio predmet njihovog interesiranja u našem tjedniku«, ističe **Josip Pavlović**. Kritike su uvijek dobro došle, kako bi se unaprijedio rad. Jedna od njih upućena je na postojanje izvjesnih problema kako u zajednici tako i u pojedinim institucijama. »Ja sam poprilično zadovoljan, iako bih volio da bude više zastupljenih tema o problemima naše sredine i mogućnostima njihovog rješavanja. Uglavnom su u tjedniku zastupljeni tekstovi o izvještavanju s terena, kao i nekim osobama, a mislim da ima izvjesnih tema o kojima bi se još moglo pisati. Inače, nemam neku generalnu zamjerku, jer je tjednik *Hrvatska riječ*, naše glasilo koje ispunjava uglavnom sve kriterije i zahtjeve naše zajednice«, navodi **Josip Hodak**.

S. Darabašić

175 godina Matice hrvatske

Prigodnim programom Matica hrvatska je u subotu obilježila 175. obljetnicu utemeljenja, a svečanosti je, među ostalim, prisustvovao i predsjednik hrvatske Vlade **Andrej Plenković**. On je istaknuo kako Matica prati hrvatski narod na njegovu povijesnom putu još od preporodnih dana pa sve do stvaranja suverene i neovisne hrvatske države. Naglasio je i kako je Matica dijelila sudbinu hrvatskoga naroda i onda kada je to bilo dobro i lijepo kao i onda kad mu je sudbina bila tragična.

Predsjednik Matice hrvatske akademik **Stjepan Damjanović** je ocijenio kako u Hrvatskoj nema ustanove koja bi se po svojoj tradiciji, kontinuitetu rada i djelovanju mogla usporediti s Maticom hrvatskom.

Matica hrvatska utemeljena je 10. veljače 1842. godine pod imenom Matica ilirska, a svrha joj je promicanje nacionalnog i kulturnog identiteta u područjima umjetničkog, znanstvenog i duhovnog stvaralaštva.

Danas djeluje oko 130 ogranka u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Srbiji (Matica hrvatska Subotica) i drugim zemljama.

Zakon o financiranju APV

»Nema razloga da Zakon o financiranju nadležnosti ne bude donijet tijekom ove godine«, rekao je za RTV predsjednik Odbora za proračun i financije Skupštine APV **Jovan Lazarov**.

On je izrazio očekivanje da će Pokrajinska vlada sačiniti prijedlog ovog akta i ponuditi ga Skupštini APV na usvajanje kako bi ga ona, kao ovlašteni predlagatelj, uputila republičkom parlamentu. »Naravno«, istaknuo je Lazarov, »cijeli ovaj proces bio bi proveden u koordinaciji s Republikom, jer je riječ o ustavnoj obvezi čije ispunjavanje je u interesu svih«.

Po njemu, zbog važnosti, ovaj akt bi se mogao naći i na javnoj raspravi kako bi prestao biti tema za političku upotrebu.

Komentirajući uštedu u pokrajinskom proračunu do koje je došlo refinanciranjem pokrajinskih dugovanja, on je istaknuo, kao bitan segment, grace period od godinu dana.

Naglasio je kako će uštedena sredstva u visini od 325 milijuna dinara biti usmjerena na završetak započetih projekata, kako od republičkog i pokrajinskog značaja, tako i onih u lokalnim zajednicama. Po njemu, transparentnost postupka spriječit će bilo kakve zlorabe, pa i političke, prilikom određivanja prioriteta financiranja.

Javni poziv i natječaji za zapošljavanje

Nacionalna služba za zapošljavanje u četvrtak 9. veljače je objavila 11 javnih poziva i natječaja za realizaciju aktivnih mjera zapošljavanja u 2017. godini.

Akcijskim planom zapošljavanja za 2017. godinu, koji je usvojila Vlada Srbije, predviđeno je da za aktivne mjere zapošljavanja ove godine bude izdvojeno 2,8 milijardi dinara iz sredstava Nacionalne službe, kao i dodatnih 550 milijuna dinara za osobe s invaliditetom.

Iznos subvencija za samozapošljavanje koji se dodjeljuje jednokratno je 180.000 dinara, 200.000 dinara u slučaju samozapošljavanja viškova zaposlenih i 220.000 dinara za nezaposlene osobe s invaliditetom, što predstavlja novinu u odnosu na prethodnu godinu.

Rok za podnošenje zahtjeva upotpunjenog biznis planom za samozapošljavanje je 10. travnja.

Poticanju poduzetništva namijenjeni su javni pozivi za dodjelu subvencija za samozapošljavanje i samozapošljavanje nezaposlenih osoba romske nacionalnosti.

Javni poziv za poslodavce za dodjelu subvencija za zapošljavanje nezaposlenih osoba iz kategorije teže zapošljivih na novootvorenim radnim mjestima otvoren je do utroška sredstava, odnosno najkasnije do 30. studenog ove godine, a visina subvencije se kreće od 150.000 do 300.000 dinara.

NSZ je raspisala i javni natječaj za organiziranje provedbe javnih radova na kojima će biti angažirano 5.000 nezaposlenih. Poseban natječaj namijenjen je realizaciji javnih radova na kojima će biti angažirano 1.850 nezaposlenih osoba s invaliditetom, uz novinu da se ove godine radovi organiziraju i na području kulture.

Raspisani su i javni pozivi za realizaciju programa stručne prakse, stjecanja praktičnih znanja za nekvalificirane osobe, stjecanja praktičnih znanja za viškove zaposlenih i dugoročno nezaposlene osobe koja su na evidenciji NSZ duže od 18 mjeseci, kao i obuke na zahtjev poslodavca, koje će moći koristiti i poduzeća za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom.

Zapošljavanju osoba s invaliditetom namijenjeni su i javni natječaji za subvenciju zarade za osobe s invaliditetom bez radnog iskustva i za refundaciju troškova podrške osobama s invaliditetom koje se zapošljavaju pod posebnim uvjetima.

Detaljnije informacije o uslovima natječaja dostupne su na Internet stranici Nacionalne službe www.nsz.gov.rs, u Filijali NSZ Subotica, kao i u publikaciji Poslovi br. 712.

Preko 80.000 turista posjetilo Suboticu i Palić

Republički zavod za statistiku objavio je najnovije statističke podatke za promet turista u Srbiji tijekom 2016. godine. Prema ovim podacima, Suboticu i Palić, koji se vode zasebno, posjetilo je ukupno 84.281 turista, od toga Palić 28.725, a Suboticu 55.556. Na Paliću je ostvareno 48.532 noćenja, u Subotici 97.655, što ukupno iznosi 146.187 noćenja. Iz ovoga slijedi da je prosječan broj noćenja po turistu 1,73. U službenoj statistici Republičkog zavoda se pod pojmom turist podrazumijeva osoba koje je ostvarila najmanje

jedno noćenje u turističkoj destinaciji u kojoj nema svoje prebivalište. Dakle, statistički podaci ne obuhvaćaju dnevne posjetitelje kojih na Paliću i Subotici ima mnogo. U odnosu na 2015. godinu, Palić je 2016. godine posjetilo 7,8 posto turista više, dok se posjet Subotici smanjio za 7,6 posto. Na razini cijele Srbije broj turista se povećao za 13 a broj noćenja za 13, 3 posto.

Četiri mađarske vojne baze na granici

Mađarska vojska izgradila je vojnu bazu u blizini graničnog prijelaza sa Srbijom, na Kelebiji, a do proljeća se planira izgradnja još tri vojne baze, u Bácsalmásu, Madarasu i Hercegszántó-u. U svakoj od ovih baza će biti 150 mjesta za vojnike, a ako se zbog potrebe nadograde kontejneri na još jednu razinu, bit će ih ukupno 1200 vojnika. Načelnik generalštaba mađarske vojske, **Tibor Benke**, je naglasio da će vojnici svoje pogranične zadatke obavljati »sve dok ne prestane migracijski pritisak na Mađarsku«, ali se nada da će nakon izgradnje druge linije ograde biti potrebno manje vojnika i da će time ostati više vremena za obuku i pripremu vojnika. On je istaknuo da se sve veća pozornost usmjerava na granicu sa Srbijom, gdje su vojnici izgradili pograničnu ogradu u dužini od 170 km. Na granici Mađarske s Hrvatskom, postavljena je oграда u dužini od 136 km.

Atletski savez Srbije poklonio Subotici projekt atletske staze za Gradski stadion

Gradonačelnik Subotice **Bogdan Laban**, član gradskog vijeća zadužen za sport i omladinu **Nemanja Simović** i gradska menadžerica **Zorka Panić**, primili su u četvrtak 9. veljače pokrajinskog tajnika Atletskog saveza Srbije (ASS) **Slobodana Brankovića** i predsjednika Atletskog kluba **Spartak, Slobodana Vojinovića** kada su preuzeli projekt za izgradnju nove atletske staze. Postavljanje nove atletske tartan staze na Gradskom stadionu zajednički je projekt grada Subotice, pokrajinskog tajništva za sport i omladinu, Ministarstva omladine i sporta Republike Srbije i Atletskog saveza Srbije. U tom povodu je gradonačelnik Subotice **Bogdan Laban** rekao: »Obveza grada Subotice je izvršiti pripreme radova koji obuhvaćaju skidanje postojeće stare podloge i nivelaciju terena. Postavljanje nove tartan staze će financirati Pokrajinsko tajništvo za sport i omladinu i Ministarstvo omladine i sporta. Želja subotičke lokalne samouprave je da se kroz što više realiziranih projekata u suradnji s pokrajinskim i republičkim tijelima vlasti izgradi nova sportska infrastruktura u našem gradu.« Pokrajinski tajnik Atletskog saveza Srbije (ASS) **Slobodan Branković** je rekao da je Subotica već i prije imala atletsku stazu: »Subotica je kao grad atletike, prije tridesetak godina imala atletsku stazu. Subotica je grad s dugom tradicijom u atletici i zaslužuje jednu modernu atletsku stazu na kojoj će se trenirati i natjecati.«

MOGUĆNOSTI STUDIRANJA U ZEMLJAMA EU

Bogatstvo iskustva, postignuća i vještine

Predstavljanje mogućnosti studiranja i volonterskog rada u zemljama Europske unije, koju je u gradskoj knjižnici u Subotici, krajem siječnja, održao predstavnik *Erasmus plus* (*Erasmus+*) programa EU **Goran Bogunović**, stvorila je zanimanje mnogih srednjoškolaca za ovakav vid studija. Stoga smo o programu razmjene studenata ili mobilnosti, što je termin kojim se razmjena često označava, razgovarali sa savjetnikom za odnose s javnošću Fundacije *Tempus* **Vladimirom Jovanovićem**.

Kakve su mogućnosti studiranja mladih iz Srbije u zemljama Europske unije?

Erasmus+, aktualni program Europske unije koji potiče suradnju u oblasti obrazovanja, mladih i sporta, studentima iz Srbije omogućava stipendirani boravak i studiranje na nekoj od visokoškolskih institucija iz zemalja Europske unije, kao i Islanda, Norveške, Luksemburga, Makedonije i Turske (u tzv. programskim zemljama), prije svega u okviru studentske razmjene na svim razinama studija (osnovne, master, doktorske), koje najčešće traje semestar ili dva. Također se studentima pruža mogućnost punih stipendija za cjelokupne master studije za studiranje na nekom od oko stotinu dostupnih *Erasmus Mundus* zajedničkih master programa. Drugi program Europske unije, *Horizont 2020*, predstavlja okvir za suradnju u znanosti, pa on pruža mogućnosti za kompletne doktorske studije.

Odnose li se mogućnosti takvog studiranja na pojedince ili na srednjoškolske ili visokoškolske ustanove?

Studenti se samostalno prijavljuju i za mobilnost i za cjelokupne master studije dostupne

kroz ovaj program. Ipak, važno je napomenuti da konkretne mogućnosti za mobilnost pojedinca ovise upravo o partnerstvima koje je kroz *Erasmus+* program ostvarila matična Visokoškolska institucija VŠI (sveučilište ili visoka škola) na kojoj pojedinac studira. Kada govorimo o cjelokupnim master studijama, pojedinac se samostalno prijavljuje za neki od dostupnih programa i to izravno putem sajta samog programa.

Kada se i gdje objavljuju natječaji?

Natječaje za mobilnost raspisuje matično sveučilište ili visoka škola na kojoj student u Srbiji studira, u dogovoru s partnerskom institucijom na kojoj se mobilnost realizira. Takve natječaje VŠI redovito objavljuje na svom sajtu, obično u semestru koji prethodi onom u kom će se mobilnost realizirati. *Erasmus Mundus* zajednički master programi objavljuju pozive na svojim sajtovima, kojima se može pristupiti putem centralizirane liste svih EM zajedničkih master programa, koja se nalazi na sajtu Izvršne agencije (EACEA):

https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/library/scholarships-catalogue_en

Je li potreban određeni uspjeh u dosadašnjem školovanju da bi se studiranje moglo ostvariti u EU?

Dosadašnji uspjeh u školovanju, to jest prosjek ocjena je važan, ali ne mora biti presudan. On je samo jedna od stvari koje se evaluiraju u prijavi svakog pojedinca. Uz prosjek, gledaju se i vrednuju i drugi aspekti prijave, poput motivacijskog pisma, pisma preporuke, znanja stranog jezika i slično.

Je li potrebno znanje nekog stranog jezika i na kojoj razini?

Budući da se na mobilnosti od studenata očekuje da pohađaju nastavu i polažu ispite na partnerskoj instituciji iz inozemstva, određena razina znanja jezika na kom se nastava izvodi je obavezna. Strani jezik na kom se nastava izvodi kao i zahtijevana razina znanja ovisi o partnerskom sveučilištu na kom će se mobilnost realizirati. Ova informacija se uvijek nalazi u konkretnom natječaju koji raspisuje matično sveučilište/visoka škola u Srbiji, kojim se i definira obavezna razina znanja stranog jezika. Najčešće je to B2, iako to varira ovisno o zemlji i sveučilištu na koji se ide na mobilnost, kao i od razine studija.

Jesu li stipendije dovoljne za studiranje u tim zemljama?

Stipendije za pokrivanje troškova života studenti dobivaju na mjesečnoj razini, a iznosi ovise o zemlji u kojoj se boravi. Kada govorimo o mobilnosti, zemlje se, prema procijenjenim troškovima života, dijele na tri kategorije, te u zavisnosti od toga, mjesečna stipendija iznosi 750, 800 ili 850 eura. Uz ovaj iznos, putni troškovi se neovisno pokrivaju određenim iznosom. Za cjelokupne master programe, stipendije su nešto više, 1000 eura na mjesečnoj razini, a uz njih su pokriveni i troškovi školarine, putni i troškovi zdravstvenog osiguranja. Prema iskustvima studenata koji su išli na mobilnost, predviđeni iznosi su uglavnom u potpunosti dovoljni za pokrivanje troškova života tijekom studija.

Na koji se način mogu srednjoškolske ili visokoškolske ustanove natjecati na ove programe?

Srednjoškolske i visokoškolske institucije mogu sudjelovati u *Erasmus+* programu kroz različite vrste projekata. Neki

od njih imaju za cilj mobilnost zaposlenih u ovim ustanovama, a neki suradnju kroz strateška partnerstva ili izgradnju kapaciteta u određenim oblastima. U zavisnosti od tipa projekta, prijavu treba u odgovarajućem roku podnijeti ili Izvršnoj agenciji ili Fundaciji *Tempus*. Za više informacija, dostupan je sajt Fondacije *Tempus* www.erasmusplus.rs na kom se mogu pronaći sve relevantne informacije, resursi, linkovi, rokovi, kontakti i slično.

U kom smislu ovo iskustvo može doprinijeti nalaženju životnog okvira u Srbiji za mlade ljude?

Iskustvo boravka u inozemstvu zarad studiranja, za mlade ljude znači priliku za akademski i osobni razvoj i predstavlja polje za stjecanje mnogih neophodnih vještina. Mobilnost znači mogućnost da vidite kako kolege iz drugih zemalja uče i da u odnosu na to pozicionirate sebe i svoje znanje. Uz to, mobilnost otvara prostor za učenje sadržaja koji možda nisu zastupljeni na vašoj matičnoj instituciji u Srbiji, što omogućava stjecanje dodatnih znanja i iskustava u odnosu na kolege koji su studirali samo na jednom sveučilištu. Pritom, mobilnost je praćena unaprjeđenjem znanja i vještina, od kojih su samo neke znanje stranog jezika i vještine snalaženja u novom i interkulturalnom okruženju, uz jačanje osobina kao što su samostalnost, snalažljivost, odlučnost. Ne treba zaboraviti na brojne prijatelje, kolege i kontakte iz cijelog svijeta koji se zasigurno steknu kroz ovakvo iskustvo. Sve to znači da ste, po povratku u Srbiju, bogatiji za mnoga akademska, profesionalna i osobna iskustva, postignuća i vještine.

Nela Skenderović

Zašto idete na prela?

ANICA TOMAŠEV,
Bereg

Lijepo sjećanje

Bilo je u Beregu prela uvijek, ali nekada je budruha imala više članova, pa je i prelo bilo veće i masovnije. Iako sam već u godinama i dalje sam članica društva i dolazim redovito na prelo. U društvu smo mi tri najstarije, ali prelo ne propuštamo, čak ćemo malo i zaigrati, onoliko koliko nam godine dozvole.

Volim sve ovo. Volim našu nošnju i oblaćim je u svakoj prigodi, pa sam tako i večeras obučena u šokačko *ruvo*. Volim ova naša druženja i okupljanja, nekako me to vraća u naše mlade godine. Bilo nas je nekada više, ali bila su to neka druga vremena. Ali *lipo* je sada vidjeti i ovu našu djecu koja se također rado oblače u nošnju, pjevaju naše pjesme, rado se hvataju u kolo. To je radost i nada da će ovog našeg prela biti i dalje. Raduje me i što uvijek na prelu možemo ugostiti naše prijatelje iz udruga koje su nama bili dobri domaćini.

Bila su nekada prela prilika za okupljanja, druženja, na kojima se šalilo, veselilo, manje se imalo nego danas, ali su ljudi bili nekako prisniji, bliži jedni drugima. Vremena su se mijenjala, pa su polako zamirala i ta međusobna druženja. Zato je ovo naše prelo dragocjeni djelić naše prošlosti koji mi uporno i s puno ljubavi čuvamo. Mi stariji, ali i raduje me što to prihvaćaju i djeca i mladi koji dolaze. Tako ćemo sačuvati ono što je dio naše tradicije, naših običaja, dio našeg odrastanja. Nadam se još puno godina. Da se ne zaboravi kako je to nekada bilo i neka stara *vrimenta*.

Z. V.

ANICA KRIZMANIĆ,
Bereg

Druženje koje nam fali

Na prelo sam došla s prijateljima i susjedima. *Potrefilo* se da sam baš za prelo u Beregu i njihov poziv rado sam prihvatila. Nekada je u Beregu bilo mnogo više prela, balova, okupljanja, druženja. Ali i ljudi su nekako bili drugačiji, opušteniji, s manje briga i problema.

Onda su polako prestajala ta naša okupljanja, susreti. Brige, poslovi nekako su ljude odvlačili na drugu stranu i sve je manje bilo i vremena, a rekla bih i volje za druženjima. Zato je ovo *Šokačko prelo* dragocjeno kao mjesto i prilika da se svi mi okupimo, sretne-mo na jednom mjestu, provedimo. Vidim večeras malo tko je ostao da sjedi kada su tamburaši izašli na pozornicu. To nam fali, to opuštanje, to malo veselja i provoda. I zato je dragocjeno što Kranjčević istrajava u priređivanju *Šokačkog prela*.

Znam da je to mnogo truda i angažiranja samih članova udruge, jer potrebno je sve spremati, naći sponzore, što danas nije ni malo lako, ali uspjeli su i priredili su nam jednu lijepu večer. Nama, gostima ostaje samo da uživamo.

Drago mi je da ovdje nema samo nas Berežana već i gostuju sa strane, iz okolnih mjesta, Sombora. Očigledno da nam svima fale ovakva prela. Kada već nema onih prela koja su se nekada pravila u skoro svakoj kući i gdje su se ljudi okupljali, uz razgovor, pjesmu, ručni rad, a nekada ih je bilo i po 20, 30 u jednoj kući na prelu dobro je da se na ovakav način sjećamo onoga što je prošlo. Sve u svemu jedna lijepa vesela večer.

Z. V.

EVICA BARTULOV,
Plavna

Moramo njegovati običaje

Volim šokačka prela i balove, pa suprug i ja koristimo svaku priliku da se na njima i pojavimo. Redoviti smo gosti na prelima u Baču i Beregu. Tamo odlazimo radi susreta s poznatim i dragim prijateljima, radi tamburaške glazbe i svakako radi sveukupnog ugođaja kojega znaju napraviti samo moji Šokci. Donedavno smo u *Matošu* bili vrlo aktivni, da ne kažem među glavnim nositeljima svih aktivnosti, sada više ne sudjelujemo u radu, jer se uvelike odstupa od svega što se, sukladno Statutu, radilo od osnivanja udruge. Pomalo me smeta što se izvorna prela sve više pretvaraju u komercijalne zabave, što se sve više zapostavlja tradicija. Svako naše mjesto ima neki svoj specifikum kojega treba njegovati, koji se mora istaknuti kao prioritet i kao takav forsirati. To je osnova po kojoj će neko mjesto ili udruga biti prepoznati. Sve ostalo je nadogradnja. Kod nas u Plavni od samog osnivanja *Matoša* prioritet nam je bio oživljavanje, očuvanje i njegovanje običaja Šokaca i svega vezanog za tradiciju, od tamburaša, ruha, do zbližavanja već pomalo odrođenih sunarodnjaka i bilo je lijepo dok je trajalo. Vrlo sam ponosna na obnavljanje plavanskog pokladnog običaja *Tute*. Na pokladni utorak priredili bismo pokladni bal, kojega bismo završili ritualnim *saranjivanjem* begeša, što bi bio i znak za prestanak svih veselja do Uskrsa. Žao mi je ukoliko se taj običaj ne bude uspio održati, jer smo ga u posljednji tren obnovili i uspjeli sačuvati od zaborava.

I. A.

**RAZGOVOR POVODOM
HRCKOVOG MASKENBALA:**
DRAŽEN PRČIĆ, IDEJNI POKRETAČ MANIFESTACIJE

Dječji osmijeh – najveće zadovoljstvo

*Cilj manifestacije je da se djeca okupe na jednom mjestu, provedu ugodno vrijeme i zabave, ali i da se bolje međusobno upoznaju * Izvannastavne aktivnosti, poput Hrckovog maskenbala, su važne za djecu koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku*

petka, a tim smo povodom razgovarali s idejnim pokretačem ove manifestacije i našim kolegom Draženom Prčićem.

Kako ste došli na ideju pokretanja Hrckovog maskenbala?

Tjednik *Hrvatska riječ* je obnovljen 2003., krajem siječnja te godine izlazi prvi broj, a nedugo za tim pokrenut je i dječji časopis *Hrcko*. Na tom tragu, pokrenuli smo i *Hrckov maskenbal* kao pokladnu manifestaciju za djecu. Želja je bila da se oni okupe na jednom mjestu, provedu ugodno vrijeme i zabave, ali i da se bolje međusobno upoznaju. Treba reći da je 2002. počela i nastava na hrvatskom jeziku u Srbiji, te je jedan od ciljeva maskenbala bio poticaj i tom projektu, budući da jezgru sudionika čine učenici koji idu u hrvatske odjele ili slušaju predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Naravno, dolaze i druga djeca iz hrvatske zajednice. Veliku pomoć u organizaciji imali smo od

brand NIU *Hrvatska riječ* ali i cijele hrvatske zajednice.

Prva dva maskenbala su imala natjecateljski karakter, koji je poslije ukinut...

Prve godine smo imali tri prve nagrade, a druge šest nagrada. Nagrade su osigurali sponzori, privatna ili javna poduzeća. Maske sudionika su zaista kreativne i jedinstvene, te smo od te prakse nagrađivanja odustali. Na *Hrckovom maskenbalu* svako je dijete, možemo slobodno reći, pobjednik.

Kako vam je bilo na ovogodišnjem maskenbalu?

Kao i svake godine – lijepo i zabavno. Bilo je blizu 400 djece iz Subotice i okolice, Monoštora, Berega, Vajske, Plavne, Sonte... Nažalost, nisu došla djeca iz Srijemske Mitrovice i Petrovardina. Iako od 2006. nisam više ozbiljnije uključen u organizaciju manifestacije, ponosan sam na ovaj brand kojega smo zajednički kreirali. Na mladima svijet ostaje, a meni je u svezi s maskenbalom najdraža stvar, odnosno najveće zadovoljstvo, kada vidim osmijeh na dječjem licu. Ove izvannastavne aktivnosti su važne za djecu koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku i to treba njegovati. Smatram da *Hrckov maskenbal*, uz druge manifestacije za djecu poput primjerice *Etno kampa* Hrvatske čitaonice, Pokrajinske smotre recitatora ili Smotre dječjih pjevača i zborova, koju organizira HGU *Festival bunjevački pisama*, ali i svih drugih, daje doprinos toj priči.

Iako više niste uključeni u njegovu organizaciju, kako vidite budućnost Hrckova maskenbala?

Vjerujem da budućnost nije upitna. Iza maskenbala stoji dobro organizirani tim, ljudi koji su povezani i na drugim projektima u hrvatskoj zajednici. To je jedna od garancija njegove budućnosti.

D. B. P.

Prvi broj *Hrcka*, časopisa za djecu na hrvatskom jeziku, izašao je koncem 2003. godine. Usmjeravanje Novinsko-izdavačke ustanove *Hrvatska riječ* i u smjeru proizvodnje medijskih sadržaja za mališane, potaknulo je još jedan, doduše nemedijski projekt vezan za tu ciljnu skupinu. U pitanju je *Hrckov maskenbal* u Subotici. Prvi takav maskenbal održan je 20. veljače 2004. godine u Hrvatskom kulturnom centru *Bunjevačko kolo* i otada se održava redovito svake godine. Ovogodišnje, četrnaesto izdanje maskenbala priređeno je prošloga

početka upravo od učiteljica i nastavnica, ali i drugih volontera. A tako je i danas. Na prvom maskenbalu smo imali sudionike mahom s teritorija Grada Subotice, bilo ih je oko dvije stotine, kasnije su uključena djeca i iz drugih krajeva Vojvodine, što čini da događaj bude masovniji. Djeca su bila oduševljena prvim maskenbalom, imala su vrlo kreativne maske. To nam je dalo dodatni poticaj da nastavimo s organiziranjem maskenbala i iduće godine. Danas je to već preraslo u jednu lijepu tradiciju, jedan

Dvokatnica u starom sokaku

NEKAD
i
SAD

Ulica Petra Drapšina, iako se nalazi u samom centru grada i u neposrednoj blizini Gradske kuće, ostala je zanemarena i oronula. Ostavljena je u nekom starom vremenu. Ona i jeste stara subotička ulica uočljiva na svim gradskim kartama iz prošlih vremena, ali se u nju već dugo ne ulaže, niti u urbanu opremu, niti u kuće na ovoj lokaciji. Kaldrma je oštećena, te je i promet otežan. Imala je i ljepših godina, polovicom osamdesetih prošlog stoljeća, kada je »oživjela« u pokretu uljepšavanja središta grada, ali je vremenom opet izgubila sjaj.

Ovo je ulica prizemnih kuća. Svojim izgledom one tek primičući se Grdskoj kući prerastaju u palače. Među njima veličinom ističe se – jedina dvokatnica. Podigao ju je gradski arhitekt **Gyula Vali** 1911. godine, u vrijeme izgradnje i uređenja najznačajnijeg objekta u gradu, Gradske kuće (*Gradotvorci II*, autori **Gordana Prčić Vujnović**, **Viktorija Aladžić** i **Mirko Grlica**). U prizemlju su se nalazile prodavaone; takva karakteristika sačuvana je i danas (frizerski studij, caffè, butik odjeće). Valijeva palača je velikih gabarita; dvorišni prostor je izgrađen s tri strane. Fasadu koja čeka obnovu još krase cvjetovi od keramike iz tvornice Žolnai.

Fotografiju iz 1984. godine snimio je **Augustin Juriga**.

K. K.

Praznik

Ove godine, mi obični građani ove zemlje, nismo baš imali sreće sa zimom. Mjesec prosinac je bio cijeli hladan, a tek siječanj, po kazivanju meteorologa prosječno najhladniji u posljednjih trideset godina, što je rezultiralo praznjenjem spremišta za ogrjev. Naše, još ne jako razvijeno tržište je reagiralo tako što na skladištima nije bilo skoro nikakvog ogrjevnog materijala, a danas vijesti govore o tomu da je skoro svaka vrsta ogrjeva poskupila. Ekološka čista energija: plin, električna energija kao i daljinsko grijanje za sad nisu poskupili, ali to je samo pitanje vremena. Kao što sa zimom nismo imali sreću, tako ni s državnim praznicima nemamo. Dan ustavnosti i državnosti pada na 15. i 16. veljaču usred radnog tjedna. Dva dana radiš, pa dva dana nerada pa potom opet rad. Nikako ne možeš povezati dane, kako bi dobio »mali zimski raspust« kako se to često radilo. Naravno ovaj problem ne tiče se onih, koji su uslijed tranzicijskih poslova ostali nezaposleni. Nažalost njima je svaki dan neradni. No ono što sam se pitao je što mi ustvari slavimo usred radnog tjedna.

SVIJEĆNICA ILI SRETenJE

Kao čovjek, koji je odrastao i socijalizirao se u vrijeme »diktature proletarijata« znao sam podrijetlo svih tadašnjih praznika: 25. svibnja – Maršalov rođendan, 7. srpnja – dan ustanka u Srbiji, 29. studeni – dan Republike i 22. prosinca – dan Armije. Ali ovo Sretenje nikako mi nije bilo jasno. Moram pošteno priznati, da sam se morao konzultirati s raznom literaturom, kako bih odgonetnuo podrijetlo ovog praznika, koji je ustanovljen ne tako daleke 2002. godine. Krenuo sam

najlakšim putem Internetom, potom i u leksikonima. Rezultat moje potrage ukratko ću podijeliti s vama štovani čitatelji, jer vjerujem da je većina vas također živjela u neznanju poput mene (čast izuzecima). Ako gledamo s vjerske strane, radi se o složenom blagdanu, koji se među katolicima slavi 2. veljače, prvobitni važniji blagdan latinski se zove: Praesentatio Domini ili Prikazanje Gospodinovo, to je spomendan, četrdeseti dan

samo slučajnost, što je premijer i predsjednik vladajuće SNS partije najavio da će ovog dana imenovati kandidata te partije za predsjednika republike. Možda i neće, jer predsjednički izbori trebaju se raspisati do 2. ožujka, znači ima još vremena. Drugi, manje važniji blagdan ovoga dana je Purificatio Beate Marie Virgins ili Čišćenje Svete Marije Djevice. Naime po židovskim zakonima žena se smatrala nečistom nakon što se porodila, i

poslije Isusova rođenja, kada su po starozavjetnom običaju Marija i Josip prikazali i posvetili Bogu, prvorodenog sina, Isusa u hramu jeruzalemskom, prilikom čega su žrtvovali par grlica ili dva golubića (Evangelje po Luki, 2/22-24). Po pravoslavnoj vjeri ovaj praznik se slavi 15. veljače, i zove se Hypanaie, susret Isusa s Bogom – odatle potječe ime sretenje. Možda je

četrdeseti dan u hramu morala je prikazati žrtvu za čišćenje. Praznik se zove i Sviječnica, jer prije mise posvećuju se svijeće, koje se kasnije koriste u razne svrhe. Po nekima, to je integracija u kršćanstvo u petom stoljeću, poganskog običaja, kada su 1. veljače u čast boga Plutona, održavane bakljadne procesije za oprost grijeha (amburbale).

POVIJESNO VAŽAN DATUM

Na ovaj dan 1804. godine podignut je Prvi srpski ustanak, a 1835. godine poslije jedne bune, Narodna skupština je donijela *Ustav knjaževstva Srbije* nazvan Sretenjski ustav. »Ovo je najbitniji datum u političkom, kulturnom i istorijskom kalendaru Srbije«, kaže srpska Wikipedija pa nastavlja (bio je) »jedan od najmodernijih, najdemokratskijih i najliberalnijih ustava svoga doba«. Istina je i to; da je važio svega tridesetak dana, kada ga je knjaz **Miloš** ukinuo, navodno na pritisak Turske, Rusije i Austrije. Miloš nije bio poznat po demokratičnosti, a taj ustav je želio ograničiti njegovu vlast, sumnjam da su ga jako i dugo »pritiskali«. Sljedeći ustav – hatišerif tri godine kasnije donijeli su Turci koji je važio trideset godina, a posljednji, trinaesti, donesen je 2006. godine.

DILEMA MEDVJEDA

Po narodnom vjerovanju na ovaj dan medvjed se budi iz zimskog sna, i izlazi izvan svoje špilje, ako je lijep sunčan dan onda se uplaši svoje sjene i vraća se nazad spavati, što znači da će zima još dugo trajati, no ako nije lijep dan, on ostaje budan i uskoro će biti kraj zime. Kao medvjed i ja imam jednu dilemu. Naime 2. veljače bio je tmuran dan i mečka se nije vratila spavati, a za 15. veljaču meteorolozi su predvideli sunčan dan, što znači sudeći po vjerovanju da će zima dugo trajati. Pa sad, osim toga što trenutno ne znam tko će biti kandidat SNS-a za predsjednika, iskreno rečeno svejedno mi je, ne znam kojem medvjedu vjerovati, našem katoličkom ili njihovom pravoslavnom, a najbitnije mi je trabam li nabaviti još ogrjeva ili ne.

MLADA OBITELJ ĐANIĆ U BORBI ZA EGZISTENCIJU

Ne srljati grlom u jagode

Obitelj **Đanić** iz Sonte, **Goran** (32), supru- ga **Tamara** (22) i sin **Aleksej** (2,5) nestrpljivo iščekuju i četvrtog člana, kći **Anju**, koja bi svjetlo dana trebala ugledati negdje na prijelazu iz travnja u svibanj. Ime joj je već sada nadjenulo Aleksej, a otac i majka uz smijeh kažu da se njegova volja mora poštovati, pošto na mlađima svijet ostaje. Zimske dane koriste za pojačano međusobno druženje, jer već

posljednjeg dana siječnja Goran, skupa s ocem **Ivanom** i bratom **Zoranom**, odlazi na tri mjeseca u Griesheim, SR Njemačka, trbuhom za kruhom. Polazak na još jednu tromjesečnu turu rada u Njemačkoj čeka ga koncem ljeta.

OD IZOBRAZBE NEMA KRUHA

Goran je izučeni elektrotehničar računalnog smjera, a Tamara

je završila srednju stručnu školu kozmetičarskog smjera. Poput ogromne većine mladih sa završenom trogodišnjom ili četverogodišnjom srednjoškolskom izobrazbom postali su statističke brojke na evidenciji Nacionalne službe za upošljavanje.

»Da nije žalosno, bilo bi smiješno. Kad je moja generacija trebala upisati srednju školu, govorili su nam da je ovo trenutačno najperspektivnije zanimanje i da ćemo kao elektrotehni-

čari računala bez problema naći uposlenje. Vrijeme nam je brzo pokazalo kako su to bile samo prazne priče. Nisam tip koji bi lamentirao nad zlom sudbinom, pa sam odmah po diplomiranju počeo raditi kod oca, koji je tada imao građevinski obrt. Mislio sam zaraditi koji dinar dok se ne uposlim u struci, no, to je potrajalo. Od oca sam puno naučio o građevinarstvu, pa mi je to, u početku alternativno zanimanje, postalo glavno«, priča Goran.

»Izučila sam ono što sam voljela odmalena, a volim i danas. Samo, teško je naći uposlenje u struci, osobito u selu. O otvaranju kozmetičkog salona za sada ne razmišljam. Bez obzira na subvencije za samoupošljavanje, koje, realno, baš i nisu na nekoj zavidnoj razini, sve je to u današnjem ekonomskom trenutku vrlo nesiguran kruh. Jednostavno, zbog suženog tržišta, zbog konstantnog odlaska mladih iz sela i zbog sve većeg siromaštva, ne vidim baš neku perspektivu za svoj posao u seoskoj sredini. Budimo realni, u ionako tankim kućnim proračunima žena će teško naći sredstva za redovite kozmetičke tretmane. A svjesno ulaziti u avanturu za koju znam da će imati negativan svršetak, jednostavno ne želim«, pomalo razočarano priča Tamara, pripremajući ručak, posljednji prije odlaska Gorana u Njemačku.

RJEŠENJE ZA BOLJI ŽIVOT

Od prije 6-7 godina Goran, tada još neoženjen, rješenje za svoju budućnost nalazi u odlascima na sezonski rad u Njemačku. Zarađeno za tri mjeseca, na koliko je tada bio ograničen boravak, bila je dobra financijska injekcija, a ostatak godine radio bi s ocem i bratom ovdje, na građevini.

»Nikada nisam prepuštao životu da me nosi kako hoće, uvijek sam nastojao biti gospodar svoje sudbine. Tako su me odgojili otac **Ivan** i majka **Ruža** i danas sam im na tome zahvalan. Mnogi iz mojih generacija, još uvijek statističke brojke na tržištu rada, razočarali su se u život i prepustili besperspektivnoj sudbini. Pomalo nadniče u lokalnu, rade na najtežim i najslabije plaćenim poslovima, još i uz stalno kašnjenje isplata. Glavinjaju, bježe sami od sebe, a nemaju hrabrosti bilo što poduzeti ukoliko u tome postoji i trunčica rizika. Pitam poneke što se ne pokrenu i odu u inozemstvo, izlika im je neposjedovanje hrvatske putovnice, a to ne bih komentirao«, priča Goran.

Tamara dovršava pripremu ručka i pridružuje se Goranu i Alekseju.

»Riješili smo nastaviti ovako, bez obzira što nam razdvojenost teško pada. Sada smo se odlučili i na drugo dijete, pa, bar dok je stanje u Srbiji glede privatnog rada ovako konfuzno, formirat ćemo našu malu obitelj onako kako želimo. Najzadovoljniji smo zbog

toga što ću stalno biti uz djecu, jer mislimo da su roditelji najbitniji u lancu njihovog odgoja«, kaže Tamara.

PLANIRAJU OSTATI U SONTI

Đanići u svim planovima sebe i dalje vide u Sonti. I danas, kad mnogi njihovi vršnjaci, skupa s obiteljima, odlaze u Njemačku s kartom u jednom smjeru, ne napušta ih optimizam.

»Tamara i ja smo razmatrali i tu opciju. Prevelika je to promjena i treba dobro odvagati sve čimbenike koji bi utjecali na odlazak ili ostanak. Nikada nisam srljao grlom u jagode, pa se ni sada ne bih igrao s tako ozbiljnom temom. Prvo smo odmjerili što imamo ovdje, a što bismo trebali osigurati tamo, već za početak. Realno, za život četveročlane obitelji u Njemačkoj nije dovoljna jedna plaća, a Tamara, kraj dvoje djece, bar godinu-dvije neće moći razmišljati o uposlenju. U cijeloj priči rješavanje stambenog pitanja je najskuplje, a ovdje imamo našu kućicu, našu slobodicu. Odlučujući čimbenik bio je taj što nam moja zarada za pola godine ovdje i pola godine u Njemačkoj osigurava život i izdvajanje kolike-tolike uštede. Mislim da ćemo ove godine dovršiti i uređenje stambenog prostora, pa će nam to, uz proširenje obitelji, biti i razlog za novo slavlje. Na drugom tasu vage bila nam je razdvojenost koju takav život iziskuje. To nam najteže pada, u Njemačkoj mi Aleksej i Tamara jako nedostaju. No, zahvaljujući današnjim čudima tehnike vidimo se i čujemo svakodnevno«, kaže Goran.

»Umjereni smo optimisti i glede boljitka u Srbiji. Svemu dođe kraj, pa će valjda i ovoj bijedi u koju smo zapali. Nadamo se da će netko, konačno, uvidjeti svu pogubnost ovoga stanja, koje veliki broj mladih, čak i visokobrazovanih, jednostavno tjera na traženje egzistencije izvan granica Srbije. Nadam se i da otvaranje malog kozmetičkog salona u Sonti neće ostati moj nedosanjani san«, dodaje Tamara.

»Bili bismo najsretniji ukoliko bi se naše nade pokazale koliko-toliko realnima i ukoliko bismo sredstva za lagodan život mogli priskrbiti ovdje, bez razdvojenosti koja nam je najteža«, završava priču Goran.

Ivan Andrašić

TJEDAN U BAČKOJ

Lutalice

Ovih dana čuo se podatak da je iz lokalnih proračuna za tri godine oko milijardu dinara isplaćeno kao naknada za ugrize pasa lotalica. Suma od koje se vrti u glavi i svatko normalan odmah se zapita nije li se taj novac mogao pametnije i korisnije upotrijebiti. Da ne bude zabune ne krivim ja ovdje građane, koje su ni krive ni dužne izgrizli psi na ulicama, već prosto pitam može li se i kako ovom problemu stati na kraj. Iz somborske perspektive rekla bih vrlo teško. Prosto jer godinama se milijuni daju za ugrize pasa lotalica, milijuni su izdvojeni za izgradnju azila, a pasa i dalje ima na ulici. Na svakom uglu. I to sve više.

I mislim da je upravo u tome i ključ problema.

Uzalud što će u Somboru ove godine dodatnih 12 milijuna biti dano za azil, što se još 13 milijuna planira za ugrize pasa lotalica, kada su ovi četveročlani na ulicama iz dana u dan sve brojniji. Kao da se tom uličnom čoporu svaki dan pridruži po jedan novi član. I za razliku od nekadanih lotalica od kojih se bježalo na drugu stranu ulice, jer su na svaki prilazak režali i kidisali na prolaznike i bicikliste, ove nove lotalice jedva čekaju da priđu nekome, jedva čekaju da ih netko pomazi, jedva čekaju da se za nekoga prilijepi i prate ga kroz pola grada. Nisu ni olinjali ni izgledniji, a često su to i njegovani rasni psi. Jasno, jer do jučer su bili nečiji kućni ljubimci. Do jučer. Dok vlasnici, ako ih tako možemo nazvati, nisu shvatili da pas nije igračka već životinja o kojoj treba brinuti, hraniti je, njegovati. A kada su to shvatili problem su riješili tako što su svog voljenog psića izbacili na ulicu. Bez pardona. I to je taj ključ problema od koga bi trebalo da krene i njegovo rješavanje. Ako treba od kuće do kuće. (Oni stariji sjećaju se da se baš tako nekada i radilo). Običi svako domaćinstvo registrirati i čipovati svakog psa, obvezati vlasnika da ga cijepi protiv bjesnila. A kada se taj čipovani pas nađe na ulici, lako je doći do njegovog vlasnika koga onda treba kazniti jer je njegov ljubimac umjesto njegov postao problem grada.

I nije to samo zbog onih silnih milijuna s početka teksta već, već i zbog tih jadnih životinja koje su se igrom svoje nesretne sudbine umjesto u nekom dvorištu našli na ulici. Uplašeni, zbunjeni, promrzli, gladni. A sve zbog toga što je netko mislio kako je imati psa baš kul, kako prošetati velikog rasnog psa znači biti faca u gradu, zaboravljajući pri tome da je to i jedna velika briga i obveza. Obveza koja se ne rješava tako što se pas šutne nogom i zaluje vrata.

Z. V.

SRIJEMSKA KOBASICIJADA U ŠIDU

Očuvan brand

Dvadeseti put za redom u Šidu je proteklog tjedna, 11. i 12. veljače, održana *Srijemska kobasicijada*. Sudionici su se natjecali u brzou obradi mesa, u pravljenju srijemske kobasice, brzom jedenju, kao i natjecanju u najboljim suhim fermentiranim kobasicama. Zahvaljujući ovoj manifestaciji, ovaj srijemski grad postao je prepoznatljiv ne samo u Srbiji nego i u drugim zemljama u regiji koje su ove godine sudjele u najvećem broju do sada. Osim natjecatelja iz Vojvodine, na ovogodišnjoj manifestaciji sudjelovali su Udruženje salamara iz Sevnica, Udruga *Zlatna šajba* iz Samobora, Udruga *Sveti Petar* iz Istre, kao i gosti iz Slovačke, Slovenije i Mađarske:

ipak potrebno imati višegodišnje znanje i iskustvo. No, svoje umijeće u pravljenju srijemskih kobasica su, osim Srijemaca, ove godine okušali i gosti iz drugih zemalja, a među njima i susjedi iz Hrvatske.

POLITIKA NE MOŽE SRUŠITI PRIJATELJSTVA

Vjerni posjetitelji *Srijemske kobasicijade* su članovi Udruge *Zlatna šajba* iz Samobora, koji organiziraju sličnu manifestaciju *Salamijadu*, gdje su im Srijemci dragi gosti i s kojima već godinama surađuju:

»Mi ove godine slavimo jubilej 30 godina održavanja naše manifestacije, a došli smo ovdje da i s našim prijateljima

zemalja iz 11 udruga. Akcent na tom sastanku je upravo dan uzajamnom posjećivanju jedni drugih. Predstavnici iz Šida na našoj *Salamijadi* predstavljaju srijemsku kuhinju, jer mi nastojimo predstaviti gastronomiju onih organizacija s kojima surađujemo. A Šidani svakog puta izazovu veliku pozornost naših posjetitelja. Osim toga što se mi međusobno dogovaramo i imamo isti hobi pa nas to veže,

nice, lignje, incune, pečenu tunu. Gosti s Hvara drugi put su došli u Šid kako bi se predstavili Srijemcima sa svojim specijalitetima, ali ujedno ponovno kušali ovdašnje proizvode:

»Doći ću sigurno ponovo ovdje. Drago mi je što smo u Šidu i tu se lijepo osjećam. Ovo nije uštogljena fešta nego prava narodna, čega danas rijetko ima. Koliko god su nama privlačne srijemske kobasice, mislim

»Kobasica se, osim kod nas, konzumira i u drugim zemljama u našem okruženju. Brend naše srijemske kobasice se proširio i izvan granica našeg Srijema i veoma sam zadovoljan zbog što je iz godine u godinu sve veći broj posjetitelja i što uspjevamo očuvati brand naše srijemske kobasice«, istaknuo je šef organizacionog odbora SKUD *Jednota* **Stanislav Đerčan**.

Srijemci nerado otkrivaju recepturu kobasice i kažu da je za pripremu prave »srijemačke«

proslavimo njihov jubilej. Veseli nas što smo ponovno ovdje i što možemo prisustvovati ovoj manifestaciji u Šidu kako bismo podržali naše prijatelje. Mi u Šidu imamo jako dobru suradnju i sa SKUD-om *Jednota* i s HKD-om *Šid*. Prije nekoliko dana smo održali prvi međunarodni sastanak u Samoboru na kojem su se pojavili predstavnici svih onih koji održavaju ovakve ili slične manifestacije i to je sada jedna velika međunarodna obitelj, predstavnici pet

ono što je najvažnije je to što smo mi između sebe stvorili čvrsta prijateljstva koja nijedna politika ne može srušiti«, istaknuo je predsjednik Udruge *Zlatna šajba* **Dubravko Viduč**.

JELA IZ ISTRE

Na mnogobrojnim štandovima posjetitelji su mogli kušati, ali i kupiti razne delicije suhomesnatih prerađevina: kobasice, kulen, slaninu, čvarke, ali i specijalitete iz Istre: pohane hobot-

da su Srijemcima podjednako privlačni i naši morski plodovi. Zato smo danas tu da ponudimo naše specijalitete i da sa zadovoljstvom kušamo proizvode«, kaže **Damir Čavić** iz Istre.

Ni ove godine nisu bili toliko važni pobjednici. Najbitnije je bilo druženje i učvršćivanje prijateljstava i očuvanja branda srijemske kobasice koja iz godine u godinu sve više dobija na značaju.

S. Darabašić

GODIŠNJA SKUPŠTINA KUD-A HRVATA BODROG

Uspješna godina

Kulturno umjetničko društvo Hrvata *Bodrog* održalo je svoju redoviti godišnju skupštinu koja je bila prilika da se u iscrpnom izvješću pobroje sve aktivnosti ove udruge u protekloj godini. Probe za smotre folklornih društava počele su odmah početkom godine, kao i pripreme za veliki godišnji koncert za koji su postavljene dvije nove plesne koreografije. Usporedo s tim pripremama pjevačke skupine *Kraljice Bodroga* i *Bodroški bečari* sudjelovali su na brojnim manifestacijama u Hrvatskoj i

izvorni dječji folklor. Na Pokrajinskoj smotri sudjelovale su i *Kraljice Bodroga* i *Bodroški bečari*, a *Bečari* su se predstavili i na Republičkoj smotri folklora. *Kraljice* su sudjelovale su u Beogradu na manifestaciji na kojoj su predstavljene sve nacionalne manjine Srbije *Mozaik Srbije*, samo je dio *Bodrogovih* aktivnosti koje je detaljno izložila dopredsjednica udruge **Anita Đipanov-Marjanović**.

Predsjednik *Bodroga* **Željko Šeremešić** istaknuo je da je u tijeku izrada monografije društva u kojoj će

Vojvodini, pa se događalo da gostovanja u jednom mjesecu bude i nekoliko. »U svibnju smo bili domaćini Zonske smotre dječjeg folklornog stvaralaštva na kojoj je sudjelovalo više od 400 mališana. Sudjelovali smo na manifestaciji *Noć muzeja* na Etno salašu *Balažević*. ŽPS *Kraljice Bodroga* bile su jedan od dva predstavnika hrvatskih udruga prilikom susreta predsjednice Hrvatske **Kolinde Grabar-Kitarović** i premijera **Aleksandra Vučića** u Tavankutu. Dio *Kraljica Bodroga* i *Bodroških bečara* predstavio se ljetos u jednom malom mjestu u Splitsko-dalmatinskoj županiji. U rujnu je dječja folklorna skupina sudjelovala na Pokrajinskoj smotri što je najviša razina gdje se predstavlja

tekstovima i fotografijama biti predstavljeno 15 godina rada udruge. Na toj monografiji angažirane su Anita Đipanov-Marjanović i **Sonja Periškić**.

Skupština je potporu dala dosadašnjem predsjedniku Željku Šeremešiću, koji će *Bodrog* voditi i narednih godinu dana. Nisu mijenjani ni ostali članovi predsjedništva osim **Marije Kaplar** koja je iz osobnih razloga podnijela ostavku u predsjedništvo.

Članovi predsjedništva *Bodroga* su osim Šeremešića i Đipanov-Marjanović i **Biljana Đipanov**, **Davor Francuz**, **Sonja Periškić**, **Petar Pašić**, **Marija Leka** i **Marko Čizmar** i novi član **Branko Matin**.

Z. V.

TJEDAN U SRIJEMU

Zakon ne važi za sve

Ako nemate svoj automobil, a morate se hitno negdje odvesti jedno od prijevoza koje vam je na raspolaganju je i taxi. U Šidu je taxi prijevoz postao najpopularniji kada je ovaj srijemski grad postao mjesto prolaska migranata. Danas je situacija nešto drugačija. Taksisti najviše rade vikendom kada mladi izlaze u grad, pa zarad njihove sigurnosti na putu ka kući roditelji im plaćaju plaćaju taxi prijevoz. Za razliku od registriranih taksista, koji za svoje usluge plaćaju državi porez, u ovu priču umiješani su i oni nelegalni, neregistrirani, koji nikome ne polažu račune. Novi Zakon o prijevozu putnika u cestovnom prometu stupio je na snagu 12. veljače. Kako bi upoznali taxi prijevoznike s novinama novog zakona i općinskom odlukom o taxi prijevozu u Rumi je prošloga tjedna održan sastanak predstavnika lokalne samouprave s prijevoznicima i registriranim taxi službama. Do 12. veljače svi taksi prijevoznici bili su dužni općinskoj upravi dostaviti zahtjev za pregled vozila koji je ujedno bio i prvi preduvjet da bi se uopće bavili tom djelatnošću. Taxi prijevoz mogu obavljati jedino vlasnici putničkih vozila koja su tvornički proizvedena s pet sjedala, a kod registarskih pločica obvezno je da dva posljednja slova budu latinična TX. Taksisti će dobiti i nove legitimacije, a potrebno je da prilože i sudsku potvrdu da nisu kažnjavani. Lokalna samouprava će svim taksistima izdati prepoznatljive taxi pločice, koje će biti signal građanima da je riječ o registriranim taxi prijevoznicima. Još jedna važna stvar je da će lokalne samouprave propisati cijene za tarife u taxi prijevozu. U rumskoj općini ima registriranih 64 taxi prijevoznika, a procjena je da ih isto toliko radi i na »divlje«. Upravo ovaj problem je istaknut i na sastanku, jer ova pravila ne važe za one prijevoznike koji rade na crno. To je i bio razlog što su neki od taksista tražili da se limitira broj lica koji se mogu baviti ovim poslom, kao što su već i učinile neke lokalne samouprave. Međutim stav rumske općine je da se to ne uradi, nego da se ljudima dozvoli da legalno rade. TX pločice omogućit će da legalni taksisti postanu prepoznatljivi. Ostalo je još jedino da se riješe pitanja taxi stajališta.

Za one ostale, divlje, vrijedi neka druga priča, oni voze po nekim drugim pravilima i drugim tarifama. Zakon za njih ne važi.

S. D.

Gupčev bal u Tavankutu

Pokladno vrijeme koje počinje blagdanom Sveta tri kralja, a završava se na Čistu srijedu je vrijeme kad se bunjevački Hrvati okupljaju na prela, balove i druženje. Tavankutsko Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo *Matija Gubec* devetu godinu za redom organizira *Gupčev bal*. U sportskoj dvorani mjesne osnovne škole i ove se godine okupilo više od 250 posjetitelja. Predsjednik HKPD *Matija Gubec* **Ladislav Suknović** u svojem pozdravnom govoru se zahvalio svima onima koji ovu udrugu prate iz godine u godinu te donatorima

koji na razne načine pomažu i podržavaju njezine projektne aktivnosti. Pozdravio je i uzvanike među kojima je bio generalni konzul Republike Hrvatske **Velimir Pleša**, zamjenik župana Zagrebačke županije **Rudolf Vujević**, pročelnik odjela za kulturu, šport i tehničku kulturu Zagrebačke županije **Vejan Štublin** te predstavnici drugih institucija Hrvata u Vojvodini. Odličnu zabavu za goste balu do ranih jutarnji sati priredio je tamburaški sastav *Biseri*, *Lidija & Boban* te klapa *Levanda* iz Zagreba.

I. D.

Vesela Šokadija

Naš je Bereg selo u ravni-
ce, u njime žive Šokci i
Šokice, ovim stihovima
bereške himne počelo je *Šokačko
prelo* u Beregu, koje organizi-
ra HKPD *Silvije Strahimir
Kranjčević*. Prelo su otvorili
domaćini, a onda su prostor na
pozornici dobili gosti iz Odžaka
i Bogdanovaca.

»Prvi puta smo u Beregu i ne
samo u Beregu već i u Vojvodini.
Naši prijatelji iz Berega dva puta
su bili naši gosti i ovo je naš
uzvratni posjet. Večeras ćemo
predstaviti nekoliko izvornih
kola iz odžačkog kraja. Nošnje
su stare više od stotinu godina,
ali rat nam je odnio sve što smo
imali tako da večeras nastupa-
mo u kopijama onih naših starih
nošnji«, kaže **Marica Hrnjkaš**,
predsjednica KUD *Napredak* iz
Odžaka (BiH).

»Osam godina traje naša
suradnja i moglo bi se reći da
smo postali veliki prijatelji.
Prilika je to da se pokažemo i
izvan granica Hrvatske. Večeras
ćemo prikazati baš tradicijske
igre iz sela Bogdanovci. Uspjeli
smo te stare plesove sačuvati, a
sačuvali smo i naše stare noš-
nje«, kaže iz KUD *Seljačka sloga*,
Bogdanovci **Stipan Marjanović**.

Gosti iz Bogdanovaca i Odžaka

Djeca *Kranjčevića*

»Bilo je nekada i *lipših*
i većih prela. Na Marin dan,
na poklade, vatrogasci su imali
svoje prelo. Bilo je nekoliko
prela, a sada je ostalo ovo naše
šokačko. Najstarija sam članica
u udruzi, ali nije mi se teško bilo
obučiti, a i zaigrati ću malo, onoli-
ko koliko mogu, ali prosto srce
ne može odoliti kada zasviraju
tamburaši«, kaže najstarija čla-
nica *Kranjčevića* **Đula Srimac**.
I zaista zaigrala je i tetka Đula i
ne samo ona, jer malo tko je uz

tamburaše TS *Čokanj* iz Našica
ostao sjediti. Hvatili su se u kolo
domaćini i gosti. Do sitnih sati,
kao što i priliči prelu.

Gosti prela bili su **Darko
Sarić Lukendić**, predsjednik IO
HNV-a, zamjenik gradonačel-
nika grada Sombora **Antonio
Ratković**, predstavnici grada
Sombora zaduženi za kulturu i
predstavnici hrvatskih udruga iz
Sombora i Podunavlja.

Z. V.

Stara Subotička Danica i na mobitelima

SUBOTICA – Vlasnici tableta, *mobitela* i sličnih uređaja mogu čitati stari tečaj *Subotičke Danice*, ali i drugih digitaliziranih sadržaja na internetskoj stranici Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata – www.zkvh.org.rs. Podsjetimo, digitalizirana građa dostupna je na internetskoj stranici Zavoda od kraja 2016. godine, a broj posjeta pokazuje veliku zainteresiranost. Tako se mogu čitati »stari« tekstovi, kao što su knjige: *Slavjan na svetih dnevih ili blagdanah crkvenih* (1875.) **Ivana Antunovića**, *Bunjevci i Šokci* (1939.) **Marka Čovića** i **Alekse Kokića**, *Povijest Hrvata u Vojvodini* (1930.) **Petra Pekića**, ali i stari časopisi, primjerice *Bunjevačko kolo: omladinski časopis za književnost i kulturu* (1933. – 1936.). Oni koji vole glazbu naći će zanimljive skladbe dr. **Josipa Andrića**.

Aktivni Nazorovi literarci

SOMBOR – Članovi literarne sekcije HKUD-a *Vladimir Nazor* iz Sombora u prošloj su godini bili sudionici brojnih manifestacija i književnih susreta u Srbiji, Hrvatskoj i Austriji. »Mislim da smo od svih *Nazorovih* sekcija mi literarci imali u prošloj godini najviše gostovanja. Književni susreti i manifestacije na kojima smo sudjelovali su: *Panonski ljetopis* u Austriji, *Kad zasvira samica na stanu* u Slavonskom šamcu, *Lira naiva* u Žedniku, *Baranjski bečarac* u Topolju, *Sijelo pučkih pisaca* u Đeletovcima, *Susret pjesnika iz dijaspore* u Rešetarima, *Bodrofest* u Monoštoru, *Preprekova jesen* u Novom Sadu, *Susret pjesnika* u Čepinu, *Šokačka rič* u Vinkovcima, *Divanim šokački* u Monoštoru, *Večer ikavice* u Stanišiću, *Dani hrvatske kulture* u Somboru. Ukupno ih je bilo 13, a s devet tih manifestacija tiskane su knjige ili zbornici u kojima su i naše pjesme«, kaže pročelnik literarne sekcije **Antun Kovač**. Osim Kovača, članovi ove sekcije su i **Marica Mikrut**, **Katarina Firanj** i **Kata Kovač**.

Z. V.

Šokački bal u Baču

BAČ – Tradicionalni, dvanaesti po redu, *Šokački bal* bit će održan večeras (petak, 17. veljače) s početkom u 19 sati, u dvorani Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Baču. Bal i ove godine organizira Rimokatolička župa Sveti Pavao – Bač. Za dobru zabavu pobrinut će se tamburaši *Rujna zora* iz Subotice. Cijena ulaznice je 1000 dinara, a uključuje i večeru (bez pića). Sve informacije mogu se dobiti na telefon 064-22-96-303, a ulaznice u župnom uredu u Baču. Svi su dobrodošli, poručuju organizatori.

Đurđinsko prelo

ĐURĐIN – HKPD *Đurđin* organizira pokladno druženje *Đurđinsko prelo* koje će biti održano u nedjelju 19. veljače u župnoj dvorani crkve sv. Josipa Radnika u Đurđinu. Bit će organiziran i prigodan program. Organizatori poručuju: dođite da se zajedno družimo i provešimo! Početak je u 16 sati.

Žedničko prelo

ŽEDNIK – Rimokatolička župa svetog Marka Evanđeliste po deveti put organizira *Žedničko prelo* koje će biti održano 25. veljače u *Sali kod Zvonka*. Početak je u 19.30 sati. Cijena ulaznice za odrasle je 800 dinara, za djecu od 4 do 10 godina 400 dinara, dok djeca ispod četiri godine ne plaćaju ulaznicu.

Veliko bunjevačko-šokačko prelo

SOMBOR – HKUD *Vladimir Nazor* organizira u subotu, 25. veljače, 83. Veliko bunjevačko-šokačko prelo. U programu će

sudjelovati članovi *Nazora*, a tijekom večeri goste će zabavljati TS *Ravnica* iz Subotice. Početak je u 19 sati i 30 minuta.

Z. V.

Mačkare u Golubincima

GOLUBINCI – Manifestacija *Mačkare – premundureni dani 2017.* bit će održana idućeg vikenda, 25. i 26. veljače, u Golubincima. U subotu, 25. veljače, u sportskoj dvorani *Golubinci* od 19 sati bit će održan maskenbal. Sutradan, u nedjelju, na ulicama Golubinaca bit će održan karneval. Početak je u 14 sati.

Ibrica Jusić nastupa u Subotici

SUBOTICA – Kafana *Dukat* iz Subotice organizira proslavu Međunarodnog dana žena. Proslava će biti održana u svečanoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo* 4. ožujka s početkom u 22 sata. Nastupit će glasoviti dubrovački kantautor **Ibrica Jusić** i ansambl *Rujne zore*. Karte se mogu kupiti u *Bunjevačkom kolu* svakog radnog dana od 8 do 14 sati. Cijena ulaznice je 1000 dinara, a dodatne informacije možete dobiti na telefon 064/1142091.

PREDSTAVLJENA KNJIGA MONOŠTOR U POVIJESTI

Tragovi za sjećanje

U Monoštoru je priređena promocija knjige *Monoštor u povijesti* Marije i Martina Šeremešića. Knjiga koja je tiskana uz potporu Ministarstva kulture i informiranja Republike Srbije i

pomoć Grada Sombora objavljena je u nakladi UG *Urbani Šokci* i Gradske knjižnice Karlo Bijelicki.

»Ova je knjiga prvi dio trilogije koja će biti jedna kompletna povijest Monoštora. Drugi dio

ove trilogije obuhvatit će period do polovice XX. stoljeća, a treća će biti od 50-te do današnjih dana. Ovo nije niti istraživački rad, niti književno djelo. To je jedna mala enciklopedija povijesti mjesta i ljudi koji su u njemu živjeli«, kazala je Šeremešićeva.

Knjigu *Monoštor u povijesti* predstavila je **Marija Mrgić**, ravnateljica Osnovne škole 22. oktobar u Monoštoru.

»Knjiga *Monoštor u povijesti* na početku objašnjava gdje se Monoštor nalazi, zašto se tako zove, kada se prvi puta pominje riječ Monoštor, kada je Monoštor bio Bodrog. U nastavku knjige govori se o tome što su radili naši stari, koji su bili ženski, a koji muški poslovi, što je Dunav značio Monoštorcima. Knjiga piše o

doseljavanjima u selo, o prvim imenima i prezimenima ljudi koji su se doselili, piše o iseljavanjima iz Monoštora. Monoštor je selo vrijednih ljudi koji poštivaju svoju kršćansku vjeru, pa se u knjizi govori i o crkvi, četaricama, vodičima, križevima na čoškovima sokaka... Šeremešići nas dalje vode do škole, velike i male, do vremena kada se učilo na šokačkom, mađarskom, na srpskom i njemačkom jeziku, pa sve do otvaranja osnovne škole s osam razreda. Može se u ovoj knjizi pročitati o kulturnim udrugama, čitaonicama, križarima, Domu kulture. Pred kraj knjige mjesto su našli Monoštorci koje ne smijemo zaboraviti. Zato Mariji i Martinu hvala za započeti rad«, kazala je Mrgićeva.

U programu su sudjelovale pjevačke skupine KUDH-a *Bodrog: Kraljice Bodroga* i *Bodroški bečari*.

Z. V.

POKRAJINSKO TAJNIŠTVO ZA KULTURU, JAVNO INFORMIRANJE I ODNOS S VJERSKIM ZAJEDNICAMA

Raspisan i natječaj za kulturu nacionalnih manjina

Pokrajinsko tajništvo za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama raspisalo je sedam natječaja u području kulture za 2017. godinu. Među ostalim, raspisan je i Natječaj za financiranje – sufinanciranje programa i projekata od značaja za kulturu i umjetnost nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica u AP Vojvodini u 2017. godini. Ovim natječajem bit će potpomognuti programi i projekti u oblasti zaštite nematerijalnog kulturnog naslijeđa i umjetničkog stvaralaštva i nakladničke djelatnosti u ukupnom iznosu od 8.600.000 dinara.

Za programe i projekte u oblasti umjetničkog stvaralaštva te programe i projekte s ciljem zaštite, njegovanja i prezentacije nematerijalnog kulturnog naslijeđa bit će ukupno izdvojeno 6.500.000 dinara. U području nakladničke djelatnosti (su)financirat će se neobjavljena izdanja knjiga i časopisi od značaja za kulturu i umjetnost nacionalne manjine – nacionalne zajednice u

ukupnom iznosu od 2.100.000 dinara.

Cjeloviti tekst Natječaja kao i prijave dostupni su na internetskoj stranici Tajništva: www.kultura.vojvodina.gov.rs. Rok za podnošenje prijava je 11. ožujka.

Osim ovoga, Tajništvo je raspisalo i natječaje za financiranje – sufinanciranje projekata i programa u oblasti zaštite i očuvanja kulturnog naslijeđa u AP Vojvodini, zaštite i očuvanja tradicionalnog narodnog stvaralaštva Srba u

AP Vojvodini i kulturnog naslijeđa Srba u regiji, nabave knjiga i drugih publikacija za javne općinske i gradske knjižnice u AP Vojvodini, za potporu realizaciji manifestacija u lokalnim samoupravama AP Vojvodine – Sajam kulture, za programe, projekte, manifestacije i festivale u oblasti umjetničkog stvaralaštva i primijenjene umjetnosti kao i amaterskog stvaralaštva u kulturi, te za nakladničku djelatnost na srpskom jeziku u AP Vojvodini.

D. B. P.

PROŠLA GODINA IZ KUTA HRVATSKIH UDRUGA S PODRUČJA GRADA SUBOTICE (3.)

Zacrtani planovi realizirani

I u ovom broju tjednika nastavljamo serijal razgovora s predstavnicima hrvatskih udruga, a s ciljem sumiranja njihova rada u prošloj, 2016. godini. Evo što o navedenoj temi kažu predstavnici triju hrvatskih udruga s područja Grada Subotice – Hrvatske glazbene udruge *Festival bunjevački pisama*, Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo* i Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanca*.

FESTIVALI, KONCERTI, NAGRADE

HGU *Festival bunjevački pisama* je osnovana 2009. a bavi se očuvanjem, unapređivanjem i popularizacijom glazbene kulturne baštine bunjevačkih Hrvata, u prvom redu kroz obuku mladih tamburaša. Godinu 2016. smatraju uspješnom jer su, kako kažu, sve **zacrtane projekte realizirali**. »Organizirali smo naše dvije najveće manifestacije – XVI. *Festival bunjevački pisama* i Smotru dječjih pjevača i zborova, trinaestu po redu, te održali i svoj Proletni koncert. Članovi orkestra sudjelovali su i na Festivalu vojvođanske tamburice u Adi, Republičkom natjecanju u Novom Sadu, Festivalu *Mlade žice* u Srijemskoj Mitrovici te Tamburica instrumental festivalu u Požegi. Dječji orkestar je nastupio i u Žedniku (dva puta), te na svečanom otvorenju središnje proslave Prve dječje svetosavske nedjelje... Veliki tamburaški orkestar nastupio je na *Književnom prelu* u Subotici, proslavama Hrvatskoga nacionalnog vijeća, na koncertu *Prljavog kazališta*, *Danima Balinta Vujkova*,

na *Danima Matoša i Andrića* u Plavni, na otvorenju izložbe vojvođanskih amaterskih slikara na Paliću, na manifestaciji *Šokci i baština* u Monoštoru, na svečanosti za najbolje učenike u nastavi na hrvatskom jeziku, u sklopu *Noći muzeja* u ZKVH-u, na svečanom dočeku visokih dužnosnika **Kolinde Grabar-Kitarović** i **Aleksandra Vučića** u Tavankutu... Oba orkestra sudjelovala su i na snimanju dokumentarnog filma o subotičkim tamburašima za potrebe HRT-a. Krajem godine nastupili smo na *Danima hrvatske kulture* u Somboru, te u Požegi na Božićnom koncertu udruge *Vila Velebita*. Valja dodati i da su pojedini naši članovi osvojili prve nagrade na vojvođanskom i republičkom natjecanju, kao i na Tamburica instrumental festivalu u Požegi, gdje je nagrađen i naš komorni orkestar. Održali smo i svoj Godišnji koncert gdje smo imali promociju CD- a sa XVI. Festivala, a gost koncerta bio je **Dušan Svilar**«, kaže dopredsjednik udruge **Vojislav Temunović**.

ŽUPANIJA – POKROVITELJ FESTIVALA

Ukupna sredstva s kojima je udruga raspolagala je oko 915 tisuća dinara. Aplicirali su na natječaje Veleposlanstva Hrvatske u Beogradu, Ministarstva kulture i informiranja, dva natječaja pokrajinskih tajništava, Grada Subotice, HNV-a i ZKVH-a. Nisu konkurirali na natječaj Državnog ureda za Hrvate izvan RH, ali su zato osigurali generalnog pokrovitelja za *Festival bunjevački pisama*

– Primorsko-goransku županiju. Imali su također i pomoć sponzora, njih 14-ero, u realizaciji Festivala.

»Dobivena sredstva su bila dovoljna za realizaciju projekata jer smo tako i kalkulirali prilikom organizacije istih. U udruzi imamo osobu za pisanje projekata, to sam ja i sada već nije komplicirano pisati projekte. Od 2016. je ponovno aktiviran trezorski račun za natječaje, pa se opet moramo prilagođavati, ali se snalazimo«, pojašnjava Temunović.

Broj aktivnih članova u udruzi često varira, ali se kreće oko 70.

»Tu je oko 30 članova dječjeg orkestra, te 33 člana Velikog orkestra i nas sedmero u odboru naše udruge. Za sada imamo solidnu motivaciju za rad, ali to je od pojedinca do pojedinca različito. Budućnost nam je izvjesna, jer ovakvo stanje je unazad 5-6 godina, i namjesto članova koji odu iz udruge na studije ili se zaposle dolaze novi mladi«, kaže Vojislav Temunović.

ZADOVOLJNI U CJELINI

Predsjednik HKC-a *Bunjevačko kolo* **Marinko Prčić** ističe da su »u cjelini zadovoljni« prošlom godinom. Održali su kontinuitet, tj. organizirali sve svoje glavne manifestacije – *Veliko prelo*, *Djeca u Dužijanci*, Međunarodnu likovnu koloniju *Bunarić* te godišnji koncert Folklornog odjela. Njihovi odjeli – folklorni, glazbeni, dramski

prošli na natječaju Ministarstva kulture i informiranja. Od Grada Subotice dobivaju oko 100 tisuća dinara mjesečno, za režijske troškove i jednog uposlenog, ali im, kako napominju, taj iznos nije uplaćen za posljednja dva i pol mjeseca u 2016. godini.

NEPLANIRANI TROŠKOVI

Ukupni prihodi u 2016. su im bili oko 3.2 milijuna dina-

naših programa koji su djelomice i komercijalni. U udruzi imamo osobu koja piše projekte, plan nam je proširiti se u tom smislu i na neke druge oblasti. Nadam se da će i novi upravni odbor, imenovan u studenome, pomoći da budemo uspješniji i u smislu dolaženja do sredstava za naše projekte«, kaže Prčić.

Trenutno u četiri sekcije *Kolo* ima oko 150 aktivnih članova.

»Ako bismo poboljšali uvjete rada, što nam je plan, vjerujemo da bismo imali više članova«, kaže Prčić na kraju razgovora.

PREKO 20 PROGRAMA

UBH *Dužijanica* postoji od 2014. i bavi se organiziranjem istoimene žetvene svečanosti koja se sastoji od preko dvadeset manjih ili većih programa. Proteklu 2016. u udruzi ocjenjuju uspješnom, jer su realizirali planom sve predviđene manifestacije i programe.

»*Dužijanica* ima preko 20 programa, počinje blagoslovom žita na Markovo, a glavne manifestacije su središnja trodnevna proslava *Dužijance* i *Takmičenje risara*. Tu su uključene i manifestacije koje organiziraju druge hrvatske udruge: HKC *Bunjevačko kolo* organizira manifestaciju *Djeca u Dužijanci* i Međunarodnu likovnu koloniju *Bunarić*, KD *Ivan Antunović* priređuje Književnu večer, a HKPD *Matija Gubec* koloniju slamarki i izložbu radova u tehnici slame. Tu su seoske dužijance u Žedniku, Bajmaku, Tavankutu, Đurđinu, Mirgešu i Maloj Bosni«, kaže direktor UBH-a *Dužijanica* **Marinko Piuković**.

PROŠIRENJE DJELATNOSTI

Glede financija, najveći dio sredstava osiguravaju od Grada Subotice, a sredstva su dobili i na natječajima Ministarstva kulture i informiranja, pokrajinskih tajništava – kako onih za nacionalne manjine tako i za poljoprivredu, Veleposlanstva Hrvatske u Beogradu, HNV-a i ZKVH-a.

Sveukupno, prihodi su im bili oko 4 milijuna dinara.

»Prošle smo godine imali i aktivnosti vezane za izgradnju hangara u kojem su smješteni stari strojevi koji se koriste na manifestaciji *Takmičenje risara*. Strojve smo i restaurirali, nedostaju još neke manje dorade za njihovo odgovarajuće funkcioniranje. To smo u najvećem dijelu realizirali donacijom od Zaklade *Adris* u visini od 19 tisuća eura, a za to smo dobili i sredstva na javnom pozivu Državnog ureda za Hrvate izvan RH i na natječaju ZKVH-a iz 2015. godine«, kaže Piuković, dodajući kako je prošle godine izostala pomoć Grada Zagreba na koju su također računali.

On dodaje kako su u udruzi osposobljeni za pisanje projekata i da im ta zadaća ne predstavlja poteškoću. Međutim, tragaju za novim natječajima preko kojih bi poboljšali kvalitetu svojih programa. Također i zbog proširenja svoje djelatnosti.

»U pripremi je izmjena Statuta udruge kako bismo proširili djelatnost na bavljenje turizmom što će nam otvoriti mogućnost i za apliciranje i na neke druge natječaje. Plan nam je graditi *Risarski salaš* pokraj lokacije gdje se održava *Takmičenje risara*, te obnoviti postojeći etno-salaš pri župi sv. Josipa Radnika te i njega staviti u turističku funkciju«, pojašnjava Piuković.

UBH *Dužijanica* ima 49 članova Skupštine.

»Naravno, nisu svi podjednako aktivni. Osipanja nemamo, a planiramo povećati broj članova koji bi dali svoj doprinos. Tu prije svega mislimo na bivše bandaše i bandašice s kojima smo već prošle godine imali jedan susret po tom pitanju. Imamo potrebe za većim brojem volontera glede naše dvije najveće manifestacije, a tu ćemo pokušati naći neko rješenje u smislu volonterskog kampa kada je riječ, primjerice, o *Takmičenju risara*«, kaže Piuković.

D. B. P.

(za djecu i odrasle) te likovni, bili su aktivni, a, među ostalim, bilježili su i gostovanja u zemlji i inozemstvu. U sklopu Centra prošle je godine otvoren i etnološki postav *Bunjevačka soba*.

Kada su u pitanju financije, sredstva su dobili na natječajima Grada Subotice, dvaju pokrajinskih tajništava, Veleposlanstva Hrvatske u Beogradu, HNV-a i ZKVH-a. Dobili su sredstva i na javnom pozivu Državnog ureda za Hrvate izvan RH, a nisu

ra. Osim troškova za programe, kako Prčić pojašnjava, u prošloj su godini imali nekoliko neplaniranih radova vezanih za održavanje objekta Centra.

»Pišemo projekte i apliciramo na natječaje. Tražimo potporu gdje je moguće, dobivali smo sredstva i od donatora – od poduzeća i ljudi dobre volje. Vukovarsko-srijemska županija pomogla je naše *Veliko prelo*. Imamo i vlastite prihode od iznajmljivanja dvorana, dijela

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice raspisuje:

NATJEČAJ ZA FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE PROGRAMA I PROJEKATA U OBLASTI OSNOVNOG I SREDNJEG OBRAZOVANJA U AP VOJVODINI ZA 2017. GODINU

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice (u daljnjem tekstu: Tajništvo) će, u skladu sa Financijskim planom i financijskim mogućnostima u proračunskoj 2017. godini, financirati i sufinancirati programe i projekte u oblasti osnovnog i srednjeg obrazovanja na teritoriju AP Vojvodine u iznosu od 14.502.500 dinara.

RASPODJELA SREDSTAVA

A) Ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja i Regionalni centri za profesionalni razvoj zaposlenih u obrazovanju

1. za programe i projekte osnovnog obrazovanja – 5.540.000 dinara,
2. za programe i projekte srednjeg obrazovanja – 3.650.000 dinara.

B) Udruge

1. za programe i projekte na razini osnovnog obrazovanja – 2.552.500 dinara,
 2. za programe i projekte na razini srednjeg obrazovanja – 2.760.000 dinara.
- Pravo sudjelovanja na Natječaju imaju ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja na teritoriju AP Vojvodine, čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave i Regionalni centri za profesionalni razvoj zaposlenih u obrazovanju sa sjedištem na teritoriju AP Vojvodine kao i udruge sa sjedištem na teritoriju AP Vojvodine koje su kao jedan od ciljeva udruživanja statutom predviđele aktivnosti u oblasti obrazovanja.

Navedena sredstva namijenjena su za sljedeće prioritete:

1. modernizaciju obrazovno-odgojnog rada
2. usuglašavanje obrazovanja s potrebama tržišta rada
3. njegovanje multikulturalnosti/interkulturalnosti i tradicije, materinjeg jezika pripadnika nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica
4. potpora inkluzivnom obrazovanju i prevencija ranog napuštanja formalnog obrazovanja
5. poticanje izvannastavnih aktivnosti.

Prilikom određivanja visine sredstava za dodjelu, primjenjuju se sljedeći kriteriji:

1. odgovor na temu programa/projekta,
2. utjecaj predloženog programa/projekta,
3. kompetentnost predlagača i dosadašnje iskustvo.

UVJETI NATJEČAJA:

Uz prijavu na natječaj, podnosi se sljedeća dokumentacija:

1. preslika rješenja o upisu u registar kod agencije za gospodarske registre za udruge
2. preslika potvrde o poreznom identifikacijskom broju
3. preslika izvotka iz statuta udruge ili osnivačkog akta (u kome je utvrđeno da se ciljevi udruge ostvaruju u oblasti koja je predviđena natječajem), ovjereno od strane udruge.

Tajništvo će po službenoj dužnosti pribaviti podatke o činjenicama iz točke 1. i 2. ovog članka, osim ako stranka izričito izjavi da će podatke pribaviti sama. Jedna pravna osoba može podnijeti najviše dvije prijave.

NATJEČAJ ZA SUFINANCIRANJE PROGRAMA I PROJEKATA U OBLASTI jačanja jezičnih kompetencija učenika osnovnih škola u AP Vojvodini za 2017. godinu.

Natječaj se raspisuje za sufinanciranje programa i projekata u oblasti jačanja jezičnih kompetencija učenika osnovnih škola u AP Vojvodini.

RASPODJELA SREDSTAVA

Natječaj se raspisuje na ukupan iznos od 350.000 dinara, za programe i projekte u oblasti jačanja jezičnih kompetencija učenika osnovnih škola u AP Vojvodini.

Sredstva se dodjeljuju za sufinanciranje programa i projekata u oblasti jačanja jezičnih kompetencija učenika osnovnih škola u AP Vojvodini, namijenjenih naročito za:

– organizaciju i realizaciju okružnih i međuokružnih natjecanja iz poznavanja jezika (mađarski, rumunjski, slovački, rusinski i hrvatski) i jezične kulture za učenike osnovnih škola, koji se obrazuju na materinjem jeziku.

UVJETI NATJEČAJA

Pravo da sudjeluju na natječaju imaju osnovne škole, domaćini natjecanja, sa sjedištem na teritoriju AP Vojvodine, i to za organizaciju i realizaciju okruž-

nih i međuokružnih natjecanja iz poznavanja jezika (mađarski, rumunjski, slovački, rusinski i hrvatski) i jezične kulture za učenike osnovnih škola, koji se obrazuju na materinjem jeziku.

Prilikom određivanja visine sredstava za dodjelu, primjenjuju se sljedeći kriteriji:

1. odgovor na temu programa/projekta
2. utjecaj predloženog programa/projekta
3. kompetentnost predlagatelja i dosadašnje iskustvo.

Uz prijavu se obvezno podnosi i preslika potvrde o poreznom identifikacijskom broju.

Jedna pravna osoba može da podnese najviše jednu prijavu.

NATJEČAJ ZA FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE NABAVE OPREME ZA OSNOVNE ŠKOLE KOJE IMAJU STATUS JAVNO PRIZNATIH ORGANIZATORA AKTIVNOSTI FORMALNOG OSNOVNOG OBRAZOVANJA ODRASLIH NA TERITORIJU AP VOJVODINE ZA 2017. GODINU

Natječaj se raspisuje na iznos za financiranje i sufinanciranje nabave opreme za osnovne škole koje imaju status javno priznatih organizatora aktivnosti formalnog osnovnog obrazovanja odraslih na teritoriju AP Vojvodine za 2017. godinu.

RASPODJELA SREDSTAVA

Natječaj se raspisuje na iznos od 950.000 dinara osiguranih Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2017. godinu za financiranje i sufinanciranje nabave opreme za osnovne škole koje imaju status javno priznatih organizatora aktivnosti formalnog osnovnog obrazovanja odraslih na teritoriju AP Vojvodine za 2017. godinu.

UVJETI NATJEČAJA

Korisnici koji imaju pravo da sudjeluju u raspodjeli sredstava su osnovne škole na teritoriju AP Vojvodine čiji je osnivač Republika Srbija, AP Vojvodina i jedinica lokalne samouprave i koje imaju status javno priznatih organizatora aktivnosti formalnog osnovnog obrazovanja odraslih, odnosno imaju rješenje Tajništva o ispunjenosti propisanih uvjeta za obavljanje djelatnosti formalnog osnovnog obrazovanja odraslih.

Korisnik može konkurirati najviše do 100.000 dinara.

Korisnik je dužan prilikom nabave opreme postupati u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavama.

Prilikom određivanja visine sredstava za dodjelu, primjenjuju se sljedeći kriteriji: značaj planiranog ulaganja u opremu u cilju podizanja kvalitete i modernizacije izvođenja nastave, neophodnost opreme za organiziranje izvođenja nastave, broj polaznika u školi - broj krajnjih korisnika, stupanj razvijenosti jedinice lokalne samouprave na čijem teritoriju se nalazi ustanova obrazovanja; postojanje drugih izvora financiranja nabave opreme, nabava opreme koja može da se realizira pretežito u tekućoj proračunskoj godini. Jedna ustanova podnosi samo jedan natječajni obrazac.

Uz prijavu na natječaj, podnosi se sljedeća obvezna dokumentacija:

1. preslika potvrde o poreznom identifikacijskom broju
2. nevezana ponuda-predračun za nabavu opreme (kalkulacija nabave opreme).

NATJEČAJ ZA FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA U AUTONOMNOJ POKRAJINI VOJVODINI KOJE REALIZUJU DVOJEZIČNU NASTAVU U 2017. GODINI

Natječaj se raspisuje za financiranje i sufinanciranje osnovnih i srednjih škola u AP Vojvodini koje realiziraju dvojezičnu nastavu u 2017. godini.

RASPODJELA SREDSTAVA

Natječaj se raspisuje za financiranje i sufinanciranje osnovnih i srednjih škola u AP Vojvodini koje realiziraju dvojezičnu nastavu u 2017. godini na ukupan iznos od 4.560.000 dinara i to:

I. Za osnovno obrazovanje

– programski troškovi u funkciji realizacije dvojezične nastave (financiranje izvršitelja koji realiziraju dvojezičnu nastavu, troškovi materijala za obrazovanje, stručnog usavršavanja zaposlenih – obuka nastavnog kadra u zemlji i inozemstvu, troškovi nabave stručne literature i didaktičkog materijala, kao i svih drugih troškova u funkciji realizacije dvojezične nastave) 1.235.000 dinara
– nabava opreme u funkciji realizacije dvojezične nastave 950.000 dinara.

II. Za srednje obrazovanje

- programski troškovi u funkciji realizacije dvojezične nastave (financiranje izvršitelja koji realiziraju dvojezičnu nastavu, troškovi materijala za obrazovanje, stručnog usavršavanja zaposlenih – obuka nastavnog kadra u zemlji i inozemstvu, troškovi nabave stručne literature i didaktičkog materijala, godišnje članarine za licenciju Cambridge centra i članarine za međunarodnu maturu – IB, kao i svih drugih troškova u funkciji realizacije dvojezične nastave) 1.805.000 dinara
- nabava opreme u funkciji realizacije dvojezične nastave 570.000 dinara.

UVJETI NATJEČAJA

Pravo na dodjelu sredstava imaju ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja koje su dobile suglasnost Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja za izvođenje dvojezične nastave.

Korisnik je dužan prilikom nabave usluga i opreme postupati u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavama.

Prilikom određivanja visine sredstava za programske troškove u funkciji realizacije dvojezične nastave, primjenjuju se sljedeći kriteriji:

- broj nastavnika koji sudjeluju u dvojezičnoj nastavi
- broj učenika u dvojezičnoj nastavi
- opravdanost u smislu daljnjeg razvijanja dvojezične nastave.

Prilikom određivanja visine sredstava za nabavu opreme u funkciji realizacije dvojezične nastave, primjenjuju se sljedeći kriteriji:

- broj dvojezičnih odjeljenja
- broj nastavnih predmeta koji se predaju dvojezično.

Uz prijavu na natječaj, podnosi se sljedeća dokumentacija:

- preslika akta kojim se dokazuje dobivena suglasnost Ministarstva
- nevezana ponuda-predračun za programske troškove, nabavu opreme (kalkulacija troškova).

NATJEČAJ ZA DODELU PRORAČUNSKIH SREDSTAVA ZA FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE PROGRAMSKIH AKTIVNOSTI I PROJEKATA ZA PODIZANJE KVALITETE UČENIČKOG STANDARDA u AUTONOMNOJ POKRAJINI VOJVODINI U 2017. GODINI

Natječaj se raspisuje za financiranje i sufinanciranje programskih aktivnosti i projekata za podizanje kvalitete učeničkog standarda na teritoriju AP Vojvodine u 2017. godini.

RASPODJELA SREDSTAVA

Natječaj se raspisuje za financiranje i sufinanciranje programskih aktivnosti i projekata za podizanje kvalitete učeničkog standarda na teritoriju AP Vojvodine u 2017. godini na ukupan iznos od 1.900.000 dinara. Sredstva su namijenjena za:

- organiziranje susreta domova učenika u AP Vojvodini
- realizaciju programa i projekata iz oblasti obrazovanja i odgoja, kulture, umjetnosti, sporta
- realizaciju raznih manifestacija
- uvođenje i održavanje HACCP i ISO standarda u ustanovama učeničkog standarda
- ostvarivanje drugih programskih aktivnosti i projekata u funkciji podizanja razine učeničkog standarda.

UVJETI NATJEČAJA

Pravo sudjelovanja na Natječaju imaju ustanove učeničkog standarda – domovi učenika srednjih škola, škole sa domom učenika, specijalne škole sa domom učenika, učenički centri, učenička odmarališta i učenički kulturni centri na teritoriju AP Vojvodine čiji je osnivač Republika Srbija odnosno AP Vojvodina.

Raspodjela sredstava vrši se na temelju sljedećih kriterija:

- značaj programskih aktivnosti odnosno projekata za razvoj učeničkog standarda u AP Vojvodini
- broj sudionika u programskim aktivnostima i projektima
- stupanj razvijenosti jedinice lokalne samouprave na čijem teritoriju se nalazi ustanova učeničkog standarda
- postojanje drugih izvora financiranja programskih aktivnosti odnosno projekata
- uspješna realizacija dodijeljenih sredstava iz proračuna AP Vojvodine prethodnih godina sa dostavljenim izvještajem i dokazima o namjenskom i zakonitom korištenju proračunskih sredstava, da se programska aktivnost i projekt može realizirati pretežito u tekućoj proračunskoj godini.

Podnositelj prijave, uz Prijavu, treba priložiti:

- presliku potvrde o poreznom identifikacijskom broju.

NATJEČAJ ZA REGRESIRANJE PRIJEVOZA UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA NA TERITORIJU AP VOJVODINE ZA 2017. GODINU

Natječaj se raspisuje na iznos sredstava osiguranih Pokrajinskom skupštinom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2017. godinu na posebnom razdjelu Tajništva za regresiranje prijevoza učenika srednjih škola u AP Vojvodini za 2017. godinu.

RASPODJELA SREDSTAVA

Natječaj se raspisuje na iznos sredstava osiguranih Pokrajinskom skupštinom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2017. godinu na posebnom razdjelu Tajništva za regresiranje prijevoza učenika srednjih škola u AP Vojvodini za 2017. godinu od 183.000.000 dinara.

UVJETI NATJEČAJA

Korisnici koji imaju pravo da sudjeluju u raspodjeli sredstava su općine i gradovi na teritoriju AP Vojvodine.

Kriteriji raspodjele sredstava

Kriteriji raspodjele sredstava po Pravilniku o uvjetima regresiranja prijevoza učenika srednjih škola u AP Vojvodini su:

- broj učenika srednjih škola sa područja općine ili grada koji svakodnevno putuju od mjesta stanovanja do škole
- relacije putovanja
- stupanj razvijenosti općine ili grada u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini, utvrđen aktom Vlade Republike Srbije
- mogućnosti financiranja iz općinskog/gradskog proračuna.

Podnositelj prijave, uz Prijavu, treba priložiti:

- Privitak br. 1 i 1a - Tablica o kalkulacijama troškova prijevoza učenika srednjih škola sa cjenicima mjesečnih dažbina karata
- Privitak br. 2 - Tablica sa osnovnim podacima u svezi regresiranja prijevoza učenika srednjih škola
- Privitak br. 3 - Spisak učenika-putnika srednjih škola u međugradskom prometu u školskoj 2016/2017 godini na području općine/grada
- Privitak br. 4 - Financijski plan regresiranja prijevoza učenika srednjih škola u općine/gradu s procjenom potrebnih sredstava za 2017. godinu
- Privitak br. 5 - Preslika potvrde o poreznom identifikacijskom broju.

ZAJEDNIČKI UVJETI ZA SVE NATJEČAJE ODLUČIVANJE O ZAHTJEVIMA I NAČIN PRIJAVE

Rok za podnošenje prijave na natječaje je 3. ožujka 2017. godine.

O dodjeli sredstava korisnicima odlučuje pokrajinski tajnik nadležan za poslove obrazovanja na prijedlog Povjerenstva za provođenje natječaja, koje razmatra pristigle zahtjeve. Tajništvo zadržava pravo od podnositelja zahtjeva, po potrebi zatražiti dodatnu dokumentaciju ili informacije.

Povjerenstvo neće razmatrati: nepotpune prijave, nepravodobne prijave, nedopuštene prijave (prijave podnesene od strane osoba koje su neovlaštene i subjekata koji nisu predviđeni natječajem), prijave koje se ne odnose na natječajem predviđene namjene, prijave korisnika koji u prethodnom razdoblju nisu opravdali dodijeljena sredstva putem finansijskih i narativnih izvješća, programe odnosno projekte koji ne mogu pretežito da se realiziraju tijekom tekuće proračunske godine.

Rezultati natječaja se objavljuju na web-stranici Tajništva.

Prijava na natječaj se podnosi u pismenoj formi, na jedinstvenom obrascu koji se objavljuje na web-stranici Tajništva. Obrazac upitnika se može preuzeti od 13. veljače 2017. godine na zvaničnoj web-prezentaciji Tajništva: www.puma.vojvodina.gov.rs

Prijave se podnose:

- 1) osobno predajom pisarnici pokrajinskih tijela uprave u Novom Sadu
- 2) poštom na adresu:

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice
21000 Novi Sad
Bulevar Mihaila Pupina 16.

S naznakom: – naziv natječaja na koji se podnosi prijava –

Pokrajinski tajnik, Mihály Nyilas, v. r.

VJERONAUKE ZA MLADE KOD FRANJEVACA U SUBOTICI

Bog ili Google?

LJUBAV, VJERA, NADA

Prije nekoliko tjedana fra **Danijel Maljur** počeo je organizirati *Vjeronauke za mlade kod franjevac*. Na vjeronauku se svake subote okupi tridesetak mladih koji u dvorani franjevačkog samostana uz pjesmu, psalme, molitve i razgovore na njima interesantne teme upoznaju Boga i produbljuju svoju vjeru. »Mladi su u procesu traženja i često imaju krizu identiteta. U tim situacijama se Crkva treba nametnuti kao netko tko ima čvrstinu, karakter i autentičan stav o problemima i situacijama s kojima se susreću. Ako mi u Crkvi budemo pokazivali jedno bezkičmenjaštvo i mekanost, mladi nam neće doći. Zato im trebamo jasno izložiti stavove Crkve«, objasnio je fra Maljur zašto organizira vjeronauke za mlade.

Tema posljednjeg susreta bila je *Bog ili Google*? Ovom prigodom fra Maljur govorio je mladima da većina ljudi danas više vjeruje Googlu nego Bogu. »Googl možemo opipati, tj. vidjeti, a u ovom današnjem materijalno ateističkom agnostičkom društvu lakše je vjerovati onome što vidimo. Stoga nećemo često Boga pitati koji je smisao našega života jer za to pitanje moramo prvo vjerovati u Boga. Siguran sam da više ljudi upite traženja smisla života upisuju u Googl nego što ga traže od Boga«, rekao je fra Maljur koji je da bi što slikovitije prenio koliko je Googl, a samim tim i Internet, zahvatio ljudske živote i kako se nametnuo iznad Boga govorio da postoji crkva koja za svoje božanstvo ima Googl. »Navest ću neke od teza preko kojih osnivači crkve koja za svoje božanstvo ima Googl objaš-

njavaju njegovu vezu, odnosno jednakost s Bogom: Googl je svemoguć jer nema što ne može objasniti. Googl je sveprisutan jer ga ima gotovo svugdje. Googl uslišava molitve. Googl je besmrtni jer će server na kojima se nalazi trajati vječno – materija su. Googl se svega sjeća. Googl ne čini zlo. Međutim, Googl nije sveznajući. Googl zna što se dogodilo, možda zna što se događa, al sigurno ne zna što će se dogoditi. Googl ipak nije sveprisutan jer ga nema na Suncu, u nekoj drugoj galaksiji... Googl je moguće srušiti, a Boga nije. Googl čini zlo jer dopušta na primjer da odemo na porno stranice. Googl nije ni moralan ni amoralan, a ne postoji niti jedan čin u ljudskom životu koji je moralno neutralan jer je čovjek ljudsko biće, a da je Bog moralno neutralan mi ne bi bili danas živi. Jednostavno, kakav je to život bez ljubavi vjere i nade?! Nikakav, a Googl upra-

vo takav život nudi...«, pojasnio je fra Maljur.

ČOVJEK JE SLOBODAN

O temama i načinu na koji ih bira fra Maljur ističe da mu je cilj u svim susretima i kroz sve teme postaviti nekakve ideale kojima se treba težiti. Tako je na prvom susretu ideal bio patnja, odnosno kako je razumjeti? Kako vidjeti Boga, onoga koji je dobar i koji se brine za nas iako postaje bol i patnja u svijetu. Kako kaže fra Maljur, odgovor na ovo pitanje nije teško dati, ali ga je prihvatiti i razumjeti već nešto drugo: »Odgovor na ovo uvijek prisutno pitanje je istočni grijeh! Kada je čovječanstvo palo u grijeh preko Adama i Eve u savršeni svijet koji je do tada postojao ušlo je nešto nesavršeno, ušao je grijeh i zlo. Zbog toga se događaju loše stvari, zbog slobodne volje svakog čovjeka da učini nešto loše. Bog nas nije stvorio

robotima. Ako mi hoćemo nešto loše sebi napraviti on nas neće spriječiti jer nam je dopustio da imamo slobodnu volju i neće ići protiv sebe. Sada možemo postaviti pitanje što je s onom djecom koja nemaju nikakvu slobodnu volju i koja stradaju bez svoje krivnje... Odgovor je na to također zbog grijeha, ali zbog grijeha drugih ljudi. Grijeh drugih ljudi utječe na cijelo čovječanstvo jer smo svi povezani. Tako da i nevina djeca bez svoje krivnje pate zbog grijeha drugih. Bog to ne želi, al ljudi imaju slobodnu volju. Bog nas je stvorio povezane jer povezanost rađa ljubavlju, a ljubav je ono što vrijedi, ono što nas razlikuje od životinja. Ljudima ljubav i bol ne idu skupa, al kako je čovjek sigurniji i čvršći u vjeri onda mu je itekako jasno da to dvoje idu skupa, ali kako? Preko žrtve! Isus kaže: 'Nitko nema veće ljubavi od ove da život svoj dade za svoju braću i za svoje bližnje. Veličina bilo čije ljubavi se mjeri veličinom žrtve. Što je veća žrtva veća je i ljubav i na taj način Bog ide skupa s ljubavlju.'«

RODNO LUDILO

Fra Maljur se tijekom vjeronauka dotakao i tema koje su vezane uz *New age* i sekte, odnosno zašto je Crkva protiv joge i bioenergetike. Za jogu je rekao da dolazi iz indijskog miljea te da je povezana s nekim drugim duhovnostima, a za bioenergetiku kaže da je spiritizam novijeg doba. »U spiritizmu se prizivaju duhovi koji pomažu u problemima, a isto to se događa u bioenergiji kad se priziva energija iz kosmosa da pomogne potrebitima. U tim situacijama ne dolazi energija, nego demoni i zato je to opasno i treba bježati od toga što dalje! S razlogom bioenergetičare nije priznala Svjetska zdravstvena organizacija«, objašnjava fra Maljur. Osim navedenih, do sada je obrađena i tema *Likovi iz filmova koji su potrebni Crkvi*, a tema sljedećeg susreta bit će *Rodno ludilo*.

J. Dulić Bako

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Svatko je nekada u životu doživio nepravdu, bio povrijeđen ili oštećen. U takvim situacijama poželjeli smo da osoba koja nas je povrijedila bude kažnjena razmjerno šteti koju je nama počinila, a nekada smo toliko povrijeđeni da joj poželimo i veću kaznu. No, doživjeli smo sigurno i da nas je povrijedila osoba koju volimo, pa joj nismo htjeli uzvratiti istom mjerom, niti smo poželjeli da za svoj čin bude kažnjena. S druge strane, svaki zakon podrazumijeva da čovjek odgovara za počinjena nedjela, te razmjerno pogrešci određuje kaznu, bez izuzetaka. No, što Isus o tome kaže?

NE OPIRATI SE ZLOMU

U starozavjetno vrijeme vrijedio je zakon »Oklo za oklo, zub za zub«. Dakle, za počinjeno zlo uzvraćalo se istom mjerom, ne manje ni više. To se smatralo pravednim. Kako je društvo napredovalo, napredovalo je i njegovo zakonsko uređenje, pa je za kažnjavanje tražena prikladna zamjenska mjera, dakle, umjesto oka novac. Tako je naprednije uređenje društva stalo između počinitelja i žrtve, te spriječilo da žrtva postane osvetnik. No, nije promijenjeno ono što žrtva osjeća prema počinitelju, niti zakon može regulirati želju da se počinitelju dogodi nešto loše. Zakon utiče samo na jedan dio čovjekova ponašanja.

Bez obzira kakvi zakoni su na snazi, povrijeđen čovjek želi istjerati pravdu, želi da počin-

Kako odgovoriti na zlo

telj nepravde bude kažnjen, da pati koliko je i on patio. Tužbe, žalbe, sudovi, odvjetnici, sve samo da se istjera pravda i počinitelj kazni. No, Isus ne kaže da trebamo istjerivati pravdu, a pogotovo ne osvećivati se, nego kratko i jasno: »Ne opirite se Zlom!« (Mt 5,39). Tako Isus želi da činimo ono što je on činio i to na isti način. Ako postupimo drugačije radimo baš ono što Zlo hoće, da postanemo slični njemu, tj. da činimo zlo. Boreći se protiv njega širimo zlo koje je on donio. Istjerujući pravdu ne razlikujemo se od Zloga, jer pristajemo na njegovu igru, postavljamo isti kao on. Isus nas poučava da je borba protiv Zloga takva da nema borbe, borba je da pokažemo da smo drugačiji i da nas ne može prevariti. Dakle, razlika između nas i Zloga nije u uzvraćanju istom mjerom, bez obzira tko je prvi počeo, nije u traženju pravde koja podrazumijeva kažnjavanje, razlika je u dobroti. Onda kada bi svatko na zlo odgovorio zlom, Isusov učenik je pozvan odgovoriti dobrotom i to ne dobrotom razmjernom mjeri zla, nego još većom: »Onomu tko bi se htio s tobom parničiti da bi se domogao tvoje donje haljine prepusti i gornju« (Mt 5,40).

Vidimo tako da ne odgovoriti na zlo ne znači pasivnost, nego mnogo više. Zahtjeva napor učiniti dobro kada je to najteže. To je kršćaninova pobjeda nad Zlim, ali za tu pobjedu potrebna je potpuna promjena stava. Potrebno je načiniti iskorak iz klasičnog načina razmišljanja o tome tko je što i kako zaslužio, i iz promatranja pravednosti ljudskim očima. Tako se izdižemo iznad Zloga i sprečavamo širenje njegova djelovanja, te djelujemo onako kako nas Isus uči.

Odgovoriti na zlo prekomjernom dobrotom, nije ljudska mjera, nego Božja. Čovjek je ne može pronaći u samo svojoj snazi i volji, nego u snazi koja dolazi od Boga, izvora najvećeg dobra. Čovjek u suradnji s njim može pronaći volje i snage takvom mjerom uzvratiti kada mu se učini nepravda.

LJUBITI

Isus ide korak dalje, traži od nas da ljubimo neprijatelje. Isto kao i u prethodnom zahtjevu, on želi da činimo poput njega, a ne poput ljudi. Nije dovoljno prijateljima uzvratiti ljubavlju, pa to čini svatko, nego je potrebno na zlo koje dolazi od neprijatelja odgovoriti ljubavlju. Kršćansko poslanje je djelovati iznad svih ljudskih očekivanja, toliko iznad i izvan, da nas svijet ponekad ne može razumjeti: »Čuli ste da je rečeno: Ljubi svoga bližnjega, a mrzi neprijatelja. A ja vam kažem: Ljubite neprijatelje, molite za one koji vas progone« (Mt 5,43-44). Ljubav je u ovom Isusovom nalogu više od lijepog osjećaja. Ona mora biti djelotvorna i izvana vidljiva. Ljubav je djelovanje. Isusov učenik ne može biti pasivan, kršćanstvo je akcija na koju nas pokreće Kristova riječ. Tako ljubav prema neprijateljima mora biti vidljiva u našim dobrim djelima. To je način na koji možemo mijenjati svijet, jer ljubav mijenja i samo ona od neprijatelja može napraviti prijatelja, može zaustaviti mržnju i zlo.

Izvor takve ljubavi, koja ljubi neprijatelja, koja mijenja svijet, nalazi se u Kristovoj ljubavi, koja je svoj vrhunac dostigla na križu. Zato moramo ostati povezani s tim izvorom kako bi imali snage ljubiti.

MINI INTERVJU: JOSIPA STANTIĆ IZ ĐURĐINA

Volim se družiti, pjevati i svirati

Josipa Stantić učenica je osmog razreda OŠ *Vladimir Nazor* iz Đurđina. Nastavu na hrvatskom jeziku pohađa od prvog razreda, a želi tako nastaviti i u srednjoj školi. O odjelima na hrvatskom jeziku ima samo riječi hvale, a osim toga govori nam i o svojoj ljubavi prema glazbi i pjevanju, *Hrckovom maskenbalu* i što voli raditi u slobodno vrijeme.

Što bi navela kao prednosti pohađanja nastave na hrvatskom jeziku?

Na prvom mjestu su lijepa putovanja! Ja sam bila na moru u Novom Vinodolskom i u Benkovcu, a neki moji prijatelji što također uče na hrvatskom jeziku išli su i u neka druga mjesta, što je sjajno... Razred u kojem sam ja ima četiri učenika i to bih isto navela kao prednost jer se svi jako lijepo družimo. Također imamo dobre prijatelje iz naše generacija ali koji pohađaju nastavu na srpskom jeziku. Na odmoru smo često svi skupa... Također mislim da nam nastavnici kvalitetnije mogu prenijeti nastavni sadržaj jer nas je malo u odjelu, što dokazuju i naši školski uspjesi. Kao prednost pohađanja nastave na hrvatskom jeziku bih navela naravno i to imamo mogućnost obrazovanja na materinskom jeziku.

Kako si sudjelovala na Festivalu bunjevački pisama?

Jako volim glazbu i *Festival bunjevački pisama*. Do sada sam pet puta pjevala na *Dječjoj smotri Festivala*, a nekoliko puta sam i svirala tamburicu u orkestru *Festivala*. Više ne sviram jer mi je teško uskladiti obveze oko škole i probe orkestra.

Na prošlotjednom *Hrckovom maskenbalu* si bila animatorica. Što kažeš, kako je bilo?

Volim *Hrckove maskenbale* i općenito se družiti s prijateljima. Puno puta sam već bila na maskenbalu, ali pod maskom. Ove godine sam po drugi put bila animatorica i baš sam se dobro zabavila.

Što voliš raditi u slobodno vrijeme?

U slobodno vrijeme volim svirati tamburicu, fotografirati prirodu i slušati glazbu.

Kakvi su ti planovi za budućnost?

S obzirom na to da sam osmi razred prioritet mi je sada odabrati srednju školu koja je baš za mene, a mislim da je to gimnazija. Želim upisati opći smjer na hrvatskom jeziku.

J. Dulić Bako

IGRA

Trešeta

Postoje 4 boje: kupe (kope), bate (baštone), špade i dinare. Unutar svakog zoga postoje karte broja od 1 do 7 i od 11 do 13. Unutar jednog zoga, najjača je trica (3), pa duja (2), as (1), kralj (13), konj (12), fanat (11) i dalje od sedmice (7) prema četvorki (4).

Kada četiri igrača igraju u parovima, svaki igrač dobije deset karata. Kako igrači dolaze na red, a prije nego što odigraju kartu, mogu zvati akužu. Igrači bacaju po jednu kartu naizmjenično, dok svi ne bace, a zatim najjača strana pokupi bačene karte. Time je završila jedna ruka te partije. Sljedeću ruku započinje igrač koji je uzeo prethodnu ruku najačom kartom.

Kada igraju dva igrača, 20 karata okrenutih prema stolu ostaje u macu. Nakon svake ruke svaki igrač, počevši od pobjednika te ruke, peška (uzima) po jednu kartu s maca i započinje nova ruka, i tako dok se ne odigraju sve karte. Dobivena karta pokazuje se protivniku. Igru započinje igrač kojemu su prvom podijeljene karte. Bačena karta predstavlja zog u kojemu se igra ta ruka, te su igrači dužni odgovarati, odnosno baciti kartu iz istog zoga, ukoliko je imaju. Igrač s najjačom kartom u zogu u kojem se igra ta ruka, kupi karte, prvi uzima novu kartu s maca i započinje novu ruku. Prva bačena karta može se ubiti samo jačom kartom istog zoga.

Specifičnost igre u parovima je ta da komunikacija nije dopuštena za cijelo vrijeme igre, osim 2 unaprijed dogovorena znaka. To su tučem (busso, piko) i strišo. Ova dva znaka smije pokazati (reći) samo onaj igrač koji prvi baca kartu tu ruku. Komunikacija se tijekom igre odvija tako da igrači prate što protivnici i njihov partner bacaju, posebno u škarat (kada nemaju za odgovarati u istoj boji pa su prisiljeni baciti karte drugih boja). Na temelju bačenih karata i odvijanja igre procjenjuju u kojoj je boji jak njihov partner, odnosno protivnik.

- tučem znači ubij najjačom kartom (tog zoga, očito) i vrati u isti zog. Koristi se kada prvi igrač ima dva od tri aduta (as, duja, trica) te on s tim pita suigrača je li u njega treći. Igrač tuče i kada ima samo jednu jaku kartu u nekoj boji, ali može razviti igru ako mu padnu druge jake karte. Tuče se i pri kraju partije, kada igrač zna u kojoj je boji jak njegov partner, ali ne može mu doći u tu boju pa ga traži da baci punte kako ne bi propali.

- strišo ima više značenja. U laičkoj varijanti znači: »Koji zog hoćeš da ti vratim?« tj. »U kojem zogu si jak?« no niti jedan iole ozbiljan igrač strišo ne upotrebljava u ovu svrhu jer time gubi jednu franjku (sigurnu) kartu. Strišo u ozbiljnoj igri može značiti »doć ću ti«, odnosno igrač koji baca time govori partneru da zna gdje je jak i da će mu kada izigra svoje karte doći u njegovu boju. Također, strišo govori igrač kada ne želi da partner uzme njegovu kartu. U tom slučaju partner treba baciti što manju kartu kao znak da ima najjaču kartu u toj boji i da želi da se ta boja opet odigra.

TV PREPORUKA

NEDJELJA 19. VELJAČE, HRT 1 20.10

Ljubavni život domobrana

hrvatski film

Humorna drama. Možeš biti dobar pisac jedino ako imaš kvalitetan seks. To je mišljenje Sašinog urednika, nezadovoljnog njegovim posljednjim pričama koje su ujedno i bijeg od nezadovoljavajućeg posla gastro-kritičara. Istina je – Sašin intimni život poznaje i bolje dane. No, sve se mijenja kad upozna Ines, maserku i trenericu u fitness centru. Spretna i praktična, ona predstavlja suštu suprotnost njegovom karakteru. Kad, nakon zajedničke

večere, Saša konačno napiše poražavajuću recenziju za skorojevićevski restoran, pokrenut će lavinu događaja koji će ga natjerati da se konačno suoči sa samim sobom i barem pokuša zaštititi ono do čega mu je najviše stalo... Film je snimljen 2009.

Uloge: Nenad Cvetko, Dijana Vidušin, Filip Šovagović, Jan Budar, Siniša Popović, Zoran Čubrilo
Scenarij: Pavo Marinković
Režija: Pavo Marinković
Trajanje: 85 min

KNJIGA

IVICA PRTENJAČA

Kod Yvesa

Ivica Prtenjača, majstor stvaranja ugodne i opuštene atmosfere, ali i jedan od vodećih hrvatskih pjesnika, napisao je kuharicu koja nije samo kuharica i zbirku priča koja je mnogo više od toga. Svako poglavlje ove književne kuharice otvara priča o nekoj osobi, za koju autor više nije siguran je li stvarna ili ju je pronašao u svojoj mašti, a zatim slijede recepti za predjela, glavna jela i deserte. Priče su pomalo melankolične i sjetne, neke su tužne, druge smiješne, no svaka prikazuje te likove u životnim situacijama u kojima se lako možemo zamisliti i sami.

Dvanaest priča i 84 recepta u ovoj knjizi dočaravaju Prtenjačinu životnu filozofiju: okupiti drage prijatelje i ponuditi im divan i bogat objed, stvarajući očaravajuću atmosferu mirisima, okusima i pričama o nekim nepoznatim ljudima ili nama samima.

PJESMA ZA DUŠU:

Piši, piši mi Magazin

Piši, piši mi
da l' još me voliš ti
piši, piši mi
još ove jeseni

Kaži ko
kaži ko ljubi te
ko mi krade te
krade od mene
uzima mi sve

Piši, piši mi
kad više nemaš kom'
piši, piši mi
ko prijatelju svom

Kaži gdje
kaži gdje da tražim te
gdje da nađem te
sakrijem od nje
sakrijem od nje

Piši, piši mi
ne ostavljaj me ti
piši, piši mi
o svemu piši mi

Kaži kom
kaži kom lažeš sve
laži i meni
samo ostani
samo ostani

Kaži ko
kaži ko ljubi te
Kaži kom lažeš sve
laži i meni samo ostani
samo ostani

Laži i meni
samo ostani
samo ostani

IDEMO LI VEČERAS U KAZALIŠTE? (47.)

Priprema: Milovan Miković

Promišljen repertoar urodio plodom

Kazališni kritičar novosadskog lista *Dnevnik* N. Grba u povodu praeizvedbe priredio je iscrpan i pohvalan tekst pod naslovom: *Prva bunjevačka opera Dužijanca* (*Dnevnik*, 8. svibnja 1953.). Ukazujući na značajke repertoarske politike koja se promišljeno vodi na subotičkoj sceni, a ima za cilj buđenje interesa gledališta i njegovo okupljanje oko probranih djela. Grba naglašava kako je opera *Dužijanca* ispunila ova očekivanja i izvršila svoju misiju, kao djelo specifična obilježja i s karakteristikama bunjevačkog života, izraslo na podlozi njegove glazbe i folklora u tipičnom ambijentu i s odgovarajućim nošnjama što je »pružalo ... dovoljno verovatnoće i mogućnosti za približavanje Bunjevaca pozorištu i njegovoj umetnosti«. Kritičar nadalje zapaža kako je *Dužijanca* uistinu slijed žetvenih običaja: »Ona je više manifestacija bunjevačkog života i događaja u vreme žetve, a manje dublji zahvat u taj život ... *Dužijanca* je stvorena na folklornim muzičkim elementima koje je kompozitor umetnički obradio i povezao u celinu ...«. Unatoč tomu što fabulu ove opere odlikuje jednostavnost, kako zapaža kritičar, to nije smetalo dr. Josipu Andriću da pokaže svoju darovitost i skladateljsko umijeće, pogotovu smisao za dobru instrumentaciju. Kritičar nadalje ukazuje na doprinos izvođačkog ansambla u postavljanju ovoga djela na scenu, posebno se osvrćući na ulogu dirigenta **Milana Asića**, njegovu sugestivnost i uspješnost. Ocjenjujući nastup pojedinih solista, zboru, uspjelu režiju i inscenaciju, kritičar novosadskog *Dnevnika* je zaključio: »Veoma aktivni kolektiv Opere subotičkog narodnog pozorišta

Nacrt kostima za *Cavalleriu rusticanu*

... primio se zadatka postavljanja domaćeg dela, koje je, zahvaljujući njegovom nesebičnom zalaganju, doživelo i svoju scensku realizaciju i doprinelo ... većem interesovanju i približavanju širokih narodnih masa pozorišnoj umetnosti ... ovakav rad doprineće još većem renomeu ove kulturne institucije...«

MELODIOZNA, RITMIČNA I HARMONIČNA OPERA

Tekst prikaza *Praizvedbe prve bunjevačke opere u Hrvatskoj riječi*, potpisao je **M. Miljački**. Na prvom mjestu ističe kako se dr. Josip Andrić poduhvatio značajnog kulturnog i umjetničkog čina stvarajući djelo iz života bačkih Hrvata, a ništa manje nije važna odluka *Subotičke opere* da ju uvrsti u svoj repertoar. Kritičar nadalje prikazuje udio solista, kora i orkestra u izvođenju prve bunjevačke opere, a među ostalim navodi: »Muzika Andrićeve *Dužijance* prožeta je toplom melodioznošću, uz bujnu ritmiku i šaroliku harmoniju. Premda je pjevanje kora i

solista glavno i na prvom mjestu u operi, ipak i orkestar ima važan udio u muzičkoj gradnji djela. Orkestar svojom neprestanom bujnom pokretljivošću daje cjelini najveću umjetničku snagu. Kompozitor je u svojoj operi, kojom je nastojao ostvariti tip popularne narodne opere za najšire slojeve, izbjegavao svaku pretjeranost moderne glazbe i omogućio njenu potpunu pristupačnost«. U nastavku teksta M. Miljački uspoređuje Andrićevu operu *Dužijanca* s najpopularnijim **Verdijevim** opernim ostvarenjima koja su također nastala prema elementima pučkoga melosa i stoga su do dana rado izvođene i pjevane., a zatim navodi: »Što nas Bunjevce, odmah osvaja u muzici Andrićeve opere, jest to, da ona i počinje i svršava s motivima bunjevačkog *Momačkog kola*. Iz toga motiva raste glavni dio muzike čitave opere, pa ona dolazi do prave apoteoze u krasnom završnom baletu *Dužijnace* i u majestetičnom motivu grada Subotice, kojim je izražen osjećaj ljubavi i ponosa prema tom našem

središtu«. *Dužijanca* je prema mišljenju kritičara *Hrvatske riječi* vrsta opere na prijelazu između kantate i opere u kojoj nije glavna dramska radnja budući da se u njoj veliča završetak žetve i jer je ona hvalospjev životu na našim bačkim prostorima. Glazba je u ovoj operi vedra i zanosna, odiše radošću i njome ispunjava slušatelja. M. Miljački nadalje ukazuje na ni malo laku zadaću direktora subotičke opere maestra **Milana Asića**, koji je sa zavidnom sigurnošću vodio soliste, zbor i orkestar i time nesumnjivo mnogo pridonio uspješnoj praizvedbi Andrićeve *Dužijance*, a pored njega i na važnost zadaće zborovođe **Jánosa Buzása** koji je uvježbavao sve izvođače.

POVIJESNO I KULTURNO ZNAČENJE PRVE OPERE

Na kraju ovoga prikaza osvijetljena je uloga redatelja prof. **Vojmila Rabadana**, gosta iz Zagreba i njegov prinos zajedničkom uspjehu. Navedeni prikazi, i druge kritike, objelodanjanje nakon praizvedbe *Dužijance*, potvrđuju kako nastanak Andrićevog opernog djela ima svoje ne samo glazbeno, već i kulturno i povijesno značenje, budući da njime Bunjevci iz Bačke svojom prepoznatljivom melodioznošću, običajima i baštinom postaju dionici hrvatske glazbene i scenske kulture. Tim povodom sa skladateljem je objavljeno više intervjua u ondašnjim glasilima. U razgovoru s glumcem *Hrvatske drame* **Antunom Kujavcem**, urednikom mjesečne publikacije *Naša pozornica - A mi sinpadunk*, dr. Andrić ne skriva radost što je njegova opera naišla na očekivano dobar prijem upravo kod najširih slojeva kojima se obraća. Hrvati iz Bačke prepoznali su sebe u *Dužijanci*, a njihovi žetveni običaji i pučka glazba, koji su bili poticaj za nastanak ove opere urodili su nesvakidašnjim scensko-glazbenim djelom.

Slika za vojnika

Na ovoj fotografiji je **Pavka Pejak Čulina** (1919. – 2007.), udana **Danić, Monjošova** s kćerkicom **Anom**, rođenom 1937., i sestrom **Mandom** (1932. – 1965.). Fotografija je snimljena u Sonti na zahtjev Pavkinoga supruga vojnika koji je u to vrijeme služio vojsku u Prištini. Danas se kćer Ana sjeća da je njezin otac pričao o vojnoj obvezi koja je u to vrijeme trajala više od dvije godine. Dolazaka doma na odsustvo nije bilo ili su ga vrlo rijetki vojnici uspijevali ostvariti, ali taj dopust je prolazio u putovanju što vlakom, što zapregom, te su i odustajali od dopusta.

Kada je vojnik **Iva Danić, Monjoš**, u primljenom pismu od mlade supruge saznao da je dobio prvorodeno dijete, kćerkicu Anu, zamolio je suprugu da se *naslikuje* i sliku pošalje u pismu. Sjetio se svoga oca koji je dok je Iva još bio mali, otišao u Kanadu na rad kako bi prehranio djecu, jer mu je supruga mlada preminula. Početkom Prvoga svjetskoga rata se vratio u obranu domovine. Odmah je s vojskom krenuo u rat u kome je i poginuo (groba mu se ne zna), a da se svoje djece nije niti nagledao, a kamoli da ih je odgojio.

Iva je dobio fotografiju, pa je u dugim neprospavanim noćima, promrzao, gladan i preumoran gledao u nju snijevajući i radujući se boljem životu sa svojim bliskima. Život u vojsci, malo je reći da je bio težak. Pošto je služio na nemirnom području, na kurirske zadatke je uvijek morao na konju, jer provokatori nisu mirovali, a konj mu je više puta spasio život. Iva je bio sudionik Drugoga svjetskoga rata, a »za vrime Mađara« odveden je kao i mnogi Sončani na prisilan rad, *munkaše*, u Mađarsku, gdje je proveo nešto

više od jedne godine. Po povratku doma nastavio je život nadničara sa svojim suborcima i prijateljima. U to vrijeme radi

je to bio i maksimum osnovnog obrazovanja, jer roditelji su jedva čekali pomoć na zemlji i u kući. Udala se sa šesnaest godi-

prehranjivanja obitelji mnogi su, kao i Iva odlazili, iz Sonte, zimi u Baranju radi sječe trske do koje su stizali pješice preko zaleđenoga Dunava, prijekim putem do Aljmaša i onda dalje, a ljeti na obradu zemlje i vršidbu u okolna sela i somborske salaše gdje su konačili po nekoliko tjedana.

Ništa lakši život nije provodila ni mlada supruga s fotografije. Pavka je završila osnovno obrazovanje od pet razreda, pod brižnim okom učitelja **Mate Šibalina**, koji je odgojio mnoge generacije sončanske djece. Tada

na, a pred osamnaestogodišnju majku život je podastro velike zadatke. Rodbina je pomagala koliko je mogla. Tako je mlada mama od ujaka dobila dva praseta koja je trebalo hraniti, kao i sebe i novorođeno dijete. Kćerkicu je ostavljala kod svoje majke, a ona je nadničila *na peto*. To je značilo da je, npr. jutro kukuruza morala dva, pa čak i tri puta okopavati u zavisnosti od zakorovljenosti, obrati zreo kukuruz i srpom posjeći stabljike i sneti i složiti u *kubu*. Tada je peti *košar* kukuruza u

klipu i peti snop kukuruzovine bio njezin. Radila je sve druge poslove na zemlji kao što je obrada vinograda, sječa konoplje i okopavanje drugih usjeva. Pavka je bila vrijedna i ustrajna. Odgajala je njihovu kćerkicu i dočekala svoga supruga iz vojske, a poslije iz rata i prisilnoga rada. Tijekom zajedničkoga života dobili su još jednu kćer.

Na fotografiji se Pavka za svoga mladoga supruga uredila u bluzu *sa galerom* po tadašnjoj modi. Pripasala je *bošču* (izatkanu, šarenu kecelju od prave vune). Na glavu je povezala *štofanu križanu maranku*, tamne boje (tipični znak da je žalosna), a na noge je obula šarene *ljope*.

Kćerkica u krilu, na glavi nosi *kudravu šepicu na žabice*. Takve kapice su bile u raznim bojama, pa i šarene. Šivale su ih sončanske krojačice. Pravile su se od raznih materijala, imale su podstavu i bile su obrubljene uskim čipkicama. Vezivale su se ispod bebinoga vrata sa satenskom trakom u *mašlju*. Pavkina sestra Manda je odjevena u običnu, ali novu cicanu haljinicu. Manda je bila od velike pomoći starijoj sestri. Često je čuvala malu Anu, koja je se i danas sjeća sa sjetom, jer je Manda rano oboljela od tuberkuloze i mladost joj je prolazila *sneveselo*. Mada je koncem pedesetih i početkom šezdesetih godina bila liječena najnovijim lijekovima, kao što su paraminosalicilna kiselina i *eutizon*, Manda je umrla s trideset i tri godine.

Mnogo toga nam pričaju stare fotografije. Neke su zaboravljene na tavanima i drugim zabitim mjestima. Neke spaljene, *jel komu to još triba*. Skrivenone su i one, i priče o njima. Ova fotografija se čuva s pijetetom. Da nije bilo tako, ne bi bilo ni priče *Slika za vojnika*.

Ruža Silađev

XIV. Hrckov maskenbal

Princeza, vještica, spremačica, zebra, semafor, frizerka, jež, beduini, balerina, liječnik, faraon, kuhar... Zna li zašto su svi oni i još puno drugih likova bili skupa prije tjedan dana, 10. veljače u velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo*?! Hrcko ih je pozvao na svoj četrnaesti maskenbal koji je organizirao skupa sa kolegama iz NIU *Hrvatska riječ*. Maskirani prijatelji bili su učenici koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku, potom oni koji uče predmet hrvatski s elementima nacionalne kulture, te članovi hrvatskih udruga kulture u Vojvodini. Doputovali su iz vrtića *Petar Pan* iz Tavankuta, vrtića *Marija Petković – Biser* i *Marija Petković – Sunčica* iz Subotice, vrtića iz Male Bosne, OŠ *Ivan Goran Kovačić* iz Sonte, OŠ *Aleksa Šantić* iz Vajske, OŠ *Vladimir Nazor* iz Đurđina, OŠ *22. Oktobar* iz Monoštora, OŠ *Matija Gubec* iz Tavankuta, OŠ *Moše*

Foto-galeriju s Hrckovog maskenbala možete pogledati na Facebook stranici NIU Hrvatska riječ

Pijade iz Berega, OŠ *Ivan Milutinović* iz Male Bosne, OŠ *Bratstvo-jedinstvo* iz Bezdana, OŠ *Pionir* iz Žednika, OŠ *Ivo Lola Ribar* iz Plavne i subotičkih osnovnih škola *Matko Vuković*, *Ivan Milutinović* i *Sveti Sava*. Sve maskirane, vesele i spremne za zabavu goste Hrcko je s nestrpljenjem iščekivao te im je pripremio i zanimljiv program koji su vodile kralj Ana i dvorska luda Maja, a također je angažirao i svoje vjerne animatorice da svu djecu koju ne znaju nauče plesati. Nakon što su najmlađi gosti, djeca iz vrtića *Marija Petković Sunčica* već tradicionalno otpjevala fašničku pjesmu, svaka skupina prodefilirala na bini, riješili svi skupa zadatke koje je Hrcko zadao, plesali i pjevali, ova pokladna zabava završila se kako doliči svakoj pokladnoj zabavi na sjeveru Bačke – *fancima!*

J. D. B.

Obilježen Dan škole *Matija Gubec* iz Tavankuta

Osnovna škola *Matija Gubec* iz Tavankuta proslavila je dan škole u petak, 10. veljače prigodnim programom u Dječjem kazalištu u Subotici.

Ravnateljica škole **Stanislava Stantić Prčić** je na početku programa pozdravila goste i predstavnike škola. Kako je rekla, svega onoga što je škola *Matija Gubec* postigla ne bi bilo bez podrške zagrebačke županije, te pozdravila županijske predstavnike **Darinku Balen**, pročelnika za prosvjetu, kulturu, šport i tehničku kulturu **Vjerana Štublina** i zamjenika župana zagrebačke županije **Rudolfa Vujevića**, koji je ovom prigodom rekao: »Najljepše što mi se dogodilo u mom političkom životu je Tavankut, Subotica, HKPD *Matija Gubec*, škola *Matija Gubec*, *Hosanafest*, suradnja. Zahvaljujući županijskom pročelniku i Darinki, imamo otvorena vrata. Želimo iskoristiti ovaj potencijal, prije svega radi djece, da postanu korisni članovi društva, Tavankuta, Subotice, Republike Srbije. Želimo kroz ova vrata Europe, koja smo mi otvorili, a koja će i Srbija vrlo brzo otvoriti, stvoriti preduvjete da ostanete na ovim područjima. U tom dijelu imate maksimalnu podršku zagrebačke županije«, kazao je Vujević.

Svečanom programu je, također, prisustvovala predstavница subotičke gradske uprave **Marta Fehervari**, prosvjetna inspektorica **Ana Andlar**, članica školskog odbora i predstavница MZ Tavankut **Mira Tumbas** i predsjednik HKPD *Matija Gubec* **Ladislav Suknović**.

Pozivu na proslavu su se odazvali i ravnatelji škola koje nose ime Matije Gupca, iz Jarmina i Gornje Stubice u Hrvatskoj **Jasna Varga** i **Sanja Knezić**, kao i predstavnici škola s kojima tavankutska škola surađuje. To su ravnateljica Doma za nezbrinutu djecu *Klasje* u Osijeku **Miranda Glavaš Kul**, ravnatelj OŠ *Ivana fra Frane Jukića* iz Usore u BiH **Slobodan Krajina**, ravnatelj OŠ *Žepče* iz BiH, **Boris Sović** i **Nedjeljko Marinov**, ravnatelj OŠ iz Primoštena.

Također, programu su prisustvovali predstavnici škola iz okruženja, ravnateljica OŠ *Vladimir Nazor* iz Đurđina **Ljiljana Dulić**, **Jasmina Stevanović** iz OŠ *Matko Vuković* te bivša ravnateljica OŠ *Zarko Zrenjanin* **Jovanka Tešanović**.

Nakon pozdravnih riječi ravnateljice, školski zbor i orkestar pod ravnanjem nastavnice **Emine Tikvicki** izveo je pjesmu *Vjeruj u ljubav*, a potom je prisutne oduševio nastup klapa *Levanda* iz Samobora.

Školstvo u Tavankutu datira iz 1846. godine kada je zabilježeno postojanje prve škole kod svete Ane u Gornjem Tavankutu. Iako je tijekom svoje povijesti mijenjala ime, škola već dugi niz godina nosi

naziv po jednom od najvećih narodnih junaka koji se borio za slobodu obespravljenih seljaka **Matije Gupca**. Dan škole se proslavlja 9. veljače, kada se 1573. godine kod Stubičkih Toplica dogodila Seljačka buna koju je predvodio Matija Gubec.

Nela Skenderović

NOVOGODIŠNJA AKCIJA

-20% **-17%**

SUBOTICA **Toth optika** **024/ 551 045**

**PETAK
17.2.2017.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:27 Čarolija , serija
10:22 Zemlje - Ljudi -
Pustolovine : Španjolski
divlji konji,
dokumentarna serija
11:12 Riječ i život:
Gospodarstvo u službi
dostojanstva
12:00 Dnevnik 1
12:20 Mjesto koje zovem dom
13:12 Informativka
13:21 Raskošna paleta života:
Nepobjedivi kubanski
duh, dokumentarna serija
13:53 Bonton: Javni govor
14:00 Kod doktora , talk-show
14:45 Normalan život
15:30 Znanstveni krugovi
16:00 Hanna, slušaj svoje srce -
telenovela
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:05 Bonton
18:10 Manjinski mozaik
18:30 Moj HRT
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 Heroji Vukovara : Grad I
- Tenkisti, dok. serija
21:10 Hrvatska za 5
22:20 Vijesti iz kulture
22:30 Dnevnik 3
22:45 Sport
22:50 Eurojackpot
23:00 Fargo , serija
23:55 Carstvo ubojica, kinesko-
tajvansko-hongkonški film
01:40 Strani igrani film
03:20 Čarolija , serija
04:15 Reprizni program
04:50 Mjesto koje zovem dom

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Džepni djedica , serija
06:46 Džepni djedica , serija
07:00 Juhuhu
08:30 Jurica Urica, crtana serija
08:56 Prvi koraci ,
dokumentarna serija za
djecu
09:05 Školski sat: Kako biti
zdrav?
09:35 St.Moritz: Svjetsko
prvenstvo u alpskom
skijanju: veleslalom (M),
prijenos 1. vožnje
11:05 Kućni ljubimci Marca

Morronea ,
dokumentarna serija
11:25 Don Matteo , serija
12:20 Francuska arhitektura :
Lyon - Prenamjena
obrtičke četvrti Croix-
Rousse, dokumentarna
serija
12:55 St.Moritz: Svjetsko
prvenstvo u alpskom
skijanju: veleslalom (M),
prijenos 2. vožnje
14:10 Asteroid: Konačni udar,
kanadski film
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Košarka, Kup Krešimira
Čosića - prijenos 1/2
finala (1. utakmica)
18:50 St.Moritz: Svjetsko
prvenstvo u alpskom
skijanju: veleslalom (M),
snimka
19:50 Glazbeni spotovi
20:05 Umorstva u Midsomeru
21:45 Krvavi poker, američki
film
23:30 Mala Odessa, američki
film
01:05 Asteroid: Konačni udar,
kanadski film
02:30 Noćni glazbeni program

06:15 RTL Danas, (R)
07:00 Sve u šest, magazin (R)
07:35 Lego Nexa Knights, (R)
08:05 TV prodaja
08:20 Lovci na nekretnine
09:30 Pet na pet - (R)
10:40 Šef na tajnom zadatku
11:35 Lovci na nekretnine
12:35 Kućice iz snova
13:00 Prava žena, serija (R)
13:55 Tri, dva, jedan - kuhaj!
15:30 Ludi Guinnessovi
rekordi, (R)
16:00 Ludi Guinnessovi
rekordi, (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:20 Pet na pet - kviz
20:00 Pirati s Kariba: Na
kraju svijeta, igrani film
23:10 Blade: Trojstvo, igrani
film, fantastični
01:15 Zaseda, igrani film,
akcijski triler
03:05 RTL Danas, (R)
03:55 Kraj programa

**SUBOTA
18.2.2017.**

05:52 Klasika mundi: Dan
Dvorane Vatroslava
Lisinskog - Talijanska noć
uz SO HRT-a pod

ravanjem Ive
Lipanova, 2. dio
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:10 Santa Fe, američki film -
ciklus klasičnog vesterna
10:35 Uvijek otvoreni ,
humoristična serija
11:10 Kućni ljubimci
12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira
13:15 Duhovni izazovi
13:50 Prizma
14:40 Čuvari neba: Priča
o uzletištu Yeovilton,
dokumentarna serija
15:25 Village Folk: Novi izazovi
15:40 Slatka kuharica : Korčula
16:05 Zdrav život
17:00 Vijesti u 17
17:20 Fotografija u Hrvatskoj
17:40 Ljepom našom:
Slavonski Brod (1. dio)
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 LOTO 7/39
20:05 Grace od Monaca,
američko-francuski film
21:58 Dnevnik 3
22:25 Pravi lopovi, američko-
njemački film
00:10 Otkrivamo: Queen,
glazbeno-dokumentarni
film (R)
00:55 Santa Fe, američki film -
ciklus klasičnog vesterna
02:20 Inspektor George Gently
03:50 Reprizni program
04:23 Čuvari neba: Priča
o uzletištu Yeovilton,
dokumentarna serija
05:08 Tema dana
05:20 Veterani mira
06:05 Prizma

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Džepni djedica , serija
06:46 Džepni djedica , serija
07:00 Juhuhu
08:30 Jurica Urica, crtana serija
08:56 Prvi koraci
09:02 Ubojice između polova
09:35 St.Moritz: Svjetsko
prvenstvo u alpskom
skijanju: slalom (Ž),
prijenos 1. vožnje
10:35 Pite i pudinci Paula
Hollywooda,
dokumentarna serija
11:25 Vrtlarica
12:00 Magazin rukometne LP
12:25 Auto Market Magazin -
sponzorirani program
12:55 St.Moritz: Svjetsko
prvenstvo u alpskom
skijanju: slalom (Ž),

prijenos 2. vožnje
13:45 Luka i prijatelji
14:20 Umorstva u Midsomeru
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Indeks
16:55 Magazin Lige prvaka
17:25 Rukomet, LP (M):
Meshkov Brest - PPD
Zagreb, prijenos
18:10 EK u skijanju za osobe s
invaliditetom, reportaža
18:20 Rukomet, LP (M):
Meshkov Brest - PPD
Zagreb, prijenos
19:05 St.Moritz: Svjetsko
prvenstvo u alpskom
skijanju: slalom (Ž), snimka
19:45 Košarka, Kup Krešimira
Čosića - prijenos finala,
1. pol.
20:40 Sportska reportaža
20:55 Košarka, Kup Krešimira
Čosića - prijenos finala,
2. pol.
22:00 Boks: Zagreb Boxing
Explosion, prijenos
00:15 Dva i pol muškarca
00:40 Ludnica u Clevelandu
01:00 Pa to je fantastično
01:30 Noćni glazbeni program

06:45 RTL Danas, (R)
07:30 Jezikova juha
08:30 Legenda o Tarzanu
08:55 Lego Ninjago
10:00 Naša mala klinika, (R)
11:00 TV prodaja
11:10 Ranjena ljubav, serija
12:25 Dynamo: Majstor
nemogućega
13:20 Troy, zabavna emisija
14:15 Čuvari šume: Tajanstveni
svijet - TV premijera,
igrani film, animirani (R)
16:15 Nikad nije kasno, (R)
16:30 RTL Vijesti
16:45 Nikad nije kasno, (R)
18:30 RTL Danas
19:20 Galileo, emisija
20:00 Princeza i žabac, igrani
film, animirani
21:50 Sumrak saga: Pomrčina,
igrani film, romantični/
fantazija/ avanturistički
00:15 Blade: Trojstvo, igrani
film, fantastični
02:05 Astro show, emisija uživo
03:05 RTL Danas, (R)
03:50 Kraj programa

**NEDJELJA
19.2.2017.**

07:10 Sajonara, američki film -
Zlatna kinoteka
09:40 Biblija
09:50 Portret Crkve i mjesta

10:00 Zadar: Misa, prijenos
11:04 Pozitivno
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:48 Ovo je opera: Così fan
tutte - Wolfgang
Amadeus Mozart
17:00 Vijesti u 17
17:15 Halo, halo, gledate Radio
Zagreb! - Ivo Tijardović
"Maloj Floramye"
17:20 Village Folk: Anini jeleni
17:35 Sve zbog jednog dječaka
18:00 #volimmedjelju
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 LOTO 6/45
20:10 Ljubavni život
domobrana, hrvatski film
21:40 Vijesti iz kulture
21:48 Dnevnik 3
22:15 Zagonetno ubojstvo na
Manhattanu, američki film
00:05 Nedjeljom u dva
01:05 Crna lista , serija
01:50 Crna lista , serija
02:35 Inspektor George Gently
04:05 Sajonara, američki film -
Zlatna kinoteka
06:30 Reprizni program

06:08 Regionalni dnevnik
06:35 Džepni djedica , serija
06:46 Džepni djedica , serija
07:00 Juhuhu
08:40 Detektiv Murdoch , serija
09:35 St.Moritz: Svjetsko
prvenstvo u alpskom
skijanju: slalom (M),
prijenos 1. vožnje
10:45 Detektiv Murdoch , serija
11:30 Ciglu po ciglu - Bryk
preuređuje
11:50 Vrtlarica
12:25 Lidijina kuhinja :
Juha i sendvič za večeru
12:55 St.Moritz: Svjetsko
prvenstvo u alpskom
skijanju: slalom (M),
prijenos 2. vožnje
14:05 Veličanstveni kolači
Fione Cairns,
dokumentarna serija
14:55 (Re)kreativac
15:30 Mafijski kolačići,
američki film
17:00 Ljubav ili smrt, hrvatski
film za djecu
18:35 Maher za tehnologiju ,
dokumentarna serija
19:00 Massimo u Lisinskom
(1. dio)
20:05 Mahnitost, američki film
- Filmovi s 5 zvjezdica
22:10 Vikinzi (4B), serija
22:55 Crna Guja , serija
23:25 Sinovi anarhije , serija

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1300 dinara
☐ 1 godina = 2600 dinara

* INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 75 eura
☐ 1 godina = 150 eura

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže «Hrvatska riječ» svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS3535500000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU «Hrvatska riječ»,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

*Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišiti cijenu pretplate.
Hvala na razumijevanju.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

00:20 Gospodin Sloane,
humoristična serija
00:45 Detektiv Murdoch, serija
01:35 Detektiv Murdoch, serija
02:25 Noćni glazbeni program

05:05 RTL Danas, (R)
05:50 Jezikova juha
06:45 Jezikova juha
07:40 Lego Ninjago
08:50 Naša mala klinika
10:00 Ranjena ljubav, serija
11:00 Ranjena ljubav, serija
12:10 Madison, igrani film,
sportska drama
14:00 Sumrak saga: Pomrčina,
igrani film, romantični/
fantazija/ avanturistički (R)
16:30 RTL Vijesti
16:40 Princeza i žabac, igrani
film, animirani (R)
18:30 RTL Danas
19:15 Galileo
20:00 Nikad nije kasno
22:00 Bez obaveza, igrani film,
romantična komedija
00:00 Izdaja, igrani film,
kriminalistička drama
01:45 Astro show, emisija uživo
02:45 RTL Danas, (R)
03:30 Kraj programa

PONEDJELJAK 20.2.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:32 Čarolija, serija
10:17 Plodovi zemlje
11:12 Treća dob
12:00 Dnevnik 1
12:15 Sport
12:20 Mjesto koje zovem dom
13:12 Informativka
13:21 Raskošna paleta života:
Dibanški graditelji
mostova, dokumentarna
serija
13:53 Bonton
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža -
medicina
16:00 Hanna, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:05 Bonton
18:10 Potjera
18:59 Vrijeme
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Labirint
20:40 Stambeno pitanje: Kad

Novi ostari,
dokumentarna serija
21:30 Amerikansko selo na
Pelješcu, dokumentarni
film

22:00 Otvoreno
22:45 Vijesti iz kulture
23:00 Dnevnik 3
23:25 Mali noćni razgovori
00:10 Obiteljsko breme, serija
01:10 Crna lista, serija
01:50 Crna lista,
02:35 Puna kuća Raftera, (R)
03:20 Puna kuća Raftera, (R)
04:05 Čarolija, serija
05:00 Reprizni program
05:05 Otvoreno
05:50 Mjesto koje zovem dom

06:03 Riječ i život
06:35 Pipi i prijatelji otkrivaju
svijet, serija za djecu
07:00 Juhuhu
08:30 Jurica Urica, crtana serija
08:56 Prvi koraci
09:02 Ubojice između polova
09:30 Školski sat: Kreiranje
budućnosti
10:00 Sedam vrhova: Nepal
10:30 Sadie J., serija za mlade
11:05 Indeks
11:30 Don Matteo, serija
12:29 Slatkica: Bečko
slastičarsko umijeće
osim Sacher torte,
dokumentarni film
12:57 Francuska arhitektura:
Lyon - arhitektonski
zaokret, dok. serija
13:30 Bračna kapelica,
kanadski film
15:05 Kako urediti dom za
prodaju
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Edvardijanska farma,
dokumentarna serija
17:45 Dobre namjere, serija
18:25 Sve će biti dobro, serija
19:10 Ljubav u zaleđu, serija
20:00 Stadion
21:00 TV Bingo
21:45 Nijanse plave, serija
22:35 Mučke (5A), serija
23:05 Zločinački umovi, serija
23:50 Bračna kapelica,
kanadski film
01:20 Noćni glazbeni program

06:55 RTL Danas, (R)
07:40 Sve u šest, magazin (R)
08:10 Legenda o Tarzanu
08:50 Lovci na nekretnine, (R)
09:50 TV prodaja
10:05 Pet na pet - kviz
11:15 Wipeout, game show
12:10 Šef na tajnom zadatku
13:05 Lovci na nekretnine

14:00 Kućice iz snova
14:30 Bez obaveza, igrani film,
romantična komedija (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:20 Pet na pet - kviz
20:00 Samo nebo zna, sapunica
21:15 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22:15 RTL Direkt
22:50 Tri, dva, jedan - kuhaj!
23:25 Prava žena, serija
00:20 Samo nebo zna, (R)
01:20 Tri, dva, jedan - kuhaj!
02:40 Astro show, emisija uživo
03:40 RTL Danas, (R)
04:30 Kraj programa

UTORAK 21.2.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:32 Čarolija, serija
10:27 Zemlje - Ljudi -
Pustolovine : Peruanski
lovci na leptire,
dokumentarna serija
11:17 Glas domovine
12:00 Dnevnik 1
12:15 Sport
12:20 Mjesto koje zovem dom
13:12 Informativka: Zimski
uvjeti na cesti
13:21 Raskošna paleta života:
Motel Granično svratište,
dokumentarna serija
13:53 Bonton
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
16:00 Hanna, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:05 Bonton
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Hrvatski velikani: Faust
Vrančić, dokumentarna
serija
21:00 Global
22:00 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:25 Zemlje - Ljudi -
Pustolovine : Peruanski
lovci na leptire,
dokumentarna serija
00:10 Berlinska saga, serija
01:00 Crna lista, serija
01:40 Crna lista, serija
02:25 Puna kuća Raftera, R
03:10 Puna kuća Raftera, (R)
03:55 Čarolija, serija
04:50 Reprizni program

05:05 Otvoreno
05:50 Mjesto koje zovem dom,
serija (R)

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Pipi i prijatelji otkrivaju
svijet, serija za djecu
06:46 Pipi i prijatelji otkrivaju
svijet, serija za djecu
07:00 Juhuhu
08:30 Jurica Urica, crtana serija
08:56 Prvi koraci,
dokumentarna serija
09:02 Ubojice između polova,
dokumentarna serija
09:30 Školski sat: Svemirska
priča
10:00 Ciak junior: Kratke
udaljenosti
10:15 Notica: Tuba
10:30 Sadie J., serija za mlade
11:05 (Re)kreativac
11:35 Don Matteo, serija
12:35 Zavolite svoj vrt uz Alana
Titchmarsh, serija
13:30 Najbolja prijateljica,
kanadski film
15:05 Kako urediti dom za
prodaju, dokumentarna
serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Stadion
17:40 Dobre namjere, serija
18:25 Sve će biti dobro, serija
19:10 Ljubav u zaleđu, serija
20:00 Supruge astronauta,
serija
20:45 Oprostite za kung fu,
hrvatski film
22:00 Preljub, serija
23:00 Mučke, serija
23:30 Zločinački umovi, serija
00:15 Najbolja prijateljica,
kanadski film
01:45 Noćni glazbeni program

06:15 RTL Danas, (R)
07:00 Sve u šest, magazin (R)
07:35 Lego Nexa Knights, (R)
08:20 Lovci na nekretnine
09:30 Pet na pet - kviz (R)
10:40 Šef na tajnom zadatku,
reality show
11:35 Lovci na nekretnine
12:35 Kućice iz snova
13:00 Prava žena, serija (R)
13:55 Tri, dva, jedan - kuhaj! R
15:25 Samo nebo zna, (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:20 Pet na pet - kviz
20:00 Samo nebo zna,
dokumentarna sapunica
21:15 Tri, dva, jedan - kuhaj!

22.15 RTL Direkt
22.50 Tri, dva, jedan - kuhaj!
23.25 Prava žena, serija
00.20 Samo nebo zna, (R)
01.20 Tri, dva, jedan - kuhaj!
02.40 Astro show, emisija uživo
03.40 RTL Danas, (R)
04.30 Kraj programa

SRIJEDA 22.2.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:32 Čarolija, serija
10:27 Zemlje - Ljudi -
Pustolovine : Turska -
djeca Sunca,
dokumentarna serija
11:17 Eko zona
12:00 Dnevnik 1
12:20 Mjesto koje zovem dom
13:12 Informativka: Doniranje
organa
13:21 Prozor u svijet: Pariz,
dokumentarna serija
13:53 Bonton
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
16:00 Hanna, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:05 Bonton
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 LOTO 7/39
20:05 Potrošački kod
20:40 Pola ure kulture
21:15 Iza zavjese, politički talk
show
22:00 Otvoreno
22:45 Vijesti iz kulture
23:00 Dnevnik 3
23:25 Zemlje - Ljudi -
Pustolovine : Turska -
djeca Sunca,
dokumentarna serija
00:10 Berlinska saga, serija
01:00 Crna lista, serija
01:40 Crna lista, serija
02:25 Boja strasti, TV-novela
03:10 Boja strasti, TV-novela
03:55 Čarolija, serija
04:50 Reprizni program
05:05 Otvoreno
05:50 Mjesto koje zovem dom

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Pipi i prijatelji otkrivaju
svijet, serija za djecu
07:00 Juhuhu

08:30 Jurica Urica, crtana serija
 08:56 Prvi koraci, dok. serija
 09:02 Ubojice između polova, dokumentarna serija
 09:30 Školski sat: Kora i koža
 10:00 Brlag
 10:15 Navrh jezika: Slova
 10:30 Sadie J., serija za mlade
 11:05 Luka i prijatelji
 11:35 Don Matteo, serija
 12:30 Zavolite svoj vrt uz Alana Titchmarsh
 13:25 Moj sin, francuski film
 15:05 Kako urediti dom za prodaju
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Veličanstvena priroda: Penjanje po divovima - Golemi mamutovac, dokumentarna serija
 17:35 Dobre namjere, serija
 18:15 Sve će biti dobro, serija
 19:00 Ljubav u zaleđu, serija
 19:45 Glazbeni spotovi
 20:00 Nogomet, LP - emisija
 20:35 Nogomet, LP: Porto - Juventus, prijenos
 22:35 Nogomet, LP - emisija + sažeci
 23:20 Mučke, serija
 00:20 Završni udarac, serija
 01:05 Moj sin, francuski film
 02:40 Noćni glazbeni program

06.15 RTL Danas, (R)
 07.00 Sve u šest, magazin (R)
 07.35 Lego Nexa Knights, animirana serija (R)
 08.20 Lovci na nekretnine
 09.30 Pet na pet - (R)
 10.40 Šef na tajnom zadatku
 11.35 Lovci na nekretnine

12.35 Kućice iz snova
 13.00 Prava žena, serija (R)
 13.55 Tri, dva, jedan - kuhaj! -R
 15.25 Samo nebo zna, (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Najbolji ninja ratnici
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.20 Pet na pet - kviz
 20.00 Samo nebo zna
 21.15 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 22.15 RTL Direkt
 22.50 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 23.25 Prava žena, serija
 00.20 Samo nebo zna, (R)
 01.20 Tri, dva, jedan - kuhaj! R
 02.40 Astro show, emisija uživo
 03.40 RTL Danas, (R)
 04.30 Kraj programa

ČETVRTAK 23.2.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Imam problem
 09:27 Čarolija, serija
 10:22 Zemlje - Ljudi - Pustolovine: Namibija - U nacionalnom parku Etosha, dokumentarna serija
 11:12 Krasotica večeri, emisija pučke i predajne kulture
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Mjesto koje zovem dom
 13:15 Prozor u svijet: Marrakech,

dokumentarna serija
 13:51 Kod doktora, talk-show
 14:35 Jezik za svakoga
 14:45 Društvena mreža
 15:35 Prometej
 16:00 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
 17:00 Vijesti u 17
 17:20 Hrvatska uživo
 18:05 Bonton
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Šifra, kviz
 20:55 Krajačev san, dokumentarni film
 21:45 Kratki dokumentarni film
 22:00 Otvoreno
 22:45 Vijesti iz kulture
 23:00 Dnevnik 3
 23:25 Romano Bolković - 1 na 1, talk show
 00:10 Berlinska saga, serija
 01:00 Crna lista, serija
 01:40 Crna lista, serija
 02:25 Boja strasti, TV-novela
 03:10 Boja strasti, TV-novela
 03:55 Čarolija, serija
 04:50 Reprizni program
 05:05 Otvoreno
 05:50 Mjesto koje zovem dom, serija (R)

05:53 Regionalni dnevnik
 06:35 Pipi i prijatelji otkrivaju svijet, serija za djecu
 06:46 Pipi i prijatelji otkrivaju svijet, serija za djecu
 07:00 Juhuhu

08:30 Jurica Urica, crtana serija
 08:56 Prvi koraci, dokumentarna serija
 09:02 Ubojice između polova, dokumentarna serija
 09:30 Školski sat: Knjiga - Bornin vremeplav
 10:00 Čarobna ploča - Sedam kontinenata: Sjeverna Amerika
 10:15 EBU dokumentarni film: Dalek put od kuće, danski film
 10:30 Sadie J., serija za mlade
 11:05 Pozitivno
 11:35 Don Matteo, serija
 12:30 Zavolite svoj vrt uz Alana Titchmarsh
 13:35 Dodir, američki film
 15:05 Kako urediti dom za prodaju
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Veličanstvena priroda: Istraživači dubina - Plave rupe na Bahamima, dokumentarna serija
 17:35 Dobre namjere, serija
 18:15 Sve će biti dobro, serija
 19:00 Ljubav u zaleđu, serija
 19:45 Glazbeni spotovi
 20:05 Majmuni i njihove tajne: Veliki kombinatori, dokumentarna serija
 21:00 Nogomet, EL - prijenos utakmice
 23:00 Nogomet, EL - sažeci
 23:25 Mučke, humoristična serija
 00:25 Završni udarac, serija
 01:10 Dodir, američki film
 02:35 Noćni glazbeni program

06.15 RTL Danas, (R)
 07.00 Sve u šest, magazin (R)
 07.35 Lego Nexa Knights, animirana serija (R)
 08.05 TV prodaja
 08.20 Lovci na nekretnine, lifestyle emisija
 09.30 Pet na pet - nove epizode, kviz
 10.40 Šef na tajnom zadatku, reality show
 11.35 Lovci na nekretnine, lifestyle emisija
 12.35 Kućice iz snova, lifestyle emisija
 13.00 Prava žena, serija (R)
 13.55 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show (R)
 15.25 Samo nebo zna, dokumentarna sapunica
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Najbolji ninja ratnici
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.20 Pet na pet - nove epizode, kviz
 20.00 Gulliverova putovanja, igrani film, fantastični/komedija
 21.30 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show
 22.15 RTL Direkt, informativna emisija
 22.50 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 23.40 Prava žena, serija
 00.40 Kronike zločina, serija
 00.55 Kronike zločina, serija
 01.35 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show (R)
 03.00 Astro show, emisija uživo
 04.00 RTL Danas, (R)
 04.45 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svjetonik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatne emisije emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati na Trećem programu Radija Novi Sad.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKE EMISIJE NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro-info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira se četvrtkom od 20.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. *Zlatna škatulja* emisija posvećena tradicijskoj kulturi bačkih Hrvata, emitira se nedjeljom u 10, a reprizira se utorkom u 9.30 sati.

Televizijska emisija *Glas domovine* ima stalnu rubriku o Hrvatima u Srbiji, a emitira se na HRT1 utorkom od 11.17 sati. Radijski program *Glasa Hrvatske* emitira se 24 sata dnevno i preko interneta se može pratiti u cijelome svijetu. Konkretno informacije o Hrvatima iz Srbije, koje nema nijedan drugi medij u Hrvatskoj, mogu se slušati i u radijskoj emisiji *Na valovima staroga kraja* ponedjeljkom u 10.05 u trajanju od 45 minuta, te u velikoj trosatnoj emisiji pod naslovom *Hrvatima izvan domovine*, četvrtkom u 20.15, koju prenosi i Prvi program Hrvatskoga radija.

Pomoću nove multimedijске usluge HRTi u stvarnome se vremenu u cijelome svijetu može

gledati i cjelokupni Četvrti program HTV-a. Taj se televizijski program sve više profilira kao program namijenjen međunarodnoj javnosti i Hrvatima izvan Hrvatske.

U NEKO LIKO SLIKA

Tko bi odolio?

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Odkaleg?

Piše: Branko Ivković

A v čeljadi moja, pa jel to mož bit na ovim svitu, da šta čovik oće čestito jel pošteno uradit – nemož! Baš sam se niki fajn razbisnijo da ću se još morat ić ispovidat. Zamislite tijo ja, jeto još malkoc pa će proliće, lipo opravit ovu moju biciglu pa velim otiraću je kod

majstora bicigloša jel ne znam baš sve sam, tehnika je to jalte... Kad ono piše na vrati da ne radi, oćo u penziju. Ajd idem ja dalje pa se sve mislim kako nije naućijo kakog mladog momka da bidne majstor misto njeg. Odem kod jednog poznatog čovika kadli i on ne radi, veli komšija mu da je spakovo bućur i oćo u inostranstvo, kaže sad je tamo posto spremaćica i zdravo mu dobro iće. Ja turam biciglu po varoši, nesmim je ni ostavit jal će je kogod još ukrast, nikad se ne zna pa se sve niki mislim, jel to moguće da je čoviku što je ode bijo priznat i poznat majstor i imo svoju radnju u srid varoši bolje u bilim svitu bit spremaćica neg kod nas majstor. Jel smo mi tako runili čeljadi moja jel šta je, ajd kažite mi, moždar mi iz Ivković šora ne dobijemo prave visti. Ta kad god upališ televiziju onaj s njega furtom više kako nam dobro i lipo, a vamo čovik vridan pošten i radan ode u drugu državu radit najmanje plaćen poso i bit mu fajn bolje neg ode... Ne znamdem i nisam pametan... Sve mi se čini da taj divan s televizije drži vodu kugod citka za ćorbu, što kazo Joso nikim pecarošu kad je ovaj kazo da je uvatijo babušku od dvajst kila, a Joso, namazan vražijom mašćom njemu natrag veli da mu krmaća baš oprasila fajn a jedno prase od trist kila, Pecaroš veli da ne viruje a Joso njemu nek smanji babušku pa će i on prase... Ta ko mi i ovi divani lićidu. Ne iće meni borme u glavu tušta tog, napriliku ni mi jasno kako kod nas i napolju ista firma, isti poso, a nadnica desetak puta manja, oni dobijedu i po dvi misećne nadnice više na godinu, a kod nas zakidaje i od redovne zavrićene. Stim sam se čeljadi tako izokupiro da ni kod Puniše nisam svratijo na kafu, a još me na kraju i kod stareške pece zaustavijo i render, razgledo po sata i mene i moju biciglu pa na kraju veli šta mi to namotano na gumama misleći na bajlag što sam namoto da mi se guma ne razide, ja mu odgasijo jel nevdi da su to lanci, oćo je snig a nisam i skinićio... Pere me ismijava i veli da je dobro što sam se probudijo i da je to vako već dvajst kusur lita pa veli kako je išo opravit legetimaciju koja je već bila trajna i doživotna. Al jeto, kogod se sitijo da i tamo mož metit koji dinar u bućelar i tribadu svi prominit za ove nove od plastike, al ajak, nije to tako dlanom o dlan. Prvo je išo zakazat i da ga umetnu u kompjutor, onda je jopet išo kad su ga umetili posli deset dana zakazivat to zakazano, dobijo cidulju kad da ode da ga uslikadu i počmedu s poslom. E tek posli jopet desetak dana će doć legetimacija iz glavne varoši i onda će moć ić rad penzije. Lipsaj mago dok trava naraste...

BAČ IVIN ŠTODIR

Političari tentu a svit se pazi

Bač Ive i njegove niki dan bili u gosti Pava i Kata isprika. Pavu bač Iva upozno još davno pri rata, ka ošo priko na velike škole. Zajdno se kre-nili u istu škulu, dade ji poslali da uču za fiškalje. Zajdno se i fodbalovali, išlo jim o ruke. Potli godinu dana Pava se istri-so iz škole, veli ni to za njega. Ošo učit za vetrenara. Potli dvi godine istriso se i bač Iva, vidi, džabe gubi dane. Ka čeljade štogoda radi brez volje bude i čorav posov. Priko fodbala našo posla u male varoši, ne tako daleko o velike i to ne makarkaki, po cili dan moro puno toga trukovat. A trukovat oduvik jako voljijo. Sa Pavom se i dalje družijo, razumili se bolje neg braća. Jedino nisu voljili što se sad moru fodbalovat jedan protiv dru-goga. Godine prolazile, Pava svršijo za vetrenara i ošo doma, u njegovu ravnicu. Za nekoliko godina bač Ive se ništa steškalo, stala ga jako pritiskat brda oko te male varoši. I on došo natrag u njegovu ravnicu. Sa Pavom se viđo često. Malo malo, pa bi išli jedan ko drugoga, nisu bili daleko, dilijo ji samo Dunov i dvajs tris kilometri kaldruma. Ni dan danas ni jedan ni drugi ne znu kako se nisu skumili, a imadu toliko toga što ji jako veže. Obadva bili iz stari paorcki kuća. I jednomu i drugomu dade i matere bili vridna, poštena i dobrostojeća čeljad. U politiku se nikada nisu putali, oduvik gledali svoja posla i države prodavali sve što bi jim rodilo i sve što bi otrani. I bili pošteno platiti zoto. Bač Iva i Pava kroz cilo vrime ratnoga ludila tu družbu i održali. Jedino nisu išli jedno ko drugoga, al se baram jedamput na misec čuli priko telefona. Samo se bojali da ji ne metnu pod pušku, pa da moru jedan protiv drugoga. Ispalo dobro, bač Ivu nisu zvali jel se jako razbolijo, a Pavu metnili u bolnicu, jal nisu imali dosta doktora. Prvi se oženijo Pava. Bač Iva drečo ko malo dite što mu ni mogo it u svatove. Ni mogo dojt ni Pava ko njega. Prošla i ta kalvarija. Na ćuprije priko Dunova metnili granicu, pa ka oš u matrnu, više čuda moraš projt neg da ideš u Ameriku. Koliko put bač Iva išo ko Pave, pa na kaldrumu provede po sata, a na ćuprije triput toliko. Al neka, sve se izduralo, jača bila radost što će ope vidit jedan drugoga. Jedino obadva bili bisni na političare, svaki na svoje. Niko jim ni mogo rastolmačit zašto i vi odvud i ni iz matrne, ko mladi pitliči, samo tentu nu drugu stranu, ako ne drugače, makar priko novina, svako svoji. A obični svit se ope pazi, ko da ništa ni ni bilo.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Diderot:** Ima ljudi koji od svog bogatstva nemaju ništa izuzev straha da će ga izgubiti.
- **Freud:** Djetinjstvo je roditelj čovjekove ličnosti.
- **Aleksandar Veliki:** Nitko me na svijetu nije pokorio nego sam ja sebe.

KVIZ

Dragutin Lerman

Koje godine i gdje se rodio hrvatski istraživač Dragutin Lerman?
U kome dijelu Afrike je najviše istraživao?
Čijih je glasovitih ekspedicija bio sudionik?
Kao generalni tajnik čije vlade je uspostavio kolonijalnu upravu?
Kako je nazvao jedan od slapova na rijeci Kwilu?
Što je darovao Etnografskom muzeju u Zagrebu?
Kako se zovu knjige koje su nastale iz njegovih dnevnika?
Kada i gdje je umro Dragutin Lerman?

Umrro je 12. lipnja 1918. godine u Kreševu.
Dnevnik iz Afrike (1891.) i Novi dnevnik iz Afrike (1894.).
Vrjednu zbirku predmeta naroda istočnog Konga.
Zrinski Chutes.
Kao generalni tajnik belgijske vlade u Kongu.
Stanleyevih ekspedicija.
U Kongu.
Rodio se 24. kolovoza 1863. godine u Požegi.

FOTO KUTAK

Tko se krije iza maske?

VICEVI

Srele se dvije nekadašnje studentice na tržnici:

- Koliko si imala prosjek kada si diplomirala svjetsku književnost? – upita prva.
- 9,5 – odgovori druga.
- Svaka čast. Nego, koliko ti je kupus, a koliko mrkva?

Ivica piše pismeni zadaću iz matematike i učiteljica mu govori:

- Nadam se da te ovog puta neću uhvatiti u prepisivanju!
- I ja se nadam učiteljice!

MALI OGLASI

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com
Prodaje se trosoban stan od 73 m ² , dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 46.000 eura. Tel.: 069 2052608.
Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićeva naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.
Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.
Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369
Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.
Prodaje se apartman od 36 m ² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.
Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.
Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetkom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije vitrine za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.
Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.
Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.
Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.

Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m ² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.
Izdajem garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva člana ili studenta. Lokacija Zemun Tel.: 011 3077036.
Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.
Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.
U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.
Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupao, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupao) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.
Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m ² , topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.
Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metar po jutru. Tel.: 064 305 14 88
Povoljno prodajem protočni bojler sa 4 grejača od 24 kilovata i limene radijatore s 200 rebara različitih dimenzija. Tel.: 062 8687964.
Prodaje se veći i manji (skoro nekorišten) trajno žareći štednjak. Tel.: 024 528682.
Prodajem lijepu komfornu kuću s etažnim grijanjem na čvrsto gorivo na placu od 2 motike i 5 motika bagremove šume u produžetku placa. Treba pogledati. Može i zamjena za dvosoban stan uz dogovor. Tel.: 064 1759512.
Hitno trebam majstore za regips kod renoviranja moje dvije kuće na Jadranskom moru u Hrvatskoj – Zadar, s hrvatskom ili mađarskom putovnicom. Tel.: 063 7668808 Nikola – nikola.vujic933@yahoo.com

Izdajem apartman Silver u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupaonicom, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kunice. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637

Potrebno udomljavanje 3 mace na jednu godinu – sterilizirane, cijepjene. Potreban ambijent kuća s dvorištem, može i u Zemunu. Želim biti u kontaktu s osobama koje mi žele pomoći u ovome. Tel.: 065 2672086 Rupić.

Prodaje se kuća u Bačkom Bregu na 11 ari placa, održavana s nusprostorijama, uknjižena, bez tereta. Tel.: 064 1535064, 025 809156.

Naprodaj IMT sijačica za žito 23 reda i OLT sijačica GAMA-18 s lulama širine 2,25 m, sadilica za kukuruz OLT sa 4 reda, dvobrazni plug LEOPARD 12 coli u vrlo dobrom stanju i prikolica čutaka. Tel.: 532-570 ili 528-682.

PRODAJEM sitno rađene neuramljene vilerove goblene: Dan-noć i Monaliza, kao i kompletan materijal za Pastirsku idilu. Tel.: 024-730-270 ili 063-713-1828.

Prodajem crjevanu kaljavu peć, braon boje 136/82 cm i šivači stroj bagat *singericu*. Tel.: 024 4527499, mob.: 064 1839591.

Tražim kupca za vikendicu u Vrboskoj, otok Hvar, prizemnica pod pločom, 52 m², suvlasništvo parcele 500 m² prilaznog puta 105 m². Papiri uredni. Cijena: 65.000 eura. Tel./viber: 063 7139337, e-mail: meridijan12@gmail.com.

Ozbiljna žena 50-tih godina primila bih na dvorbu stariju osobu za plaću. Može i u Hrvatskoj. Tel.: 064 0730793.

Ozbiljna žena, Hrvatica 50 godina želi upoznati muškarca do 65 godina. Može i iz Hrvatske. Samo ozbiljni. Tel.: 064 0730793.

Prodajem razna bunjevačka ruva od paje, sukna, sefiri, rojtoš, peržijan, plišane i druge marame, muške čizme, čakšire i šubaru, kaput s peržijanom i slično. Naprodaj pregače ponjave, astal i stolice, tepisi i slično. Kalajsane kačice za mast i mesnate svinje. Tel.: 024 528682.

Hrvatska likovna udruga **CroArt** prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC **Bunjevačko kolo**, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 24. 2. 2017.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.
Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga **CroArt** prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC **Bunjevačko kolo**, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

internat

već od
649 din

TIPPNET
SUBOTICA KARADORDEV PUT 2
TEL: 024/555765
WWW.TIPPNET.RS

POGLED S TRIBINA

Odlazak

Svjetsko prvenstvo u alpskom skijanju koje se održava u St. Moritzu vjerojatno je (a poznajući ga možda i ne) posljednje veliko natjecanje najboljeg hrvatskog skijaša svih vremena

Ivice Kostelića. A upravo na stazama ovog mondenskog zimovališta četverostruki osvajač srebrnih olimpijskih medalja (Torino 2006, Vancouver 2010, Soči 2014), danas već pomalo davne 2003. godine je osvojio svjetski šampionski naslov u slalomu, a potom i srebro (Schladming 2013 – kombinacija),

te broncu (Garmisch 2011 – Super – G). Konačno, Jančin brat (kako ga podrugljivo znaju zvati) 2011. godine se okitio i naslovom ukupnog pobjednika Svjetskoga kupa (Veliki globus), te je 2002. i 2011. godine bio slavodobitnik u slalomu, a 2011, 2012 i 2013. u superkombinaciji (Mali globus). Karijera za pamćenje, uskraćena jedino za tooliko željeno i čekano olimpijsko zlato.

Ali čini se kako je ovom 37-godišnjem Zagrepčaninu (23. studenoga 1979.) ipak vrijeme za povlačenje, jer posljednji njegovi rezultati i skromna mjesta na začeljima natjecateljskih lista nikako ne dolikuju nekadašnjem velikom šampionu.

I sada mnogi (s razlogom) postavljaju pitanje. Je li se Ivica trebao već puno prije oprostiti?

Njegova sestra, najbolja hrvatska i svjetska skijašica svih vremena **Janica Kostelić** oprostila se već u svojoj 24. godini, sišavši sa staze kao nepobijedena šampionka. I cijeli svijet je i danas slavi!

Ali, Ivica Kostelić previše voli skijanje da bi se oprostio od njega. Dok je na Sljemenu trenirao za Svjetsko prvenstvo u St. Moritzu, izjavio je kako mrzi oproštaje i da nikad neće voziti svoju posljednju utrku...

Svatko zna svoje...

D. P.

NOGOMET

Nastavak prvenstva 1. HNL

Susretima 21. kola ovoga vikenda se nastavlja natjecanje u 1. HNL, Sa sastaju se: Cibalia – Inter, Dinamo – Slaven, Split – Hajduk, Istra 1961 – Lokomotiva, Osijek – Rijeka.

Tablica: Rijeka 52, Dinamo 46, Osijek 38, Hajduk 37, Slaven 27, Lokomotiva, Inter 20, Istra 1961 19, Split, Cibalia 8.

RUKOMET

Poraz PPD Zagreba

Rukometaši *Vardara* bili su prejaki za *PPD Zagreb* (25:20) u susretu 10. kola skupine B Lige prvaka, ostavivši najbolju hrvatsku momčad na posljednjem mjestu tablice. Susret je odlučen već na samom početku kada je domaćin napravio velikun razliku koju je održavao sve do kraja duela.

TENIS

Velika Britanija – Hrvatska 2:1

Poraz u odlučujućoj igri parova (**Watson, Konta** – **Jurak, Konjuh** 2:1) donio je i konačan poraz Hrvatske protiv Velike Britanije (1:2) u finalnom susretu kvalifikacijskog natjecanja za mjesto u kvalifikacijama za popunu Svjetske skupine II Federation Cupa. U

pojedinačnim duelima Vekić je poražena od Watson (2:6, 4:6), dok je Konjuh svladala Kontu (6:3, 6:4).

KOŠARKA

Cedevita bolja od Partizana

Uderbiju 22. kola Regionalne košarkaške lige *Cedevita* je slavila važnu pobjedu protiv *Partizana* (79:67) i sada se nalazi na drugom mjestu prvenstvene tablice. Vodeća *Crvena zvezda* je bila bolja od *Cibone* (69:56), dok je *Zadar* upisao bodove protiv *Mornara* (80:62). *Cibona* se nalazi na petom mjestu (11 pobjeda i 11 poraza), a *Zadrani* su trinaesti (7-15).

RUKOMET

Redovita godišnja skupština RK Sonta

SONTA – Redovita Godišnja skupština RK *Sonta* održana je u petak, 10. veljače. Zbog uvjeta u kojima klub radi i osipanja bivšega čelništva ukazala se potreba i za izborom novih dužnosnika, koji će klub voditi u novom četverogodišnjem razdoblju. Sukladno propisima Sportskog saveza općine Apatin redovita i izvanredna skupština jedne sportske organizacije ne može biti održana u istom terminu.

Stoga je predsjednik kluba **Saša Krstin** nakon usvojenog novog Statuta, izvješća o radu i završnog računa za 2016. godinu predložio, a prisutni usvojili da se izvanredna izborna skupština održi u zakonskom roku od najmanje 21 dan nakon najave. »Protekla godina bila je porazna za naš klub. Suočeni s nedostatkom rukometaša iz mjesta, istupili smo iz TRLS skupina Bačka. Niti sa ženskom ekipom nije išlo glatko. TRLS, skupina Srijem – južna Bačka ugasila se zbog oduštanja od natjecanja poglavito seoskih klubova iz okolice. Stoga smo se, uz suglasnost općinskog Sportskog saveza, priključili ligaškom natjecanju skupine južni Banat. To nam je bio jedini način opstanka u natjecanjima. Ostali smo i bez većeg broja dužnosnika kluba, stoga smo i prinuđeni zakazati izvanrednu izbornu skupštinu«, rekao je za *Hrvatsku riječ* predsjednik Krstin.

I. A.

Odličan start

SUBOTICA – Rukometaši *Spartak Vojputa* u prvoj utakmici u ovoj sportskoj godini u nastavku Super lige pobijedili ekipu *Sloge* rezultatom 37:30. *Spartak Vojput* se poslije 16. odigranih kola nalazi na četvrtom mjestu s 21 osvojenim bodom.

NOGOMET

Modri započeli s pripremama

SONTA – Mjesec dana prije starta proljetnog dijela prvenstva Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci 2. razred s pripremama su započeli i nogometaši sončanskog *Dinama*. Na prozivku zakazanu od strane trenera **Željka Tadijana**

za nedjelju, 12. veljače, javilo se dvadesetak nogometaša, riješenih da, unatoč velikim nedaćama, sve snage založe za opstanak kluba. Predsjednik kluba u v.d. statusu **Adam Domić** upoznao je igrače sa svim problemima i promjenama uvjetovanih mjerama nove općinske vlasti, a koje će financijski najviše pogoditi tzv. male klubove, koji se natječu u nižim ligama. »Iako je Dinamo najstariji sportski klub u općini Apatin, novim načinom financiranja dovedeni smo u bezizlaznu situaciju. Zahvalan sam igračima što su riješeni očuvati klub, a pred čelništvom je vrlo teška zadaća osiguravanja bar minimuma sredstava potrebnih za troškove natjecateljskih aktivnosti. Napominjem i da smo jedini klub u okolici koji u igračkom pogonu ima isključivo igrače iz mjesta«, kaže za *Hrvatsku riječ* Domić.

I. A.

ODBOJKA

Pobjeda Spartaka

SUBOTICA – Odbojkaši *Spartaka* u nastavku Prve lige pobijedili su na svom terenu sastav *Jagodine* maksimalnim rezultatom 3:0

Novom pobjedom igrači *Spartaka* ostaju na drugom mjestu na tablici Prve lige.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, na temelju članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Investitor *BAMA DOO*, Matije Korovina br. 17, podnio je Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: *Za izgradnju skladišta za zapaljive i opasne materije (skladišni objekat)* zaveden pod brojem IV-08/I-501-65/2017, a koji se planira na katastarskoj parceli 33964/1 KO Donji grad, (46.081330°;19.639556°).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, I. kat, soba 129).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenje o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

IVAN HORVACKI, NOGOMETNI SUDAC

Distancirati se od publike

*Svaka utakmica ima svoju određenu težinu, neka je zahtjevnija psihički, a neka fizički, a ono čega uvijek ima su pogrde publike na sudca * Uvijek su me treneri stavljali na mjesto obrambenog igrača, a nikad na napad, jer sam brz i znali su da mogu sve stići i s te pozicije*

Ivan Horvacki živi u Subotici, ima 19 godina i radi kao kuhar. Najdraži sport mu je nogomet, a počeo ga je trenirati sa sedam godina. Najprije je trenirao u Nogometnom klubu Lokomotiva (Subotica), zatim u Zrinskom (Subotica), a posljednji klub u kojemu je igrao je Bikovo (Bikovo).

U NK Bikovo Ivan je bio do prije dvije godine, a iz zdravstvenih razloga morao je prestati trenirati. Kako nije mogao zamisliti život bez nogometa, postao je nogometni sudac. Iste godine kada je prestao trenirati položio je kondicijsko i teorijsko testiranje za suca i od tada je sudio osam utakmica u općinskoj ligi. U međuvremenu je morao napraviti pauzu zbog obveza na poslu, ali kaže da se već sljedeći mjesec ponovno uzima u ruke sudačku palicu!

ODGOVORAN POSAO

»Iako više volim biti na terenu kao nogometaš, a ne sudac, uživam i u jednoj i u drugoj ulozi. Sviđa mi se biti sudac jer tako stekneš puno prijatelja i poznanika, a drago mi je i što idem tatinim stopama. Moj tata također jako voli nogomet i, isto kao i ja, najprije je bio nogometaš, potom sudac, a sad je delegat«, kaže Horvacki. O poslu suca i njegovom zadatku na terenu Horvacki kaže da je to veoma odgovoran posao jer u isto vrijeme moraš brinuti o igračima, pravilima, paziti da ne dođe do nekog incidenta ili povrede, a ukoliko dođe sudac sve to mora pravdati... »Svaka utakmica ima svoju određenu težinu, neka je

zahtjevnija psihički, a neka fizički, a ono čega uvijek ima su pogrde publike upućene sucu«, priča Horvacki, a na pitanje

kako se nosi s tim provokacijama kaže da su mu starije kolege još na početku savjetovale da se mora distancirati odmah od tih

uzvika i da ne smije slušati publiku, što je on odmah uvažio i nije mu bilo teško, jer, kako uz smjeh kaže, iovako ne voli slušati druge ljude!

Horvacki je do sada bio glavni sudac na osam utakmica općinske lige, a poslije još suđene dvije neće više biti privremeni sudac, samo sudac.

BRZINA KAO KVALITET

Za vrijeme treniranja nogometa od najmlađih dana pa sve do prije dvije godine Horvacki je igrao zadnjeg obrambenog igrača, a brzina je karakteristika koja ga je pratila od malih nogu i vrлина koju su prepoznali svi treneri.

Osim nogometa, Horvacki voli motore i brzinu!

»Uvijek su me treneri stavljali na mjesto zadnjeg obrambenog igrača, a nikad na napad jer sam brz i znali su da mogu sve stići i s te pozicije. Također su mi uvijek isticali da mi je najveća kvaliteta brzina«, priča Horvacki koji se iako nije igrao za napad može pohvaliti nekolicinom golova postignutih iz slobodnjaka.

Horvacki oduvijek navija za britanski klub Manchester United, a što se tiče igrača koji mu je uzor, trenutačno nema ni jednog koji igra nogomet. Najviše cijeni Nemanju Vidića, ali na žalost ne može više gledati njegovu igru jer je u mirovini. Vidića voli jer se, kako kaže, nikada »nije plašio da uđe u duel i uvijek je davao sve od sebe na terenu baš kao što i ja činim«.

J. Dulić Bako

PREMUNDURENI PESIMAI

Pokade su da se veselimo 'qj
a korruma da se lidosimo 'qj

'ajde surna leri sara da pijemo vira

Mečlare su i ludi su dani 'qj
Mera nana na sokaci breva 'qj

'ajde beba veš lera provodi švalera
'ajde beba veš lera provodi švalera

Dura hula troje deca hula 'qj
Pa se smje još qj dosti nje 'qj

na kraj bare lera lje msi zora je

S'ore surne ide moja lere 'qj
A sa druge idu nje druge 'qj

'ajde beba pusti lera ceteraj švalera

Mačlare su i ludi su dani 'qj
Ju se nade i lera pira 'qj

Ma kraj šore tri javora qj duso moja

PREMUNDURENI dani
MAČKAR3

MAČKAR3

premundureni dani

Ministritë e Kulturës dhe Mirënjohjes

Ministritë e Arsimit dhe Shkencës

Ministritë e Shëndetit